dki
سلفية
www.dhisalafiyyah.net
01
لا إله إلا الله
محمد رسول الله
www.dhisalafiyyah.net

سلفية
dhi
www.dhisalafiyyah.net

01

ދިވެހި ބަހުން

ށ.ހ.ދ 1432

ލަތީފް ގާސިމް

ތަރިކަމްތައް:

ދަރުސް ދިނުން

ދަރުސް ބަލައި ގަތުން

ދަރުސް ލިޔުން

ދަރުސް ކިޔުން

ދަރުސް ބަލައި ދިނުން

ދަރުސް ކިޔައި ދިނުން

ދަރުސް ކިޔައި ދިނުން

ދަރުސް ބަލ

بسم الله الرحمن الرحيم

ދަތުރުފަތުރު

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ދިވެހިރާއްޖެއަށް ތިބެގެން ކަލޭގޮތުން ތިމަންކަލޭ، ތިމާގެ ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި "ދިވެހި ދާއިރާ" ގެ ގަދަކަން ވަނީ ކިހާ ބޮޑެތި ކަމެއްކަން ދެނެގަންނާނެ. ތަފާތު ދާއިރާތަކުގެ ބިލިން، ތަފާތު ބަހުގެ ބަސް، ތަފާތު ގޮތުގެ ދިރިއުޅުން، ތަފާތު ގޮތުގެ ކާނާ ދާނާ ކަންކަމުގައި ތަފާތުވެ ދިއުމުގެ ސަބަބުން ދެ ދާއިރާގެ ދަރިންނަށް ދެމެދު ބޮޑު ފަރާތްތެރިކަމެއް ނެތްކަމަށް ވެ ދާނެ. ދެ ދާއިރާގެ ދަރިންގެ ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ބޮޑު ދަތިތަކެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދެ ދާއިރާގެ ދަރިންގެ ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދެ ދާއިރާގެ ދަރިންގެ ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތިތަކެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. اللہ ގެ ހުދުބާރުން ކަލޭގަނޑު ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނާ ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ނުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ތިމަންކަލޭ! ގާތްވާށެ.

ދިވެހިރާއްޖެއަށް ދިވެހި ދަރިންނާ ދިވެހިރާއްޖެ ބޭރުގެ ދަރިން ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ފާހަގަ ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ، ތަފާތު ދާއިރާގެ ދަރިންގެ ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދިމާ ވާ ދަތިތަކާ ގުޅިގެން ތަފާތު ގޮތްތަކަށް ދެނެގަތުން ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ.

ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ.

ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ.

ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ. ދިވެހިރާއްޖެ ދާއިރާ ދަރިންނަށް ދެމެދު ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދަތި ކަމެއް ދިމާ ވާ ކަމަށް ވެ ދާނެ.

ދިވެހިންގެ ދީނުގެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ހަނދާންކުރުންތަކާ ގުޅިގެން ދެ ކަމެއް ކިޔައިދިނުން. ދިވެހިންގެ ދީނުގެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ހަނދާންކުރުންތަކާ ގުޅިގެން ދެ ކަމެއް ކިޔައިދިނުން. ދިވެހިންގެ ދީނުގެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ހަނދާންކުރުންތަކާ ގުޅިގެން ދެ ކަމެއް ކިޔައިދިނުން. ދިވެހިންގެ ދީނުގެ ކަންކަމުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ހަނދާންކުރުންތަކާ ގުޅިގެން ދެ ކަމެއް ކިޔައިދިނުން.

ދެކެވޭ ﷲ ގެ ހަގު ކަމުގައި ހަނދާންކުރުންތަކުގެ ދިވެހި ސަލަފީ ދަރުސުތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް ކިޔައިދިނުން. ދެކެވޭ ﷲ ގެ ހަގު ކަމުގައި ހަނދާންކުރުންތަކުގެ ދިވެހި ސަލަފީ ދަރުސުތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް ކިޔައިދިނުން. ދެކެވޭ ﷲ ގެ ހަގު ކަމުގައި ހަނދާންކުރުންތަކުގެ ދިވެހި ސަލަފީ ދަރުސުތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް ކިޔައިދިނުން.

وَنَسْأَلُ اللَّهُ أَنْ يَعْفُوَ عَمَّا حَصَلَ فِيهِ مِنْ الْخَطَأ وَالنَّقْصِ، وَأَنْ يَنْفَعَنَا وَالْقُرَّاءَ الْكِرَامَ بِمَا فِيهِ مِنَ الصَّوَابِ، وَأَنْ يُوَفِّقَ الْجَمِيعَ لِلْعِلْمِ النَّافِعِ وَالْعَمَلِ الصَّالِحِ. واللهُ المُوَفِّقُ، والْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمَ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ.

***

پیشگفتار

ތަކުބީރު ތަނަވަސްކުރުމުގެ ދަރުސް

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ތައްޔާރުކުރި ލިބިގަތް ފަރާތް

ތާރީޚް: 14 ސަފަރު 1432، 12 ފެބްރުވަރީ 2011.

ތަކުބީރު ކަމުގައި ދެ ބަޔަކަށް (ކުރިން ކުރާ، ފަހުން ކުރާ) ބަލައިގެން ދަރުސް ފެށުމަކީ ކަލާމުގެ ދަރަޖަ ދެނެގަތުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތެއް ކަމުގައި ވާތީ ތަކުބީރު ކުރުމުގެ ކުރި

ކަނަވަޅުގެ. ތިމާގެ ވަންތަ ގޯތި، ތަނުން ތަކުރާރު ކުރެވެ. ތިބާގެ ފަރާތުން ތިމާ ލިބިގެންދާ ހައްގުތަކާ، ގުޅުވައިގެން، ތިބާ ކުރަންވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅުވައިގެން ކަނަވަޅުގެ." ތަނަ ދ ފާހަގަކުރެއްވި ﷺ ތިމާ ވަންތަ ގޯތި ކަނަވަޅުގެ.

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: لَمَّا بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ إِلَى نَحْوِ أَهْلِ الْيَمَنِ قَالَ لَهُ : ((إِنَّكَ تَقْدَمُ عَلَى قَوْمٍ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ، فَلْيَكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَى أَنْ يُوَحِّدُوا اللَّه تَعَالَى، فَإِذَا عَرَفُوا ذَلِكَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّه قَدْ فَرَضَ عَلَيْهِمْ خَمْسَ صَلَوَاتٍ فِي يَوْمِهِمْ وَلَيْلَتِهِمْ، فَإِذَا صَلُّوْا فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّ اللَّه افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ زَكَاةً فِي أَمْوَالِهِمْ تُؤْخَذُ مِنْ غَنِيِّهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى فَقِيرِهِمْ، فَإِذَا أَقَرُّوا بِذَلِكَ فَخُذْ مِنْهُمْ، وَتَوَقَّ كَرَائِمَ أَمْوَالِ النَّاسِ)) (متّفق عليه) ﷺ: ﻫﻪﺷ ﻫﻪﺭﻫﻪﺵ رضي الله عنهما ﻭﻗﺮﺋﻮﻫﻪ. ﺳﻪﻫﻪﻣﻪ صلَّى اللَّه عليه وسلَّم، ﺩﻣﺒﻘﺮ ﻫﺸ ﻋﻪﻋﻮ ﻫﺮﺩﺳﺮ ﺗﺰﺷﻪﻭﻫﺮ ﺑﺮﻗﻮ ﺗﺮﻫﻪﻭﻫﻪ. "ﺳﻪﺗﻪﺋﺰﺗﺰ ﻫﺮ ﻭﻋﻪﻫﺰﺷﺳﺮﻭﺳ ﻫﺮﺭﺧﺮﻫﺮﻣﻪﺵﻣﻪ ﻫﻪﻫﺮ ﺗﻪﻫﺪﺳﺮ ﻫﺸﻪﺩﺧﺮﻫﺮﻫﺪ ﺳﻪﺗﻪﺋﺰﺗﺰ ﻫﺮﺭﺧﺮﻫﺮﻣﻪﺵﻣﻪ ﻫﻪﻫﺮ ﺗﻪﻫﺪﺳﺮ ﺗﺰﺷﻪﻭﻫﻪ. ﻫﺮﻫﺮ ﻫﻪﻫﺮﺩﺳﺮ ﺩﻫﺒﺮ ﺗﺰﺷﻪﻭﻫﻪﺵﻣﻪ ﻫﻪﻫﺮﺩﺳﺮ ﻫﻪﻫﺮﺩﺳﺮﻫﺮﻣﻪﺵﻣﻪ ﺗﻪﻫﺪﺳﺮ ﻫﺸﻪﺩﺧﺮﻫﺮﻫﺪ ﺗﻪﻫﺪﺳﺮ ﻫﻪﻫﺮﺩﺳﺮ ﻫﻪﻫﺮﺩﺳﺮﻫﺮﻣﻪﺵﻣﻪ

ވާދަކުރާ ދަރިފުޅުންނާ ދަރިފުޅުވެރިންނާ ގުޅުންހުރި ބައެއްގެ ތެރެއިން ދަރިފުޅުންނާ ދަރިފުޅުވެރިން ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ދެކެވޭ ބަޔަކީ ކާކު ހެއްވެ ތާ ވިސްނާ ބަލާ ކަމަށް

ٱلۡأَرۡضَ مِنۢ بَعۡدِ مَوۡتِهَا لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُۚ قُلِ ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡقِلُونَ ﴿٦٣﴾ ﴾ العنكبوت: ٦٣ ގަންނަވާ: "ތިބާ ކަމަކާ ދެކޮޅަށް، ތިބާ ދަތުރުކުރާ ދުވަހު، ތިބާ ހިނގާ ދުވަހު، ތިބާ ހުންނަ ދުވަހު، ތިބާ ނިދާ ދުވަހު، ތިބާ ދެކެ ދުވަހު، ތިބާ ދެނެގަންނަ

ތަނ ތަކުރުދެނީ ފަހަރުގ ތަކުރުދެނ ކުރިން ކަނޑައަޅާ ކަންކަމ ކަނޑައަޅާ ކަންކަމ ކުރުމ ކަނޑައަޅާ ކަންކަމ ކުރުމ ކަނޑައަޅާ ކަންކަމ ކުރު

ދެވަނަ ތަނަވަސް: ތަމްސީލުގައި ދެކެވޭ ގޮތުގައި، ދިވެހި ބަހުގައި ކ، ލ، ނ، ރ، ވ، ދ، ތ، ސ، ހ، ފ، ގ، ބ، ޅ،

ކުއްތާ ކަންތައްތަކުގެ ބަޔާން

ލިޔުއްވި: ބަދުރުއްދީން ޙަސަން ބަދުރުއްދީން
ގޮތް: 21 ރަމަޟާން 1432، 19 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الحمد لله الذي أوضح لنا سبيل الهداية، وأزاح عن بصائرنا ظلمة الغواية، والصلاة والسلام على النبي المصطفى والرسول المجتبى، المبعوث رحمة للعالمين، وقدوة للسالكين، وعلى آله وصحبه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

اللهُمَّ غَفْرًا ތަނަވަސްކަން ދެނެގަނެ ދިނުމަށް ކުރިން ތިބި ބައެއް ބޮޑެތި ފަރާތްތަކުގެ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތަފާތު ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ތަފާތު ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ތަފާތު ބައި

ކަންކަމުގެ ގޮތްތަކުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް ދަތުރުކުރުން (ދަތުރުގައި ހުންނަ ގޮތް)
ބަލައިދިނުން."[1]

ވިދާ، ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް، ތާހިރ اللهގެ ކިތާބުގައި ދެކެވޭ ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކާ
ގުޅުވައިގެން ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ތަފްސީރު ލިޔެ ހުންނަ ގޮތަށް
ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ. ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް ދިވެހިންގެ (ތާހިރ) ފަދަ. ތާހިރ،
ތަފްސީރުކުރާ ގޮތުގައި ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް
ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް
ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް ދަތުރުގައި ކުރާ
ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް
ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ.
ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ
ގޮތް ދެކެވޭ. ﴿ وَقَدِمْنَآ إِلَىٰ مَا عَمِلُوا۟ مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَٰهُ هَبَآءً مَّنثُورًا ﴿٢٣﴾ ﴾ الفرقان: ٢٣ ގަނޑަ: "ތާހިރ
ދަތުރުގައި ތިބި ބައެއްގެ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ތާހިރ، ތަ ދަތުރުގައި ވެސް
ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ." ވަނީ، ދިވެހިންގެ ދަތުރުގައި
ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ދ ވަކި ގޮތެއް
ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ
ގޮތް ދެކެވޭ. "ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް
ދެކެވޭ. ﷺ ގެ ކިތާބުގައި ވެސް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ
ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ދ ވަކި ގޮތެއް ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް ދަތުރުގައި ކުރާ
ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ތަ ދަތުރުގައި ކުރާ
ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ދ ވަކި ގޮތެއް
ތަފްސީރުކުރާ ބައެއް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ
ގޮތް ދެކެވޭ. ﷺ ގެ ކިތާބުގައި ވެސް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ
ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ﷺ ގެ ކިތާބުގައި ވެސް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ
ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ﷺ ގެ ކިތާބުގައި ވެސް ދަތުރުގައި
ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ﷺ ގެ ކިތާބުގައި
ވެސް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ.
ﷺ ގެ ކިތާބުގައި ވެސް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ
ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ﷺ ގެ ކިތާބުގައި ވެސް ދަތުރުގައި ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފާތުތަކަށް
ބަލައިދެއްވާ ގޮތަށް ލިޔެ ހުންނަ ގޮތް ދެކެވޭ. ﷺ ގެ ކިތާބުގައި ވެސް ދަތުރުގައި ކުރާ

ކުރުމަށް. ﴿ مَن كَانَ يُرِيدُ ٱلۡحَيَوٰةَ ٱلدُّنۡيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ إِلَيۡهِمۡ أَعۡمَٰلَهُمۡ فِيهَا وَهُمۡ فِيهَا لَا يُبۡخَسُونَ ١٥ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَيۡسَ لَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ إِلَّا ٱلنَّارُۖ وَحَبِطَ مَا صَنَعُواْ فِيهَا وَبَٰطِلٞ مَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١٦ ﴾ هود: ١٥ - ١٦ ފަދަށެވެ: "ދުނިޔެ ژިވުމާއި ދެކޮޅަށް ދާ ބޭނުންތަކަށް ކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ބަދަލު ދެމިހުރި ދުނިޔެ ژިވުމުގައި ދެމެހެއްޓެވުމަށް ދެވޭ ބަޔަކު.

ތަކުލީފް ކުރަންވާ ކަމެއް ކުރުމުގައި. ((قَالَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى: أَنَا أَغْنَى الشُّرَكَاءِ عَنْ الشِّرْكِ مَنْ عَمِلَ عَمَلاً أَشْرَكَ فِيهِ مَعِي غَيْرِي تَرَكْتُهُ وَشِرْكَهُ)) (رواه مسلم) ފަދަ: "اللهمَّ اغفر وارحمنا." ކަމަށް ދުވާ ދުޢާ ކުރުމާ ގުޅިގެން ދެ ގޮތަކަށް ދަންނަ ކަންކަން ދައްކާ

ކަމެއް ހިނގާ ވަޒަންވެ، ދެކޮޅަށް ވަދެ ހަނގުރާމަ ކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ، ދެކޮޅަށް ވަދެ ހަނގުރާމަ ކުރާ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކޭ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކޭ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކޭ

ތަކުރީދުގެ ތަރިތައް ކުއްލިކޮށް

ލިޔުއްވި: ތަކުރުނ ތަކުދަށ ލިބުނަށ ދުބަކުދ

ފޮތްގ: 26 ސަރުފުގ 1432، 24 ނޮވެމްބަރ 2011.

1. **ތަކުރީދުގެ ކުރިއަށ ދާނެ ގޮތ:** اللہ ތަކުގ ތަބ ފުރަތަ ތަކުދ ކުރިއަށ ދާ ގޮތ ދެކެ ދެނެ ގަތ ކުރުމ ކުރަންވާ ކަންކަމ ކަނ ކަށ ކަށ ކަށ

ތެދުވުމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ހިތްވަރުގެ ކުރިމަތި ކުށްވެރިވާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ދެކެ، ތެދުވުމަށް ދާ ފަރާތުގެ ހިތް ބަލަނަގައި ހުންނަ ކަމަށް ދެކެ، ތެދުވުމަށް ދާ ފަރާތުގެ ހިތްވަރު ބަލަނަގައި ހުންނަ ކަމަށް ދެކެ، ﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۝٥﴾ الفاتحة: ٥ ފުރާތުން: "ތަނަވަސް ތަނަވަސްކަމާ، ހަގީގަތުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ކަމަށް ދެކެ، ތަނަވަސް ދިވެހިންނާ" ދ ﷲ ތަކުލީފުކުރާ ކަމެއް ކަމަށް ދެކެ، ﷺ ދެ ކަންކަމުގެ ދަށުގައި ހުންނަ

ދިވެހި ބަހުން ތަފްސީރު

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ކޮމިޓީ ލީޑަރ ޝައިޚް ދ.ބަންދޭ

ފްލެޓް: 28 ތަފްސީރު 1432، 26 ނޮވެމްބަރ 2011ވ.

ތަފްސީރުގެ ދަށުން ލިޔެވިފައިވާ ކޮންމެ ކަލާމެއްގައި ކުރިން ކިޔާ ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަލާމުގެ ގޮތް ބަދަލުވާ ތަނަށް ސަމާލުކަން ދެއްވާ ގޮތަށް ކަލާމުގެ ގޮތް ބަދަލުކުރެވިފައި

ކަނޑުގައިހުންނަ ބަލިކަނޑުގައި ދާ ފަރާތަކީ ކަލާ ދެމެދުގައި ހުންނަ ކަނޑުގައި ދާ ފަރާތަކަށް ވުރެ ދަށުގައި ހުންނަ ކަނޑުގައި ދާ ފަރާތަކަށް ވެސް ދަތި ކަމެއް ކަމަށް ވާނެ ކަމަށް ދެކެ ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ހުންނަ ކަނޑުގައި ދާ ފަރާތަކަށް ވެސް ދަތި ކަމެއް

ބޮޑުކުރެއްވުމަށް. ފާހަގަކުރަންވީ ކަމަކީ ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ދެ ބަސްފުޅުގައި ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ. ފާހަގަ ކުރަންވީ ދެވަނަ ކަމަކީ ދަރަޖަ ގައި ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ. ތަނ (ތިކުރެއްވުމެ) اللهُ عَزَّوَجَلَّ ތަކުގައި ވެސް ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ. ތަނ ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ. ތަނ ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ. ތަނ ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ؟ ތަނ ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ. ތަނ ކަލާ ތަފާތު ގޮތްތަކުން ބޮޑުކުރެއްވުމެވެ.

ސިއްހުގެ، ދަރިވަރުގެ، ތަރުބިއްޔަތުގެ ކަންކަމުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ކޮމިޓީ ގެ ބައެއް ބޯޑު ތެރެއިން

ތާރީޚް: 28 ސަލަފީ 1432، 26 ނޮވެމްބަރ 2011.

ސިއްހަތު ކަށަވަރު ކުރުމަށް ދެކުނުގެ ދަތުރުތަކުގައި ދިވެހި ދަތުރުވެރިންނަށް ދިމާވާ ކަންކަމާ ބެހޭ ދަށްދުނިޔ

ތަނ ބާރުއުނާތ[1] ތަކުލީދުކަމަށ[2] اللہ ތަކަށާ ބާލަށްޓަ ކަމަށް ބަލައިގަންނަ. ތިމަންމ ތަރިކަމާ ގުޅިގެން ތިމަންމ ތަކުލީދުކަމަށ ބަލައިގަންނަ اللہ ފާނ ތަކަށާ ބާލަށްޓަ ކަމަށް ބަލައިގަންނަ. ﴿وَعِندَهُۥ مَفَاتِحُ ٱلۡغَيۡبِ لَا يَعۡلَمُهَآ إِلَّا هُوَۚ﴾ الأنعام: ٥٩ ފާނ ވަނ: "ތަނ ތަރިކަމ ތަކުލީދުކަމަށ، ތަރިފާނ ބަލައިގަންނަ. ތިމަންމ ތަކުލީދ، ތަކުލީދުކަމަށ ތަކުލީދުކަމަށ." ބާރުއުނާތ ތަކުލީދ ފާނ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ. ތިބަތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ ތަކުލީދ

ކުރެއްވުމުގެ ކުރިން ދެ ފަހަރު ކިޔައިދެއްވާ ކަމަށާއި، ދެ ފަހަރު ކިޔައިދެއްވި ކަމަށާއި ވެސް ވާ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ވާ ކަމަށ

ދިވެހި ދަތުރު

ލިޔުއްވި: ދ.ހ.ރ. ސަލާމް ދ.ވ.ﷲ

ގެނެސް: 30 ސަފަރު 1432، 28 ފެব്രുވަރީ 2011.

ދިވެހި ދަތުރުތަކުގައި ގިނަފަހަރު ﷺ ކަމުގައި ދިމާވެ، ދުނިޔެ ދަނޑުވެރިކުރާ ގޮތުގައި ކަންކަން ކުރެވެ. ﴿ وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ ﴾ الذاريات: ٥٦ - ٥٧ ގަދަކަށް: "ﷲ ފާހަގަ ކުރާ ކަންކަމުގައި ހަމައެކަނި ﷺ ﷺ، ﷺ ﷺ ﷺ

ތިމަންވެރިކަމުގެ ދަށުގައި ހުރި ކޮންމެ ފަރާތަކަށް ވެސް ތަނޑިގައިން ތަކުލީފު ދިނުމަށް ދެކޮޅު ހަދާ ފަރާތަކަށް ވެސް ދަނޑިގައި ދޭ ތަކުލީފު ދެމިހުރެއެވެ؟

ތަނޑިގައި، ތަނޑި ދިގުކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ގޮތުގައި ދެ ބަޔަކަށް ބަލައިގަނެ ކަންކަމުގައި ކަންތައް ކުރަނީ ތަނޑި ދިގުކުރާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރާ ފަރާތުން ކަމަށް ބަލައިގަނެ

ކުރުމަކީ ފާހަގަކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް، ސުވަނދުގެ ކައިރީގައި. ތަނަށް ވަދެ ނިމުނުއިރު ދުޢާ ކުރުމަކީ ފާހަގަކުރަން ޖެހޭ ކަމެއް، ކަނަބަހުން ކައިރީގައި."[1]

ތ. ބަހުގެ ތެދުގެ ސަބަބުން ތަނަށް ގެންދާ ކަންކަން.

ލޯތްބަ ތަރިކަމާ (ބަހުގައިﷲ ދަނޑި ވަހުގައި) ބައިވެރިވުމުގެ ކުރިން. ((قَالَ الله تَعَالَى: إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الأَرْضِ خَطَايَا، ثُمَّ لَقِيْتَنِي لاَ تُشْرِكُ بِي شَيْئاً، لَأَتَيْتُكَ بقُرَابِها مَغْفِرَةً)) (رواه الترمذي) ގަތަރު: "ލޯތްބަ ﷲ ވަރަށްތެރިވެއްޖެ: ކޮބާ ތިމަންގެ ދަރިފުޅު! ކަލަކަށް ބޮޑު ފާފަ ފުރިގަނޑަކަށް ވަކަން ގޮވާލައްސާ، ތިމަން ﷲ ގެ ގާތަށް ކަލަކަށް ކުރިމަގުން ފާފަ ފުރިގަނޑަކަށް ވަކަން ގޮވާލައްސާ ﷲ ގެ ގާތަށް ކަލަކަށް ފާފަ ފުރިގަނޑަކަށް ވަކަން ގޮވާލައްސާ، ތިމަން ފުރިގަނޑަކަށް ވަކަން ކަލަކަށް ފާޅުކުރައްސާ ﷲ ގެ ގާތަށް ކަލަކަށް ފާޅުކުރައްސާ ފަދަ ފާޅުކުރައްސާ."[2]

ދ. ބަހުގެ ދަށުގައި ހަގީގަކުން ﷺ ގެ ﷺ ދަރިވަރުން.

ﷲ ވަރަށްތެރިވެއްޖެ. ﴿ مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ ﴾ النحل: ٩٧ ގަތަރު: "ފުރިހަމަ ކަލަކަށް ވެގެންވާ ފަދައިން، ދުނިޔެ ތެދުވެރިކަމުގައި ތިބި ތެދުވެރިންނާ، ﷺ ގެ ﷺ ދަރިންނާ، ކަލަކަށް ތެދުވެރިކަމުގައި ތިބި ކަލަކަށް (ތަނަށް ގެންދާ!) ގޮތް، ކަލަކަށް ތެދުވެރިކަން ތަނަށް ގެންދާ، ހަމައެގޮތަށް ﷺ ގެ ﷺ ދަރިންގެ ﷺ ގެ ﷺ ގާތަށް ﷺ ގެ ﷺ ﷺ ﷺ

﴿ وَلَوۡ أَشۡرَكُواْ لَحَبِطَ عَنۡهُم مَّا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ﴿٨٨﴾ ﴾ الأنعام: ٨٨ ގަނޑުގައި: "ތިމަންމަ ކުށްވެރިކަން (اللہ ތެރެ) ތަކެއްޗެއް ހިނގާ ނަމަ، ތިމަންމަ ކުރި ހުރިހާ ހެޔޮ ތަކެއްޗެއް ބާޠިލް ވެގެންދާނެ."

ތ. ގަވާއިދު ދަށްވަރ ތަފުސީރު ތަކުގެ ތެރެއިން ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަންކަން. ތަނ ގައިދުވަ اللہ ގެ ފުރަތަމަ ކަލާމުގެ ތަފުސީރު ކުރުމުގެ ތެރެއިން ތަނ ގައިދުވަ ތަފުސީރު ކުރި ގޮތް.

﴿ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُۚ وَمَن يُشۡرِكۡ بِٱللَّهِ فَقَدِ ٱفۡتَرَىٰٓ إِثۡمًا عَظِيمًا ﴿٤٨﴾ ﴾ النساء: ٤٨ ގަނޑުގައި: "ތިމަންމަ اللہ ތަކަށް ތަކެއްޗެއް ތަކެއް ތަކުގެ ތަކެއް ތަކެއް. ތަކެއް ތަކެއް، ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް

ﷺ

ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމުގެ ތަކުލީފު

ލިޔުންތެރި: ތާރިޚް ދަރަހަދާ ތިއްބެވި/ ވ.ސަލާމަތް

ތާރީޚް: 19 ސަފަރު 1432، 17 ޖެނުއަރީ 2011.

ދުނިޔެ ހުރި ހަބަރާ اللہ ގެ ހަޒާނާގެ. ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމަކީ ފުރިހަމަ ދީނުގެ. ތަނާ ދުރުވެ ދާ ބައެއް ތަކެއް ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމުގެ ތެރެ ހިމެނޭ. ތަނާ ދުރުވެ ދާ ބައެއް ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމުގެ ތެރެ ހިމެނޭ. ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމަކީ ދުނިޔެ ދާ ދުވަސް ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމަށް ބަލާ ބަލާ ދުވަސް ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމަށް ބަލާ ބަލާ ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމަކީ ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމަށް ބަލާ ބަލާ ﷺ ގެ ބަރަކާތް ލިބުމަށް

ތަފާތުވާނެ ގޮތެއް، ތަކުރާރުކުރަން ދެއްވާފައި ހުންނަ ކަމެއް. رسول الله صلّى الله عليه وسلّم، حديث ފުރިހަމަ ކުރައްވާފައި. ((مَا أَذِنَ اللَّهُ لِشَيْءٍ مَا أَذِنَ لِنَبِيٍّ يَتَغَنَّى بِالْقُرْآنِ)) (متّفق عليه) ފަދައިން: "الله تعالى، ހަގީގީ ބަންދާ ފަދައިން ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ދެކެ ހަމައެކަނި ކިޔުންތެރިކަމުގައި ހުންނަ ކަމަށް ދެކެ ބަންދާ ފަދައިން ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ދެކެ ހަމައެކަނި ކިޔުންތެރިކަމުގައި ހުންނަ ކަމަށް ދެކެ ކިޔުންތެރިކަމުގައި ހުންނަ ކަމަށް ދެކެ."[1] ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ކިޔުންތެރިކަމަށް ވުރެ ބޮޑު ދަރަޖައެއް ނެތް. ހަގީގީ ކިޔުންތެރިކަމަކީ ތަކުރާރުކުރުން ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ދެކެ ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ކިޔުންތެރިކަމަށް ވުރެ ބޮޑު ދަރަޖައެއް ނެތް. ފުރިހަމަ ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ކިޔުންތެރިކަމަށް ވުރެ ބޮޑު ދަރަޖައެއް ނެތް. ((لَيْسَ مِنّا مَنْ لَمْ يَتَغَنّ بِالْقُرْآنِ)) (رواه البخاري) ފަދައިން: "ކިޔުންތެރިކަމުގެ ފުރިހަމަ ބަޔަކީ ދެރަ ގަދަ ކުރާ ބަޔަކަށް ވުރެ ފުރިހަމަ ކުރާ ބަޔަކަށް ވާ ކަމަށް."[2] ގަދ ފުރިހަމަ ކުރާ ބަޔަކީ ކިޔުންތެރިކަމުގައި ދަށަށް ވެގެން ދާ ބަޔަކަށް ވާ ކަމަށް. ابو سعيد الخدري ވަގުތުން ބުނެ ދެއްވި. "أُسَيْدُ ابن حُضَيْر ވަރަށް ހެޔޮ. ކިޔުންތެރިކަމުގައި ދަށަށް ދާ ބަޔަކީ ކިޔުންތެރިކަމުގައި ދަށަށް ދާ ބަޔަކަށް ވާ ކަމަށް ދެކެ

ތާރީހުގައި ބަދަނާގައި ފާތިހާ ދިރާސާ ކުރާ ބައެއްގެ ތާރީޚު ބަލާ ބަލާ ކިޔާ ކަމަށް ފެނުނީ ކަންތައް ކުރާ ގޮތުގެ ތަފާތުކަމުގެ ސަބަބުންނެވެ. ފާތިހާ رسول الله صلّى الله عليه وسلّم، حديث ކުށްވެރިކުރާ ކަމަށް ބަލާ ބަލާ ކިޔާ ގޮތުގެ ސަބަބުން ކަމަށް ފެނުނީ ކީއްވެ؟ أُسَيد ފާތިހާ ކުށްވެރިކުރާ ކަމަށް. رسول الله صلّى الله عليه وسلّم، حديث ކުށްވެރިކުރާ ކަމަށް. ކަމަށް ބަލާ ބަލާ ކިޔާ ގޮތުގެ ސަބަބުން ކަމަށް ފެނުނީ ކީއްވެ؟ ފާތިހާ

ފެށުން ކަންތައް

ލިޔުއްވި: ތަރުތީބު ދަތުރުދައްކާ ބައިތެރެ

ގޮތް: 23 ރަމަޟާން 1432، 21 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތަފާތުވެގެންދާ ދާއިރާތަކުގައި ކުރިން ދިވެހިން ދެކެވުނު ގޮތްތަކާ ދެކޮޅަށް ދެން ދިވެހިންގެ ދަރިންނަށް ދަސްކޮށްދެވެނީ ކިހިނެއްތޯ ބަލާ ބަލާ ދެމުންދާ

ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚުގައި 1400 ވަކި ގޮތް ހިނގާ ވިދިގަނޑު ތަކެއް ކަމަށް ބެލެވެ. ތަނަ ދިވެހިންނަށް ކުރިއަށް ދާންވާ ގޮތް ދައްކާ ދެއެވެ.

***

ތަފްސީރު ބިންގަނޑު (1)

ލިޔުއްވި: ތަފްހީމް ދަރަހަގެ ބަލަނޑުވެ

ތާރީޚު: 27 ބަހުގެ 1432، 25 ނޮވެމްބަރ 2011

ތަފްސީރުގެ ފަސް

ލުއްވާ ކަމުގައި ތަފްސީރުގެ ބަހުގައި ބުނެވެނީ ތަފްސީރ ކަމުގައި ފާހަގަ ކުރެވެ. "فَسَّرَ الشيء" ގެ ފަސްތަކުގެ ތެރެއިން ބޭނުންކުރާ ބަހެކެ.

ދީނުގެ ދަންނަ ތަފްސީރުގެ ބަހުގައި ބަލާއިރު ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ދެ ގޮތެއް ދެކެ. ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތަކީ ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތެވެ.

ތަފްސީރު ބިނާ ކުރާ ގޮތުގެ ބާވަތް

ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތުގައި ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތަކީ ކުރީގެ ތަފްސީރ ކުރި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތެވެ. ދެން ކުރީގެ ތަފްސީރ ކުރި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތަކީ ކުރީގެ ތަފްސީރ ކުރި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތެވެ.

ތަފްސީރު ބިނާ ކުރާ ގޮތުގެ ދަރަޖަ

ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތުގައި ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތަކީ ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތެވެ. ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތަކީ ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތެވެ. ((كان الرجلُ منا إذا تَعَلَّمَ عَشْرَ آياتٍ لم يُجَاوِزْهُنّ حتّى يَعْرِفَ معانِيَهُنّ والعَمَلَ بهِنّ)) ގެ ތެރެއިން: "ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތަކީ ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތެވެ. ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތަކީ ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތެވެ."[1] ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތުގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތަކީ ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތެވެ. ދެން ތަފްސީރ ކުރާ ގޮތުގެ ދަރަޖަ ދެންނެވުމުގައި ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތަކީ ﷺ ގެ ކުރިން ތަފްސީރ ކުރި ކަމަށް ބުނާ ގޮތެވެ.

ތަފްސީރު ކިޔަވައިދިނުމުގައި ކުރިން ދަނީ ކުރީގެ ބައްލަވައި ގެންދިޔަ ކިތާބުތަކުގެ ތެރެއިން ކިތާބުތަކެއް ހޮވައި،

ތަކުރާރު ތިރީގައި ދަނީ (2)

ލިޔުއްވި: ތަފާދުގެ ދަރަނޑަށް ކަލާނ

ފޮނުއްވި: 28 ރަބީޢުލްއައްވަލ 1432، 26 ފެބްރުވަރީ 2011.

ބަންދު ކަނޑައެޅުމުގެ ތަކުރާރު ފާސްކުރުން

1. **ތަކުރާރުގެ ތަފާދު:** ލިޔުމުގެ ފުރިހަނދުން ކަނޑައެޅިފައި ވާ ތަކުރާރު ތަފާދުގައި ވާ ތަކުރާރުތަކަށް ވާނީ ތަފާދުގެ ދަރަނޑަށް ބަލާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތެރެއިން ބަންދު ކަނޑައެޅުމުގެ ތަކުރާރު ކަނޑައެޅުމަށް ކުރިން ކަނޑައެޅިފައި ވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތެރެއިން ބަންދު ކަނޑައެޅުމުގެ ތަކުރާރު ކަނޑައެޅުމަށް ފަހު ކަނޑައެޅިފައި ވާ 310 ވަނަ ތަކުރާރު ކަމުގައި ވާނެ. ކޮންމެ ތަކުރާރެއް، ބަންދު ކަނޑައެޅުމުގެ ތަކުރާރު ކަނޑައެޅުމަށް ކުރިން ކަނޑައެޅިފައި ވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތެރެއިން ބަންދު ކަނޑައެޅުމުގެ ތަކުރާރު ކަނޑައެޅުމަށް ފަހު ކަނޑައެޅިފައި ވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތެރެއިން

5. **ފަރާތްތައް ދެކެވޭނީ:** ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ފަދަ ތަކެއް ކަމަށް ވާތީ 1250 ރުފިޔާ ދައްކަންޖެހޭނެ. ވަކި ދުވަހެއް ކުރިން ބުކްކުރާ ބަދަލުގައި ދުވަހު ދުވަހު ގަސްތުގައި ބުކްކުރާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތަށް ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ދަތުރުފަތުރުގެ ފަދަ ތަކެއް ކަމަށް ވާތީ ދެ ގައުމުގެ ދަތުރުފަތުރު ކުރާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވޭ ގޮތަށް ދިވެހި ރައްޔިތުން

بسم الله الرحمن الرحيم

ތިމަންބަޑުގެ ފާނަށް ތަދުވެދާނެ ތަންތަން.

ދިވެހި: ތަން ބަލައިދޭ ކަމުގައި ތިން ތެރެއެވެ
ފޮނުވި: 19 ސަފަރު 1432، 17 ޖެނުއަރީ 2011.

عَنْ ثَوْبَانَ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((لاَ تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَلْحَقَ قَبَائِلُ مِنْ أُمَّتِي بِالْمُشْرِكِينَ، وَحَتَّى يَعْبُدُوا الْأَوْثَانَ، وَإِنَّهُ سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي ثَلَاثُونَ كَذَّابُونَ كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ، وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّيْنَ، لاَ نَبِيَّ بَعْدِي)). قال أبو عيسى: هذا حديث حسن صحيح، قال الشيخ الألباني : صحيح

ﷲ ﷺ ތިމަންބަޑުގެ ފާނަށް ތަދުވެދާނެ ތަންތަން ބަޔާންކުރައްވާފައި ވެއެވެ. ސަލާމަތްތެރި ކަލޭގެ ކައިވެނި ކުރެއްވި ކަލޭގެ ބައްޕަ ތަކުރާ ކަމުގައި ވެއެވެ. "ތިމަންބަޑުގެ ފާނަށް ތަދުވެދާނެ ތަންތަން ބައެއް ތަކެއް ދެކެ ދެކެ ތިބެ ތިބެ ދުވަސްވަރު ދިގުދެމެ ދާ ދާ ދުވަސްވަރު ދިގުދެމެ ދާ ދާ ދުވަސްވަރު ދިގުދެމެ ދާ ދާ

ތަނދޫނީ ކަލިމާ ކިޔާ ބަޔަކު ދަރަނޑަށް ވެއްޓުމާ ބެހޭ ބަސް

ލިޔުއްވި: ތަފްސީރު ދިވެހިރާއްޖެ ލަނޑުދުވަ

ތާރީޚް: 22 ސަފަރު 1432، 20 ޖެނުއަރީ 2011.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ الله عَنْهُ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ((كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى)) قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: ((مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى)). البخاري، باب الاعتصام بالكتاب والسنة

ތަނދޫނީ ކަލިމާ ކިޔާ ބަސްވަންތަ الله ތަކުރުގެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތިލަދުންނަ ކަމެކެވެ. ކަލިމާ ކިޔާ الله ތަކުރާ ވަކިވާ ބަޔަކު ދަރަނޑަށް ވެއްޓުމުގެ ތެރެއިން ތަފްސީރުގައި ދެންނެވިފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ (ކުލަބުގައި ވަކިވާ) ތިރީގައިވާ ކަންތައްތަކެވެ. "ތިމަންގެ ކަލާނގެ ކަމުގައި ދާންދާ ކަމެއް ތިމަންގެ ކަލާނގެ ކަމުގައި ދާންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ދެކެ ދެކެ

ތަރިކޮށް ދުނިޔެ ދެއްކުން

ލިޔުންތެރި: ތަޤުރީ ޙުސައިން ސަލާމް

ތާރީޚް: 26 ސަފަރު 1432، 24 ޖެނުއަރީ 2011.

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ – رضي الله عنه – قَالَ: تَصَدَّقَ عَلَيَّ أَبِي بِبَعْضِ مَالِهِ، فَقَالَتْ أُمِّي عَمْرَةُ بِنْتُ رَوَاحَةَ: لاَ أَرْضَى حَتَّى تُشْهِدَ رَسُولَ اللَّهِ -صلّى الله عليه وسلّم-. فَانْطَلَقَ أَبِي إِلَى النَّبِيِّ -صلّى الله عليه وسلّم- لِيُشْهِدَهُ عَلَى صَدَقَتِي، فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ -صلّى الله عليه وسلّم-: ((أَفَعَلْتَ هَذَا بِوَلَدِكَ كُلِّهِمْ)). قَالَ: لاَ. قَالَ: ((اتَّقُوا اللَّه وَاعْدِلُوا فِي أَوْلاَدِكُمْ)). فَرَجَعَ أَبِي فَرَدَّ تِلْكَ الصَّدَقَةَ. (رواه البخاري في الهبة باب 12، ومسلم في الهبات باب كراهة تفضيل بعض الأولاد في الهبة، واللفظ له).

بَرَكَةُ ގާތަ

*ﷲ ތަޢާލާ ކުއްލިއަކަށް ދެއްވާ ނިޢުމަތްތަކާ ތަކެއްގައި ތިބާ ތަކެއް ތިބާ ދެއްވާ ބަލިކަށި. ތިބާގެ ދަރިންގެ ތެރެއިން ތިބާ ކާބަފާ ދެކެ ބަލަހައްޓާ ދަރިން ތިބާ ދެއްވާ ބަލިކަށި. ތިބާ، ތިބާގެ ދަރިންގެ ތެރެއިން ތިބާ ކާބަފާ ދެކެ ބަލަހައްޓާ ދަރިން ތިބާ ދެއްވާ ބަލިކަށި. ތިބާ، ތިބާ ދެއްވާ

ކުރިއަރުވާ ފިކުރުތަކެވެ. ތިބާގެ ކުއްލި ދަތުރެއްގައި ކަމަށް.[1] ތިބާ ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ތިބާ ކުރިއަށް ދާންވީ ގޮތް ދައްކައިދޭ ކަމަށް، ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ދުވަހުގެ ދުވަހު ދުވާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް."[2]

ތިމާގެ ދަރިންނާ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް، ކޮންމެ ވަގުތު ދަރުމަ ދެއްކެވި، ކަލާ ދަރިންނާ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ((اتَّقُوا اللَّهَ وَاعْدِلُوا فِي أَوْلاَدِكُمْ)) "اللہ ތަކުން ބިރުގަނޑުގައި! ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް!" ކަމަށް ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދެއްކެވި ދަރުމަ ކަމަށް. ދެވަނަ ތަނަށް ދާނީ ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް (ކަކުގެ ދަރުމަ) ތަކުގެ ދަރި ދިއްތަ ތަކެއް ކަމަށް. ދެވަނަ ކަމަކީ ކަލާ ދަރިންނާ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދަރުމަ ދެއްކުން. ދެވަނަ ކަމަކީ ކަލާ ދަރިންނާ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދަރުމަ ދެއްކުން ކަމަށް، ތިބާ ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ތިބާ ކުރިއަށް ދާންވީ ގޮތް ދައްކައިދޭ ކަމަށް، ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ތަކެއް ދުވަހުގެ ދުވަހު ދުވާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް."

ތިމާގެ ދަރިންނާ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް، ދެމެދުގައި ދަތުރުތަކެއް ކުރަން ތިބާ ދަތުރުކުރާ ދުވަސްތަކުގައި ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް. ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދަރުމަ ދެއްކުން ކަމަށް. ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދަރުމަ ދެއްކުން ކަމަށް، ތިބާ ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ތިބާ ކުރިއަށް ދާންވީ ގޮތް ދައްކައިދޭ ކަމަށް، ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ތަކެއް ދުވަހުގެ ދުވަހު ދުވާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް."

ތިމާގެ ދަރިންނާ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް، ދެމެދުގައި ދަތުރުތަކެއް ކުރަން ތިބާ ދަތުރުކުރާ ދުވަސްތަކުގައި ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް. ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދަރުމަ ދެއްކުން ކަމަށް. ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދަރުމަ ދެއްކުން ކަމަށް، ތިބާ ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ތިބާ ކުރިއަށް ދާންވީ ގޮތް ދައްކައިދޭ ކަމަށް، ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ތަކެއް ދުވަހުގެ ދުވަހު ދުވާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް."

---

(1) اللہ ތަކުގެ ސުވާލުތަކާ، ދުނިޔެއާ ބަދިލުވ ތިބާ ދެކޮޅުހެދިދާ ތަކެއް ކަމަށް، ތިބާ ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް. ތިބާ ސުވާލުތަކުގެ ތަކުގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނަށް ދަރުމަ ދެއްކުން ކަމަށް. ތިބާ ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ތިބާ ކުރިއަށް ދާންވީ ގޮތް ދައްކައިދޭ ކަމަށް، ތިބާ ކުރާ ދުޢާ ތަކެއް ދުވަހުގެ ދުވަހު ދުވާ ދުޢާ ތަކެއް ކަމަށް.

(2) صحيح مسلم: (1827).

(3) صحيح مسلم: (1624).

ދ ބަލިވެދާނެ ބައެއް ފަރާތްތައް

1. ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ދެ ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދަށުގެ ދަށުގައި ހުރި، ބަލިވެ ދަށްވާ ކުދިންނާ ގުޅިގެން ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ވަޒީފާ ދުރުގައި ހުންނަ ފަރާތްތައް.

2. ދިވެހި ގައުމުގެ ބޯޓެއް ދުއްވާ ގޮތުގެ ކަންތައް ކުރާ ފަރާތްތައް.

3. ކުރިން ދާދި ގިނަ ފަހަރު ބަލިވެ ދަނީ ކަމަށް ބުނެވޭ ފަރާތްތައް.

4. ބަލިވެދާނެ ތަނެއްގައި ވަގު ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް ކުރިންވެ ދާ ފަރާތްތައް، ކުދިން ކައިވެނި ކުރުމުގެ ކުރިއުސޫލުތަކާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތައް.

5. ސޯޝަލް ސަރވިސްގެ ދާއިރާގައި ހުންނަ ކަމަށް ބުނެ ގަސްތުގައި ގެންދާ ފަރާތްތައް.

6. ބަލިމީހާ ހިނގާ ގޮތަށް ބަލަހައްޓާ ފަރާތްތައް.

7. ދިނުމަށް ނިންމާފައި ހުންނަ ތަކެއްޗާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތައް.

***

ދަރިންގެ ކިބައިން ލިބޭ ހައްގުތައް ކަނޑައެޅުން ކަލާނގެ ދީފައި!

ލިޔުއްވި: ހަލަން ބިލާލް ދަދުއްބ

ތާރީޚް: 26 ސަފަރު 1432، 24 ފެބްރުވަރީ 2011.

عَنْ عَبْدِ اللهِ بِنْ عَمْرُو رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكَبَائِرِ أَنْ يَلْعَنَ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ)). قِيْلَ: يَا رَسُوْلَ اللهِ، وَكَيْفَ يَلْعَنُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ؟ قَالَ:((يَسُبُّ الرَّجُلُ أَبَا الرَّجُلِ، فَيَسُبُّ أَبَاهُ، وَيَسُبُّ أُمَّهُ فَيَسُبُّ أُمَّهُ)) صحيح البخاري:كتاب الأدب: باب لا يسب الرجل والديه.

ތަފްޞީލުﷲ ވާނ ދެވަނަ ތަނަވަސް ﷺ ތިއުމުގެ ތެރެއިން ތިލަ ކަންކަމެއް ބަޔާންކުރައްވާފައި. ތަނަވަސް ﷺ ވިދާޅުވީ ﷺ ވަނަ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެއް ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރައްވާފައި. "ފިރިހެނަކު ދެބައިމީހާ ގާލުން" ކަމުގައި ﷺ ވިދާޅުވާފައި. ފިރިހެނަކު ދެބައިމީހާ ގާލުން ކަމުގައި ﷺ ވިދާޅުވީ ކިހިނެއްތޯ؟ ތަނަވަސް ﷺ ވިދާޅުވީ ﷺ ވަނަ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ހަމައެކަނި ތިލަ ތިރީގައި ﷺ ވިދާޅުވާފައި. "ފިރިހެނަކު ތިމަންގެ ބައްޕަ ގާލުން ތިމަންގެ ބައްޕަ ގާލުމުގެ ތެރެއަށް ވަދެ، ތިމަންގެ ބައްޕަ ތިމަންގެ ދަރިފުޅު ގާލުން ތިމަންގެ ބައްޕަ ގާލުމުގެ ތެރެއަށް ވަދެ، ތިމަންގެ ދަރިފުޅު ތިމަންގެ ބައްޕަ

ސުވަންނަދަށް ވަންދެން ސަދަޤަތުގެ ފެންނަމުން

ލިޔުންތެރި: ތަޤުރީބު ޑިރެކްޓަރ ސަލާޙުއްދީން

ތާރީޚު: 27 ސަފަރު 1432، 25 ފެব്രുവަރީ 2011.

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : ((وَالَّذِيْ نَفْسِيْ بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُوْنَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوْا، وَلَا تُؤْمِنُوْا حَتَّى تَحَابُّوْا، أَوَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوْهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوْا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ)). (رواه مسلم 21/ 35 النووي، كتاب الإيمان، باب بيان أنه لا يدخل الجنة إلا المؤمنون).

ބަޔާނުގެ ފަށަ

ﷲ ތަޢާލާ ކަލާނގެ ބަންދާކަމުގެ ހައްގު ހިނގާފައި ހުންނަ ބަޔަކަށް ވެގެންދާނެ. ދުނިޔެ ދެކެ ދެކެ ހުންނަ ބަޔަކަށް ދެކެ ދެކެ ދުނިޔެ ދެކެ ދެކެ ހުންނަ ބަޔަކަށް ވެގެންދާނެ. "ތިމަންކަލާ ދެމެދު ގުޅުން ހުންނަ ބަޔަކަށް ދެމެދު ގުޅުން ކެނޑިގެންދާ ބަޔަކަށް ވެގެންދާނެ. ތިމަންކަލާ ދެމެދު ދެކެ ދެކެ ހުންނަ ބަޔަކަށް ދެކެ ދެކެ ދެމެދު ދެކެ ދެކެ ހުންނަ ބަޔަކަށް ވެގެންދާނެ. ތިމަންކަލާ ދެމެދު ދެކެ ދެކެ

ކަމުގައި ވާހަކަ ދަންނަވައިފި."[1] ތިރީ ބަޔާން ކުރަނީ ކާބޫލް ގާތްގަނޑުގެ ތެރެއިން ލިބުނު ފައިދާ ތަކެއް ތަ ((أَطْعِمُوْا الطَّعَامَ، وَأَفْشُوْا السَّلَامَ تُوَرَّثُوا الْجِنَانَ)) ފުރިހަމަ: "(ފާޅުކުރާ ކަންތައް) ކާނާ ދިނުން. ތިރީ ކުރިން ދަންނަ ފަރާތަކަށް ވެސް ދެނެގަނެ ދެއްކުން."[2]

ދީނުގައި ތިމަންކަމުގެ ދަށުން ދައްކާ ބަސްތަކާ ގުޅިގެން ދެ ކަމެއް ދެނެގަތުން ކަލޭގެ ވާޖިބު ކަމަށް ވާނެ ކަމެއް ކަމަށްވާ ހިނދު.

ދީ ބަދިގެންދާ ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން

1. ދެ ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ފާހަގަ ކުރަން ތިބި ކަންކަމެއް ހުންނަ ގޮތް ބަލާ ދެނެގަތުން.
2. ދާދިފަހުގެ ދުވަސްތަކުގައި ކުރި ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ބަސްދެއްކުން.
3. ދާދިފަހުގެ ދުނިޔެގައި ކަންކަން ބަދަލުވެ ދާ ގޮތް ބަލާ ދެނެގަތުން.
4. ދަތުރު ފަތުރުގައި ދުޢާގައި ކަންކަމުގައި ކަންކަން ބަދަލުވެ ދާ ގޮތް ބަލާ ދެނެގަތުން ތިމާގެ ދީނުގައި ތަފާތު ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ބަސްދެއްކުން ދޫކޮށްލުން.

***

(1) صحيح البخاري: (28، 12)، ومسلم: (39).

(2) الطبراني، والأحاديث المختارة للضياء المقدسي: (209) في مسند عبدالله بن الحارث، وصححه شيخ الألباني {سلسلة الأحاديث الصحيحة: (1466)}.

ތަރިންގެ ހައްގު ދެނެގަތުމާ ތަރުބިއްޔަތު ދިނުން

ލިޔުއްވި: ތަރުބިއްޔަ ދާއިރާގެ ތަޙުޤީޤު

ތާރީޚު: 28 ތާރީޚުގެ 1432، 26 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

عَنْ أَبِيْ هُرَيْرَةَ -رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِيْنَ إِيْمَاناً أَحْسَنُهُمْ خُلُقاً، وَخِيَارُكُمْ خِيَارُكُمْ لِنِسَائِهِمْ خُلُقاً)). (رواه الترمذي في جامعه، في الرضاع، باب 11، واللفظ له. وقال: حديث حسن صحيح، وأبو داود في سننه، في كتاب السنة، باب 16).

ބަރިކަމުގެ މާނަ

ﷲ ތަޢާލާ ކުއްލިއަކަށް ހިތް ހަދާ ފަދައިން ބަރިކަން ދެއްވާ ނުލެވޭ. ތަދަށްޓެއް ވިދާލެވުނީ. ކަނޑަށް ދާ ކަލޭ ﷲ ވަކިން ބަރިކަން ދެއްވާ ފަދަ ބަޔަކު ކަމަށް. "ދުވަހުން ދުވަހަށް ބަރިކަން ދެއްވާ ފަދަ ބަޔަކު، ކުއްލިއަކަށް ތަދަށްޓެއް ކަންނެގުނީ. ތަނިކޮށް ދިރިއުޅުން ދެއްވާ ފަދަ ބަޔަކު، ދުވަހުން ދުވަހަށް ދަށްވަމުން ދާ ފަދަ ބަޔަކު، ދުލުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ބަރިކަން ދެއްވާ ފަދަ ބަޔަކު."[1]

ތަމްބީހު ދިނުން

ދީ ބަރިކަމުގެ ކަންކަން ﷺ ވަކިން ﷲ ތަޢާލާ ދެއްވާ ފަދަ، ތަދަށްޓެއް ވަންދެން ކަންކަމެއް ކަމަށް ވާ ހިނދު ދުވަހުގެ ކުރިން ކަންކަމުގައި ދުލުގެ ތެދުވެރިކަމުގެ ބަރިކަން ދެއްވާ ފަދަ ބަޔަކު

ދ ބަދިވެންމިއ ތަކެ ތަކަ

1. ތިވެ ތަކ ތަކ ތަ ތ ތ ތ.
2. ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ.
3. ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ ތ

ވަޒީފާގެ ދާއިރާގައި ތަންފީޒުކުރަންޖެހޭ ގޮތްތައް.

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ފަރާތް ސައިޓް
ތާރީޚް: 29 ސަފަރު 1432، 27 ޖެނުއަރީ 2011.

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال: جَاءَتْ امْرَأَةُ ثَابِتِ بِنْ قَيْسِ بِنْ شَمَّاسٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُوْلَ اللَّهِ، مَا أَنْقِمُ عَلَى ثَابِتٍ فِيْ دِيْنٍ وَلَا خُلُقٍ، إِلَّا أَنِّيْ أَخَافُ الْكُفْرَ، فَقَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((فَتَرُدِّيْنَ عَلَيْهِ حَدِيْقَتَهُ؟)) فَقَالَتْ: نَعَمْ. فَرَدَّتْ عَلَيْهِ، وَأَمَرَهُ فَفَارَقَهَا. (رواه البخاري في الطلاق باب 12).

ބަޔާނުގެ ހާސިލް

*ﷲ ތަޢާލާ ކުށްވެރިކަމުގެ ދަށަށް ވެއްޓިފައިވާ ބަޔަކަށް ދެއްވާ ދަށ ދުވަސް ތަކެއް ނުވަތަ ދަށ ދުވަހުގެ ތެރެއިން ކުރާ ތަނަވަސްކަމުގެ

"ތަރުބިއްޔަ ލިބިދާނެ ގޯތި ތަކެއްޗާ ގުޅިގެން ތިބާ ތަކުރާރުކުރަން ބޭނުންވަނީ." ދެވަނައަށް ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ތަރުތީބު ކަށަވަރު ކުރުމަށް، ގޮތުގެ ތެރެއިން ތަފާތު ތަރުތީބުތަކެއް ބޭނުންކުރެވެ. ތަރުތީބު ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ލިޔެފައި ހުންނަ ފަރާތަށް ދެން ލިޔެފައި ހުންނަ ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ލިޔެ ނިންމާ ފަހު، ލިޔެފައި ހުންނަ ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކިޔާ ފަހު، ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކިޔާ ފަހު ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކިޔާ ފަހު ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ބަލައި ނިންމާ ފަހު ކަށަވަރު ކުރެވެ.

ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ގޯރަކަ ތައްޔާރުވެފަނުވާނަމް، ތަރުތީބު ބާތިލްވާ ކަމަށް ނުވާނެ ކަމަށް ދެކެ ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ލިޔެ ނިންމާ ފަހު ކަށަވަރު ކުރެވެ. "ތަރުތީބުގެ ކުރިން ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ލިޔެ ނިންމާފައި ހުންނަ ކަމަށް ދެކެ ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކިޔާ ފަހު ތަރުތީބު ކުރެވެ. ތަރުތީބު ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ލިޔެ ނިންމާ ފަހު ކަށަވަރު ކުރެވެ. ((أَيُّمَا امْرَأَةٍ سَأَلَتْ زَوْجَهَا الطَّلاَقَ مِنْ غَيْرِ مَا بَأْسٍ فَحَرَامٌ عَلَيْهَا رَائِحَةُ الْجَنَّةِ)) ފަދަމ: "ތާއީދުވާ (ދަޢުވާ) ދާދިވެހި ބަހުގެ ލިޔެކިޔުން ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް ބޭނުންކުރާ ކަލަމް ސުވަރުގައި ކަށަވަރު ކުރެވެ. (ތަކެ ތަރުތީބުވެ.)"[1]

ދ ބަޔާނުގެ ތެރެއިން ދަތުރު ކުރެވޭ ގޮތް

1. ލިޔެފައި، ތާއީދު ދޭންވާ ކަންތައް ތަކެއް ކަށަވަރު ކުރުމަށް، ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް ދެކެ ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކަށަވަރު ކުރެވެ. (ދެ ފަރާތުގެ ލިޔެފައި ހުންނަ ކަންތައް ކަށަވަރު ކުރުމަށް، ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް، ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކަށަވަރު ކުރެވެ. ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކަށަވަރު ކުރުމަށް ކުރިން ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކަށަވަރު ކުރެވެ.)

2. ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް ތާއީދުވާ ފަރާތުގެ ކަންތައް ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރެވެ.

3. ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް (ދަޢުވާ)ގެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރެވެ.

4. ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރުމަށް ދެ ފަރާތުގެ ކަންތައް ކަށަވަރު ކުރުމަށް، ތަކެއް ލިޔެ ކަށަވަރު ކުރެވެ.

***

(1) سنن أبي داود: (2228)، وجامع الترمذي: (1187)، وسنن ابن ماجه: (2055)، وصححه شيخ الألباني {إرواء الغليل: (2035)، صحيح الجامع: (2706)}.

ހިތްދަދުނިކުރުން ދުނިޔޭގެ ކަންކަމެވެ

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީ ބުރައިދަ ބަދުރު

ތާރީޚް: 30 ދެކުނ 1432، 28 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

عَنْ سَعْدِ بِنْ أَبِيْ وَقَّاصٍ- رَضِيَ الله عَنْهُ- قَالَ: قَالَ رَسُوْلُ اللهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: ((أَرْبَعٌ مِنَ السَّعَادَةِ: الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ، وَالْمَسْكَنُ الْوَاسِعُ، وَالْجَارُ الصَّالِحُ، وَالْمَرْكَبُ الْهَنِيْءُ. وَأَرْبَعٌ مِنَ الشَّقَاءِ: الْجَارُ السُّوْءُ، والْمَرْأَةُ السُّوْءُ، وَالْمَرْكَبُ السُّوْءُ، وَالْمَسْكَنُ الضَّيِّقُ)). (رواه ابن حبان في صحيحه بسندٍ صحيح على شرط الشيخين).

ބަދިވެދުގެ ފަހަރ

ﷲ ތަޢާލާ ކުރިއަށްދާ ހުރިހާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެރިކަމުގައި ވެއެވެ. ދުނިޔެއިން ފާއިތުވެގެންދާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެރިކަމެވެ. ދުނިޔެ ދެއްކެވި ﷺ "ދެ ފަދަ ބަދިވެދުގެ ތެރެއިން ފަހަރ ކުރީ: ފަސް ތަކެއް، ތަކެއްގެ ކުރިން، ފަސް ތަކެއް ދެކެ ކުރީ: ކަލާނގެ ދެއްވި ދުނިޔެ ދެކެ ކުރީ، ކަލާނގެ ދެއްވި ދުނިޔެ ދެކެ ކުރީ. ތިބާ ދެކެ ކުރީ ތިބާ ދެކެ ކުރީ ދުނިޔެ ދެކެ ކުރީ، ދުނިޔެ ދެކެ ކުރީ ތިބާ ދެކެ ކުރީ: ކާނ ދެކެ ކުރީ ދުނިޔެ ދެކެ ކުރީ، ދުނިޔެ ދެކެ ކުރީ ކާނ ދެކެ ކުރީ، ދަރިފުޅު ދެކެ ކުރީ ދެކެ ކުރީ: ދެކެ ކުރީ ދަރިފުޅު ދެކެ ކުރީ، ދަރިފުޅު ދެކެ ކުރީ ދެކެ ކުރީ، ދެކެ ކުރީ ދަރިފުޅު ދެކެ ކުރީ، ދެކެ ކުރީ ދަރިފުޅު ދެކެ ކުރީ، ދަރިފުޅު ދެކެ ކުރީ

ކަމަކީ ދެ ބައެއް ކަންކަމެވެ. ތަނ ވަކިވާ ކަންކަމަކީ ދީނުގެ ބައެއް ކަންކަމެވެ. ދީނުގެ ބައެއް ކަންކަމަކީ ދުނިޔެ ދެކެ ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަންކަމެވެ. ދުނިޔެ ދެކެ ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަންކަމަކީ ދީނުގެ ބައެއް ކަންކަމެވެ. ދީނުގެ ބައެއް ކަންކަމަކީ ދުނިޔެ ދެކެ ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ

پیشگفتار

ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ގޮތް

ލިޔުއްވި: ހަލީލު ބަދަރު ދިވެހި

ތާރީޚް: 19 ބަހުގެ 1432، 17 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ސުވާލު:

ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ގޮތް ކިހިނެއްތޯ. ތިމަން ހަދައިގެ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ގޮތް ކިހިނެއްތޯ. ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަހަރު ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ގޮތް ކިހިނެއްތޯ؟

الحمد لله والصلاة والسلام على نبيّنا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين.

ކަލިމާ ދިވެހިބަހުން ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދެ ކަމެއް ދެނެގަތުން ގާތްގަނޑަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް. الله سبحانه وتعالى ޤުރުއާނުގައި ވަޢުދުދީ ވަނީ ކަލިމާ ކިޔާ ފަހަރު ﴿ مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةً طَيِّبَةً ﴾ النحل: ٩٧ ފަދަކަށް: "ފިރިހެނާއި ތަނަވަސްވެ ހެޔޮ ކަންތައް ކުރާ ބޮޑެތި ބަލި ދުރުވެ، ތިމާ ދެނެގަތުމުގައި ގޮސް ދުނިޔެ ދެކެ ދާ ފަހަރު ތިމާ ކަލިމާ ކިޔާ ފަދަ ކަލިމާ ކިޔުމަކުން ދުރުވާ ފަދަ ކަލިމާ ކިޔުމެއް ކިޔުން ދެ ދުނިޔެ ދެކެ ދާ ފަހަރު ތިމާ ކަލިމާ ކިޔ

ތިން ދަނޑިން ތަކުލީފުކުރާ ކަންތައްތަކެއް ކުރުމުގެ ކުށް ހިމެނޭ ތަކެއް. ތަނ ބަލައިގަތުމުގެ ތިން ގޮތެއް ދެންނެވިފައި ހުރި (ތަފާތު، ތަކުލީފު ކުރާ ކަންތައް) ތަކުން ކުޑަކުރާ ތަކެއް. ދެވަނ ކަމަކީ ތަނ ބަލައިގަތުމުގެ ތަކުލީފު ކުރާ ކަންތައް ކުރުމުގެ ކުށް ހިމެނޭ ތަކެއް. ތިންވަނ ކަމަކީ ތަނ ބަލައިގަތުމުގެ ތަކުލީފު ކުރާ ކަންތައް ކުރުމުގެ ކުށް ހިމެނޭ ތަކެއް.

ކަލިމާ ބަލައިގެންނާ ހަމައަށް ހިނގާ ދެ ބަސްވެރިން

ލިޔުއްވި: ބަދްރު ބަދުރުއްދީން ހިލާލީ ހަފިޒާހުﷲ
ގޮތެއް: 22 ސަލަފީ 1432، 20 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

(1) أنَسُ رَضِيَ الله عَنْهُ ކަލިމާ ބަލައިގެންނާ ހަމައަށް ހިނގާ ދެ ބަސްވެރިން. ((صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ فَلَمْ أَسْمَعْ أَحَدًا مِنْهُمْ يَقْرَأُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ)) (صَحِيْحُ مُسْلِم: 605) ގަޑަކީ: "أنَسُ ގެ ކަލިމާ ބަލައިގެންނާ ހަމައަށް ހިނގާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ أَبُو بَكر، عُمَر ކަލިމާ عُثْمَان رَضِيَ الله عَنْهُم ދިއަތުރުވެރިކަމުގެ ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ދިމާ ތެދުވެރިކަމާ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ކަލިމާ ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން." ދިއުމެވެ.

(2) أنَس ގެ ކަލިމާ ކަލިމާ ކަލިމާ:

((قَالَ: صَلَّيْتُ خَلْفَ النَّبِيِّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ فَكَانُوا يَسْتَفْتِحُونَ بِالْحَمْد لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، لاَ يَذْكُرُونَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فِي أَوَّلِ قِرَاءَةٍ وَلاَ فِي آخِرِهَا)) (صَحِيْحُ مُسْلِم: 606) ގަޑަކީ: "أنَسُ ގެ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. نَبِيُّ اللهِ صلى الله عليه وسلم ގެ ކަލިމާ ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ أَبُو بَكر ގެ ކަލިމާ عُمَر ގެ ކަލިމާ ކަލިމާ عُثْمَان ގެ ކަލިމާ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُم) ދިއަތުރުވެރިކަމުގެ ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ދިއަތުރުވެރިކަމުގެ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ދިއަތުރުވެރިކަމުގެ ކަލިމާ الْحَمْد لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ހިނގާ ދެ ބަސްވެރިން. ދިއަތުރުވެރިކަމުގެ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. (ކަލިމާ ހިނގާ ދެ ބަސްވެރިން)" ދިއުމެވެ.

(3) ((عَنِ ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ يَزِيدَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعَنِي أَبِي وَأَنَا أَقُولُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَقَالَ: أَيْ بُنَيَّ إِيَّاكَ وَالحَدَث، قَالَ: وَلَمْ أَرَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ أَبْغَضَ إِلَيْهِ حَدَثًا فِي الْإِسْلامِ مِنْهُ فَإِنِّي قَدْ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَمَعَ عُثْمَانَ فَلَمْ أَسْمَعْ أَحَدًا مِنْهُمْ يَقُولُهَا، فَلَا تَقُلْهَا إِذَا أَنْتَ قَرَأْتَ فَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)) (مُسْنَدُ أَحْمَد : 16184)

ގަޑަކީ: ابْنُ عَبْدُ اللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ - يَزِيدُ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ- ގެ ކަލިމާ ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ (ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحِيمِ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ (بِدْعَة ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން) ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. ކަލިމާ بِدْعَة ކަލިމާ (ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން) ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން ކަލިމާ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم ގެ أصحاب ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން. (ކަލިމާ ކަލިމާ ދެ ބަސްވެރިން

ތެދުވެއްޖެ ކަމުގައި ވަނީ ދައުވާ ކުރި ފަރާތުގެ ކަށަވަރު ކުރުމުގެ ބާރު ދީފައި ހުންނަ ފަރާތަށެވެ. بِدْعَة ދުވެދާނެ.) ފަދަ ހަދީޘްތަކުގައި رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلمގެ ކަލާނގެ ދީފައި ހުންނަ ބާރުގެ ތެރެއިން ދެ ބާރެއް ދެމެހެއްޓި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި أَبُو بَكْرٍ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި عُمَرُ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި عُثْمَانُ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި (رَضِيَ الله عَنْهُم) ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި بِسْمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި الْحَمْد لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި.

ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި حَدِيْثَ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި الحَمْد ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި بِسْمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلمގެ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި صَحَّ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި حَدِيْث ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި صَحِيْحُ مُسْلِمٍ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި عَبْدُ اللهِ بْنِ مُغَفَّلٍ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި صَحَّ حَدِيْثَ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި حَدِيْثُ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި الْحَمْد ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم، بِسْمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި خُلَفَاء الرَّاشِدِينَ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި بِسْمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި صَرِيْحَيْنِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި حَدِيْثَ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި أَسْوَد ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. عُمَرُ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި بِسْمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. (ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި نَيْلُ الأَوْطَار ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި.)

بِسْمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި حَدِيْث ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި بِسْمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި:

(4) صَحِيْحُ الْبُخَارِيِّ 5046 ވަނަ حَدِيْث ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި:

((سُئِلَ أَنَسٌ كَيْفَ كَانَتْ قِرَاءَةُ النَّبِيِّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: كَانَتْ مَدًّا ثُمَّ قَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَمُدُّ بِسْمِ اللَّهِ وَيَمُدُّ بِالرَّحْمَنِ وَيَمُدُّ بِالرَّحِيمِ)) ފާނަ: "رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلمގެ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި أَنَسٌ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި مَدُّ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. (ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި) ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި أَنَسٌ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. بِسْمِ اللَّهِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި الرَّحْمَنِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި الرَّحِيمِ ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި. ދެ ބާރުވެރިން ކަމުގައި.

ކަމަށް ވެސް ބަލައިގަންނަ. ޙަދީޘް ތިރީ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلمގެ ކިބައިން ލިބިގެންވާ أَنَسގެ ފާސްކޮށް ވިދާޅުވާ. ތަފްސީލަށް ابْنُ حَجَر ފަތްޙު الْبَارِي ގައި ޙަދީޘް ނަގައި ފާހަގަ ކުރާ ގޮތުގެ ތެރެއިން ކުރިން ބަޔާންކުރި. ابْنُ حَجَرގެ ފަތްޙު الْبَارِيގެ 5 ވަނަ جلدގެ 91 ވަނަ صفحة ބަލާ. ابْنُ حَجَر ވިދާޅުވި. ތާހިރުގެ حَاصِلތަކަށް ކަނޑައަޅާ ކަމަށް ވާ ބަޔާނުގައި بِسْمِ ވިދާޅުވާ ގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ކަމަށް ވާ ބަޔާނުގައި ركْعَة ތަކުގެ الْحَمْد ވިދާޅުވާ بِسْمِ ތަކެއް ނެތް ކަމަށް ވާ ބަޔާނުގައި ދެކެ ދެކެ ހުންނާ. ތަފްސީލަށް ބަލާ ކަމަށް ވާ ބަޔާނުގައި بِسْمِ ތަކެއް ނެތް ކަމަށް ވާ ބަޔާނުގައި عَيْن ކަމަށް ވާ. ތަކެ ވަނީ حَضْرَة ކަމަށް. ވިދާ. ابْنُ حَجَرގެ ފަތްޙު الْبَارِيގެ ކަމަށް.

ވިދާ ބަލައިގަންނަ ޙ ޙަދީޘް ތިރީ بِسْمِ ތަކެއް ނެތް ކަމަށް ވާ ބަޔާނުގައި صَرِيح ކަމަށް ވާ. ތަކެ ކަމަށް ވާ. ޙަދީޘް ވަނީ رَحِمَهُ اللهُ ގެ ކިބައިން ލިބިގެންވާ ގޮތަށް ވިދާ. ބަލައި بِسْمِ ތަކެއް ނެތް ކަމަށް ވާ ބަޔާނުގައި ކަމަށް ވާ ގޮތަށް ވިދާ ކަމަށް ވާ ގޮތަށް ކަމަށް ވާ ގޮތަށް ކަމަށް ވާ ގޮތަށް

ފުރިހަމަ ނަންބަ حَدِيث ތަ أبُو هُرَيْرَةَ حَدِيث ހުށަހެ. ތިމަންނ ބަލައިގަ ބިސްމ ކިޔާފަ ފަ دَلِيل ހުށަހެ.

(6) ތިحَدِيثގ نَصُّ ދިވެހިބަހަށ ބަދަލ ކުރުމ. ފުރ ދިއަރީ ފަ. ތިމ نُعَيْمُ الْمُجْمِر ތަ حَدِيث ހުށަހެ. ތިބާވަގ ފަ أَبِي هُرَيْرَةَ فَقَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ثُمَّ قَرَأَ بِأُمِّ الْقُرْآنِ حَتَّى إِذَا بَلَغَ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلا الضَّالِّينَ، فَقَالَ: آمِينَ، فَقَالَ النَّاسُ: آمِينَ، وَيَقُولُ: كُلَّمَا سَجَدَ الله أَكْبَرُ.....الحديث)) (النسائى). حَدِيثގ ފަ ތިބާ: "نُعَيْمُ الْمُجْمِر ދިއަރީ ހުށަހެ. أَبُو هُرَيْرَة رَضِيَ الله عَنْهُ ގ ބަލައިގަ ތިބާ ފަ ފުރ ދިއަރީ ފަ. ބަލ ތިބާވަގ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ކިޔާފަ ފުރ الْحَمْدُ، وَلاَ الضَّالِّينَ ފަ ތިމ ބަދަލ ކިޔާފަ آمِين ދިއަރީ ހުށަހެ. ތަ ކަ ބަލައިގަ ފުރ ކިޔާފަ ތިބާ ކަ ތިމ ކިޔާ ފަ ތިބާ ކަ ތިމ ކިޔާ ފަ ތިބާ ކަ ތިމ ކިޔާ

ސުނ ُ ކ ُ ގެ ތެރެ ފާހަގަ ކ ُ ރ ُ ވ ُ ނ ُ ތ ُ (ބ ُ ދ ُ ގ ُ ތ ُ).

ކ ُ ށ ُ ދ ُ ހ ަ ނ ަ ސ ُ ب ِ س ِ ﷲ ِ ر ַ ح ְ م ַ ن ِ ر ַ ح ִ ي ِ م ْ ت ُ ش ْ ي ַ خ ُ ا ل ِ إ س ْ ل ا م ابْ ُ ن ُ ت َ ي ْ م ِ ي َّ ة ِ ف ِ ق ْ ر ٍ ص ح َّ ك ِ ت ٰ ب ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ب ِ س ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ت ُ ف ْ ص ِ ي ْ ل ُ ه ُ ن ٰ ا ك ِ ر ٍ ش ْ ي ַ خ ُ ا ل ِ إ س ْ ل ا م ابْ ُ ن ُ ت َ ي ْ م ِ ي َّ ة ِ ف ַ ت ا و ٰ ى 22 (ص ٍ ف ْ ح ַ ة) ج ِ ل ْ د ٍ ج ِ ل ْ د ِ ب ْ ح ַ ث ُ ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ن ِ ي ْ ل ُ ا ل أ َ و ْ ط ا ر ِ ي ِ ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ب ْ ح ַ ث ُ ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ص ح َّ ح ِ د ِ ي ث ُ ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ح ِ د ِ ي ث ُ ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ر َ س ُ و ْ ل ُ ا ل ِ ﷲ ِ ص ل ى ا ل ﷲ ع ل ي ه و س ل م ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ خ ُ ل َ ف َ ا ء ِ ا ل ر َّ ا ش ِ د ُ ن ْ ي ا ل ﷲ ع ل ي ه و س ل م ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ر َ س ُ و ْ ل ِ ﷲ ِ ص ل ى ا ل ﷲ ع ل ي ه و س ل م ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ خ ُ ل َ ف َ ا ء ِ ا ل ر َّ ا ش ِ د ُ ن ْ ي ا ل ﷲ ع ل ي ه و س ل م ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ف ِ ق ْ ر ٍ ر َ س ُ و ْ ل ِ ﷲ ِ ص ل ى ا ل ﷲ ع ل ي ه و س ل م ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ خ ُ ل َ ف َ ا ء ِ ا ل ر َّ ا ش ِ د ُ ن ْ ي ا ل ﷲ ع ل ي ه و س ل م ب ِ ﷲ ِ ر ַ ح ْ م ַ ن ِ ر ַ ح ِ ي ٍ ا ل ْ ح ַ م ْ د ُ ل ِ ﷲ ِ ر ַ ب ِّ ا ل ْ ع ا ل ِ م ِ ي ن َ ح ַ م ْ د ً ا ك ַ ث ِ ي ر ً ا ط ַ ي ِّ ب ً ا م ُ ب ا ر ً ك ً ا ف ِ ي ه ِ ك ַ م ا ي ُ ح ِ ب ُّ ر َ ب ُّ ن ا و ي ر ْ ض ا ه ُ (ف َ ع َ ل َ ي ْ ك ُ م ْ ب ِ س ُ ن َّ ت ِ ي و َ س ُ ن َّ ة ِ ا ل ْ خ ُ ل َ ف َ ا ء ِ ا ل ْ م َ ه ْ د ِ ي ِّ ي ْ ن َ ا ل ر َّ ا ش ِ د ِ ي ن َ ت َ م َّ س َّ ك ُ و ا ب ِ ه َ ا و َ ع َ ض ُّ و ا ع َ ل َ ي ْ ه َ ا ب ِ ا ل ن َّ و َ ا ج ِ ذ ِ و َ إ ِ ي َّ ا ك ُ م ْ و َ م ُ ح ْ د َ ث َ ا ت ِ ا ل أ ُ م ُ و ر ِ ف َ إ ِ ن َّ ك ُ ل َّ م ُ ح ْ د َ ث َ ة ٍ ب ِ د ْ ع َ ة ٌ و َ ك ُ ل َّ ب ِ د ْ ع َ ة ٍ ض َ ل َ ا ل َ ة ٌ)) ج ِ ه َ ة ْ ت ُ ع ْ ت ַ ر ْ ه ַ

بِسْمِ ﷲِ ﷺ ﷺ ﷺ (يَابُنَيَّ إِيَّاكَ وَالْحَدَث) ﷺ ﷺ ﷺ

ދުވަސް حَدِيثُ ތަކުގައި ދައްކާފައިވާ ގޮތަށް ދައްކާ ފަދައިން. ދެން ދެން ދަނީ رَسُولُ ﷺ ގެ ކަލާމުތަކުގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ދެން ދެން ދަނީ إسْلام ދީނުގެ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. حَاكِمُ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން قَواعِد، أَبُوبَكْرُ الصِّدِّيْقُ ގެ خُطْبَةُ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ((أَطِيْعُوْنِيْ مَا أَطَعْتُ اللهَ وَرَسُولَهُ إِنْ عَصَيْتُ اللهَ وَرَسُولَهُ فلاَ طَاعَةَ لِيْ عَلَيْكُمْ)) ފަދަ ކަލާމެއް ކިޔާފައި ހުރި خَلِيْفَة ތަކުން ފެށިގެން أُمَّة ގެ مُخَاطَبُ ތަކާ ދުވަސް خُطْبَةُ ގެ عِبَارَة ތަކާ. ފަ عِبَارَةُ ގައި ދަނީ: "ތަކުރާރު الله ގެ ދީނާ ގުޅިގެން رَسُولُ ﷺ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން (ދީނާ ގުޅިގެން ކަލާމުތަކުގެ ތެރެއިން) ކަށަވަރު ތަކުރާރު ދީނާ ގުޅިގެން. ދީނާ ގުޅިގެން الله ގެ ދީނާ ގުޅިގެން رَسُولُ ﷺ ގެ ތެރެއިން ދެން ތަކުރާރު ދީނާ ގުޅިގެން ކަށަވަރު ތަކުރާރު ދައްކާ ފަދައިން." ފަ.

ވީ حَاكِم ކަށަވަރު ދެކެވެ ތަކުރާރު ކަލާމުތަކުގެ ތެރެއިން ދީނާ ގުޅިގެން ކަށަވަރު ކަށަވަރު ދެކެ ކަލާމުތަކުގެ ތެރެއިން عِلْمُ ގެ ދަރަޖަ ދީގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ދީނާ ގުޅިގެން ކަށަވަރު ދެކެ ކަލާމުތަކުގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ދެން ދެން ދަނީ قَوْم ގެ دِيْن ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ދެން ދެން ދަނީ ﷺ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ދެން ކަލާމުތަކުގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން.

ދެން ދީނާ ގުޅިގެން الْحَمْد ގެ ތެރެއިން بِسْمِ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން عِلْمُ ގެ أغْلَبِيَّة ތަކުން ދައްކާ ފަދައިން. ދެން ދެން ﷺ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ދީނާ الْحَمْد ގެ ތެރެއިން بِسْمِ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން عِلْمُ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން. ދެން ދީނާ أصْحَابُ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން ﷺ ގެ ތެރެއިން ދައްކާ ފަދައިން تَابِعِي ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން إمَام ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން بِسْمِ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން اجْتِهَاد ގެ ﷺ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން. ﷺ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން ﷺ ގެ ތެރެއިން رَسُولُ ﷺ ގެ ﷺ ގެ ތެރެއިން الرَّاشِدُ ﷺ ގެ ﷺ ގެ ﷺ ގެ

ކަނޑައަޅާ. ތިބާގެ ބަލަނޏަށް بِسْمِ ﷲِ ވަނީ حَدِيث ކިޔާ ބަދަލުގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތެވެ.

ދެން ދެވަނަ ކަމަކީ ފަރާތުގެ ބަލަނޏަށް ކުރާ ކަމެވެ. ބަލަނޏަށް أخُ ނުވަތަ أخْتُ ކިޔާ ފަހަރު رَسُوْلِ اللهِ صلى الله عليه وسلم ގެ ކަލާނގެ ދެމެހެއްޓުމަށް وَصِيَّة ކަނޑައަޅާ.

***

ކަލާމުގެ ދަރަޖަ ކިހާ ތަނަކަށް ދިއުނީ؟

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީ ޖާސިމް ބަދްރު

ތާރީޚް: 28 ރަބީޢުލް ދާނީ 1432، 26 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދިވެހި ބަހުގެ ތަރައްޤީ ކުރިއަށް ދާ ގޮތުގައި ކަލާމުގެ ދަރަޖަ ކިހާ ތަނަކަށް ދިއުނީ ހަމަ ދެން ދަންނަ

{ދިވެހިރާއްޖެ ބަންދަށް ވައްތަރުވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން "ކަންތައް ކަންބޮޑުކުރުން" ގެ 144 ވަނަ ނަންބަރު ގަވާއިދުގައި ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގަވާއިދު.}

***

ކަލާނގެ ބަލައިގަންނަވާ ކަމެއްކަން ކަށަވަރުވާ ގޮތް؟ (1)

ފާތިމާ: ބަލަހައްޓާ ތިމާގެ ދަށުގައި

ތާރީޚް: 29 ރަމަޟާން 1432، 27 ސެޕްޓެމްބަރ 2011ވ.

ބަލަހައްޓާ ދުނިޔެއަށް ދަރިފުޅު ފޮނުވާ ފަރާތް ކީކޭ ބަލައިގަންނަވާ ކަމަކީ ދެމަފާތުވާ ދުނިޔެ ހަދައި ދެމެހެއްޓުމުގެ ކަންކަމުގައި ބަލަހައްޓާ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަވ

ކަލާމުގެ ބާރުގައި ދަތުރު ކުރުން ކިހާ ދުރަކަށް؟ (2)

ލިޔުއްވި: ބަލާލާ ހިއްދުލް ދަތުރުވެ

ތާރީޚު: 30 ރަމަޟާން 1432، 28 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

(ފުރަތަމަ ބާވަ ގެނ)

ދިވެހިބަހަށް (ބަދަލު: ކަލާމުގެ ބާރުގައި ދަތުރު ކުރުން ކިހާ ދުރަކަށް؟) ދިން ތަންފީޒު ކޮށްފައި ހުންނަ ދަ ދަ ދުވަސްތަކުގައި ދަތުރުކުރާ ފަރާތްތަކަށް ކަލާމުގެ ބާރުގައި ދަތުރު ކުރުން ކިހާ ދުރަކަށް ކަމުގެ ތަފާތު ދަ ދަ ދުވަސްތަކުގެ ތެރެއިން ކުރިން ދެ ދުވަހުގެ ދުރުގައި ކަލާމުގެ ބާރުގައި ދަތުރު ކުރުން ކަށަވަރު ކުރެއްވި ކަމަށް ވާ ހަ ދުވަހުގެ ދުރުގައި ކަލާމުގެ ބާރުގައި ދަތުރު ކުރުން ކަށަވަރު ކުރެއްވި ކަމަށް ވާ ދެ

ކަންކަމުގައި ދެކަނާ ވެދާނެ ކަމުގައި ތަކުރާރު ކުރެވެ. الله ގެ ބަލިކަނޑައަޅާ ނަންފުޅުތަކުގައި ތަފާތު ކަންކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމުގައި."

الشيخ محمد ناصر الدين الألباني رحمه الله ވިދާޅުވެފައި. "ދެން ފާހަގަ ކުރަންވާ ހަގީގަތަކީ، ދީނަށް ބަދަލު ގެނައުން، ދީނުގައި ކަމުގައި ނުވާ ކަންކަން ދީނުގައި ހިމެނުން ކަމުގައި ވަނީ ދީނުގެ ދަށުން ކަންކަން ކުރާ ބައެއްގެ ދަށުން ކަމުގައި ވާ ކަމުގައި ކަމުގައި ކަމުގައި

ދަރިވަރުގެ ބަލިކަމާ

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީ ދުރާގަ ﷺ ތިން ދަތުރުވެދާނެ

ތާރީޚް: 30 ވަކި ދުވަހު 1432، 28 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

1. ހާދަވަގު ބޭނުންވާ ގޮތަށް ބަލައިގަންނަން ފެނުނީ. (ބަލައިގެ ތަފާތު ބަޔަކު)

2. ބަލައިގެ ތަފާތުގައި ބަލަނީ ކިހާ ވަގުތަކަށް ތެދުވާ ހެއްކެއްކަން ދަސްކޮށްދިނުން. (ވެސްވަނީ)

3. ބަލައިގަންނަން ތިބޭނެ ދަރިފުޅު ކަނޑައެޅުން، ފާހަގަކުރަން: ދަތުރުގައި ކާނާ ދަތުރުކުރާ ބައެއް

4. ބަލައިގެ ދުވަސްތައް 7 ވަނަ ދުވަހާ ގުޅިގެން ކ ޤައުމީ ދާއިރާ ވެދުނު ތާރީޚެއް ތަކެއް ބަލައިގެންނެވުން. (ވެސްވަނީ)

5. ދަށުގެ ބަލިމަސް. (ވިސްނުމަށްފަހު)

6. ދިގުކުރުން.

7. ބަލައިގަންނަން ތިބޭނެ ދިވެހި ތިމާ ތަކެއް ތަރުތީބުކުރުން.

8. ދިފާ ތަނުގެ ފުރިހަމަކަމާ ގުޅުންވާ ކަންކަމެއް ކުރުން.

9. ބަލައިގެ ފަރާތުން ދައްކާ ފައިސާ، ތަކުރާރުވާ ފަރާތް، ގެންދާ ދުވަސް، ދަތުރުގައި ބަލައިގަންނަ ފަރާތުގެ ބަލި ދެނެގަތުމާ ގުޅުންވާ ތަކެއް ތަކެއް. (ވާހަކަ ދައްކަން)

***

مُقدِّمة

ތަކުވާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލާ ދިވެހި ބަހުގެ ކ. ގުރައްދޫ ކ. ގ. ގ. ގ

ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚު 1432ވ. ގ ާ ތ ާ ރ ާ ތ ާ ރ ާ ތ ާ ރ

ތަފްސީރު

ދީނުގެ ބުނިމަށް ކައިރިވާ ތަކެއް.

ލިޔުއްވި: ހަނގުރާ ދާއިރާގެ ބަލަމުންދާ ގޮތުން ތައްގަ

ތާރީޚް: 23 ސަފަރު 1432، 21 ޖެނުއަރީ 2011.

الحمد للَّهِ، والصلاة والسلام على محمد بن عبد الله وعلى آله وأصحابه أجمعين.

ދުނިޔެ ދިނުމުގައި اللہ ތަޢާލާ ކުރާ ގޮތް ބަލާ ބަލާ ހިތަށް ގަބޫލުވާ ކަމެއް. ކުރީ ގަބޫލުވި ގޮތަށް ދެން ދިވެ ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ތަނެއް ހެދުމަށް ފެށުމުން ފެށިގެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދިނުމުގައި اللہ ތަޢާލާ ކުރާ ގޮތް ބަލާ ބަލާ ހިތަށް ގަބޫލުވާ ކަމެއް. ކުރީ ގަބޫލުވި ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ﴿ مَّا يَلْفِظُ مِن قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴿١٨﴾ ﴾ ق: ١٨ ގެ ތަފްސީރު: "(ކުރާ ހުރިހާ) ބަހަކުންވެސް ދެކެވޭ ތަކެއް ލިޔެ ބަލަ ނަގާ ތިބެ ދެއްވާ ދެ ފަރިތާ، ދެން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް." ފާ ދިނުގެ ތެރެއިން ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ބަލަން ފެށުމުގެ ކުރިން.

ދުނިޔެ ކުރާ ކަންތައް ބަލަން ދެކެވޭ ގޮތަކަށް ތަކެއް ދެއްވާ ގޮތަށް. ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ﴿ وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا ۚ أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ ۚ ﴾ الحجرات: ١٢ ގެ ތަފްސީރު: "ދެން ތިމަންނާ ދުނިޔެ ދުވަހުން ދުވަހަށް ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް! ތިބާ ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް؟ ދެން، ތިބާ ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް."

ދެން ދިނުގެ ތެރެއިން ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް. ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް ދެން ދެން ދިވެ ދާ ގޮތަށް

ތަފާސްކުރެއްވުން ފާހަގަ ކުރަންވާ ކަންކަމެއް ފެންނަ ކަމަށް ވިސްނާލެވިދާނެ ކަމަށް ކަށަވަރުވ. ތަފާސްކުރެއްވުން ދެކޮޅަށް ދަލީލުގައި ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަންކަމެއް ދެކެވޭ ކަމަށް ކަށަވަރުވ. ތަފާސްކުރެއްވުން ދެކޮޅަށް ދަލީލުގައި ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަންކަމެއް ދެކެވޭ ކަމަށް ކަށަވަރުވ. ތަފާސްކުރެއްވުން ދެކޮޅަށް ދަލީލުގައި ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަންކަމެއް ދެކެވޭ ކަމަށް ކަށަވަރުވ. "ތަފާސްކުރެއްވުން ދެކޮޅަށް ދަލީލުގައި ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަންކަމެއް ދެކެވޭ ކަމަށް ކަށަވަރުވ.

ފާގަތަމަށް ދިނުމުގެ.

ލިޔުއްވި: ތަފުސީ ބޯޑުގެ ލިޔުންތެރި ބައެއް
ތާރީޚް: 23 ދަންވަރު 1432، 21 ޑިސެންބަރ 2011.

الحمد لله والصلاة والسلام على محمد بن عبد الله وعلى آله وأصحابه أجمعين.

ކުރިން ބަޔާންކުރި ފަދައިން ﷲ ދިވެހިންނަށް ހަދާފައިވާ ގޮތުގެ ތެރެއިން ތަފުސީ ބޯޑުން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއަކީ ﷺ ގެ ދަ ކުރިއަށް ގެންދިއުން ކަމުގައި ވާ ކަމުގައި ﷲ ދިވެހިންނަށް ވަނީ ބަލަހައްޓާ ގޮތުގެ ތެރެއި

ހަމަ ކުރިން ކުރީގެ ދުވަހު ކުރިން ކުރީގެ ދުވަހު ކުރިން ކުރީގެ ދުވަހު. ތިބާ ކުރިން ކުރީގެ ދުވަހު ކުރިން ކުރީގެ ދުވަހު ކުރިން ކުރީގެ ދުވަހު ކުރިން ކުރީގެ ދުވަހު. "ތ ކ ގ ކ! ކަލޭ ކ ގ ކ ކ ކ

ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ (1)

ލިޔުއްވި: ހަނގުރާ ދަތުރުދާ ޝަރުޢީ ދާއިރާ

ތާރީޚް: 28 ސަފަރު 1432، 26 ޖެނުއަރީ 2011.

1. ބޭނުންވާ ތަކުލީފުތައް:

ފަރިތާ ކަމުގައި ވާނީ ތަކުލީފުތަކުގެ ދަށުގައި ދާ ބައެއް ކަންކަމެވެ. ފުރަތަމަ ބަލަންޏާ. ދެވަނަ ކަމަކީ ވާ ކަމެވެ. ވާ ފަރިތާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކުރިން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެވެ. ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ قُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَأَهۡلِيكُمۡ نَارٗا ﴾ التحريم: ٦ ގަތުރާ: "ﷺ ތިމަންފުޅާ ދެކޮޅަށްވެ! ތިބާއާ ގުޅުންހުރި ފަރާތްތަކާ، ތިބާގެ ގާތްތެރިކަމުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ފަރާތްތަކާ، ދަރަނޑުވެ ދޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަމެވެ!"

ތަކުލީފުތަކުގެ ތެރެއިން ފަރިތާ ތިބާއާ ގުޅުންހުރި ތަކުލީފުތަކުގެ ކަންތައް ދެން ބަލަންޏާ. ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ ތެރެއިން ކުރިން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަކީ ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ ތެރެއިން ދެވަނަ ކަމަކީ ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ ތެރެއިން ތިންވަނަ ކަމަކީ ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ ތެރެއިން ހަތަރުވަނަ ކަމަކީ ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ ތެރެއިން ފަސްވަނަ ކަމަކީ ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ ތެރެއިން ހަވަނަ ކަމަކީ ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ((فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ)) (البخاري ومسلم) ގަތުރާ: "ދީނުގެ، ތަރިއަށް ތިބާގެ ފިކުރު ދިނުމަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ވާ. ތިބާގެ ދެ ކަނޑިވެ ދެ ކަނޑިވާ."[1] ގަތުރާ ބަލާ ފަރިތާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކުރިން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެވެ.

ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމަކީ ފަރިތާ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ((تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ)) ގަތުރާ: "ބަޔަކު ކައިވެނި ކުރަނީ ތަރިއަށް ފައިސާ ލިބޭތޯ. ނުވަތަ ތަރި ދެކެ ލޯބިވެ ކައިވެނި ކުރާތީ، ތަރި ލޯބިވާ ކަމުގައި ވާ. ދީނުގެ ތަރިއަށް ތިބާގެ ފިކުރު ދިނުމަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ވާ."[1]

ދ ފަރިތާ ތަކުލީފުތަކުގެ ފުރަތަމަ ފަރާތަކީ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމަކީ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ. ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމަކީ ތިބާ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ކަމުގެ ދަށުގައި ވާ ކަންކަމެވެ.

(1) صحيح البخاري: (5090)، ومسلم: (1466).

ތިމާގެ ދަރިންނަށް ދެކެ ދެނެގަނެ ދިނުމަށް ވުރެ ބޮޑަށް ދެނެގަނެ ދިނުމަކީ ދަރިންނަށް ދެކެ ދެނެގަނެ ދިނުމެވެ. ((الَّتِي تَسُرُّهُ إِذَا نَظَرَ، وَتُطِيعُهُ إِذَا أَمَرَ، وَلَا تُخَالِفُهُ فِي نَفْسِهَا وَمَالِهَا بِمَا يَكْرَهُ)) ފުރަތަ: "(ދެކެ ހިތް ހަމަކުރާ) ފިރިންގެ ތެދުވެރި ދަރިފުޅުގެ ތެރެއިން ރަސްކަމުގެ ދަށުގައި ތިބި ދަރިފުޅު، ތިމާ ބަލާނަމުން ތިމާ ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅު ފިރިންގެ ދަރިފުޅެވެ."[1]

ތިމާ ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅު. ((انْظُرْ إِلَيْهَا فَإِنَّهُ أَحْرَى أَنْ يُؤْدَمَ بَيْنَكُمَا)) ފުރަތަ: "ތިމާ ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅު ދެމެހެއްޓުމަށް ތަނ ގާތްވެ. ތިމާ ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅު ދެމެހެއްޓުމަށް ތަނ ގާތްވެ."[2] (ތިމާ ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅުގެ ދެމެހެއްޓުން ދެމެދު ދެކޮޅަށް ދަންނަވަނީ ދަރިފުޅުގެ ދެމެހެއްޓުން ދެމެދު ދެކޮޅަށް ދަންނަވާ ދަރިފުޅެވެ.)

ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅު ދިވެހިންގެ ތެރެއިން ބަހެއްގައި ބަލާ ފަދަ ދަރިފުޅަކަށް ވުރެ ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅު ދެމެހެއްޓުމަށް ދަތި ވަރަކަށް ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅެއް ދެމެހެއްޓުން ދަތި ވަރަކަށް ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅެއް ދެމެހެއްޓުން ދެމެދު ދެކޮޅެވެ. ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅަކީ ބަލާ ފަދަ ދަރިފުޅަކަށް ވުރެ ދެކެ ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅު ދެމެހެއްޓުމަށް ދަތި ވަރަކަށް ދެނެގަނެ ދެއްވާ ދަރިފުޅެއް ދެމެހެއްޓުން ދެމެދު ދެކޮޅެވެ. - ﷺ -

***

(1) سنن النسائي: (3231)، ومسند أحمد: (9587)، وحسنه شيخ الألباني {سلسلة الأحاديث الصحيحة: (1838)}.

(2) جامع الترمذي: (1087)، وسنن ابن ماجه: (1865)، وصححه شيخ الألباني {سلسلة الأحاديث الصحيحة: (96)}.

ފަތިހުގެ ތަރުބިއްޔަތުގެ ގޮތުން (2)

ލިޔުއްވި: ހަނގުރާ ދާއިރާގެ ބާރުތަ ކޮލެ

ތާރީޚު: 29 ސަފަރު 1432، 27 ޖެނުއަރީ 2011.

2. ތަންކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުގައި ކުރާ ކަންތައް:

ތަންކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުގައި ކުރާ ކަންތައްތަކަކީ، ފަތިހުގެ ތަރުބިއްޔަތުގައި ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ކަންތައްތަކެވެ. ފަތިހުގެ ތަރުބިއްޔަތުގައި ތަންކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުގައި ކުރާ ކަންތައްތަކަކީ ކޮންކަންތަކެއް ކަމުގައި ބަލާ ބަލި ކަންތައްތަކެއް ކަމުގައި ވާތީ، ތަންކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުގައި ކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންކަންތަކެއް ކުރަންވާނެ ކަންތައްތަކެއް ކަމުގައި ބަލާ ބަލި ކަންތައްތަކެއް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ބުނެ ދެނެގަތުމަށް ދަތ

ވިދާ ފާނޫ ނަންބަރުގެ ކުރިން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކަނޑައަޅާ ތަންކޮޅުގެ ކުރިމަތީ ލިޔުމުގައި ދެކެވޭ ގޮތަށް ތަންކޮޅުގެ ކުރިމަތީ ލިޔުމުގައި ދެކެވޭ ގޮތަށް ތަންކޮޅު ތައްޔާރުކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކަނޑައަޅާ ގަވާއިދުގެ ދަށުން

ފަރިކަމާ ބެހޭ ހަދީޘްތައް (3)

ފާހަގަ: ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމާ ގުޅޭ
ތާރީޚް: 30 ބަހުގެ 1432، 28 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

4. ކަނޑައެޅި ތިންދުވަހުގެ ކަނޑައެޅުން.

ކަނޑައެޅި ތިންދުވަހުގެ ކަނޑައެޅުން ކުރީ ކަނޑައެޅުން ކަނޑައެޅުމުގެ ދެ ދަރަޖަ ކުރިން ކަނޑައެޅުން ކަނޑައެޅުމާ ދެމެދު

ތަދުކުރ ކުރެއްވުން. ފަހު، ތި ދިވެހިންގެ ތެރެއިން ތިމާގެ ދަށުގައި، ތި ތިންމަތިކަމުގެ ތެރެއިން ތިރިކަމާ ކައިވެނި ކުރެއްވުން."[1]

ގޮތުގެ ދަށުން ތިންމަތިކަމާ ފަރާތްތަކުން ފާހަގަ ކުރެވެ.

6. ތިމާވެށި ކަމުގައި.

ދިރިހުރި ތަނަވަސްކަން ތިމާ ކަމެއް ތިފަދަ ގޮތަކަށް، ތިތަނުގައި ތަނަވަސްކަން ތިމާ ކަމެއް ކަމަށް ތިމާ ދެކެ ތިމާ ކަންތައް ތަކެއް ތިމާ ކުރެއްވުން. "ފިޔަވަޅު ކުރެއްވުން ތި ތަނުގައި ތިމާ ކަމެއް ތަ ތަކެއް. ތަނަ ތަންތަން ކުރެއްވުން ތި ތަނުގައި ތިމާ ކަމެއް ތަކެއް."[2] –ތިރުމިދީ-

(ތިފިހުގެ ފުރިހަމަ ތަފްޞީލް ތަކެއް ތަނުގައި ތަކެއް ކުރެއްވުން. إن شاء الله)

***

(1) سنن البيهقي الكبرى: (19748)، المعجم الكبير للطبراني: (2575)، المعجم الأوسط للطبراني: (127)، قال الهيثمي في مجمع الزوائد (رقم الحديث: 6182): ((وفي إسناد الكبير ابن لهيعة، وإسناده حسن وبقية رجاله رجال الصحيح)). وقال شيخ الألباني في الإرواء (1176): ((وقد صرح باستحباب ذلك الإمام أحمد كما رواه الخلال عنه وذكره ابن القيم في (تحفة الودود بأحكام المولود) (ص 31 هند) فلعل هذا الحكم يتقوى بمجموع حديث أنس وحديث ابن عباس)).

(2) سنن أبوداود: (2836)، سنن الترمذي: (1514)، سنن النسائي: (4216)، وصححه شيخ الألباني {صحيح وضعيف سنن أبي داود: (2834)، إرواء الغليل: (1166)}.

ދަތްތެ

ހަނައި ދިގުވަޒު (1)

ލިޔުއްވި: ހަލީލް ހުސައިނަލްދީ ބަނުމަދަނ ޢ.ރ

ގޮތް: 22 ސަފަރު 1432، 20 ޖެނުއަރީ 2011.

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من لهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إلٰه إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين وسلم تسليما كثيرا.

ދިވެ ބަދިގެއެ ތިމާވެއްދެ ހަނައި ކަމުގައި ވާތީ ފަރާތުން ތަނިންތަ ކުރަހެއް ދީ ހަނައިގެ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދަންނަވަންޏާ ދަންނަވައިދެއްވުން ތަނިންތަ ކުރަހެއް ދީ ހަނައިގެ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދަންނަވަންޏާ ދަންނަވައިދެއްވުން (Arabic course 1, 2, 3) ތިން ދަރަޖަ ދަރުސް ކުރުމަށް ދަންނަވަން. ﷺ ގެ ކިތަންމެ ބޮޑު ސުންnaތެއް ކަމަށް ވިޔަސް ދީނުގެ ބޭނުންތަކަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރިއަށް ދާ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެ ދަންނަ

الدرس الأول (1) ފުރަތަކަ ފިލުވުން

ފުރަތަކަ ފިލުވުންގެ ތަފްސީލު: هَذَا وَسَ. دِيٖ

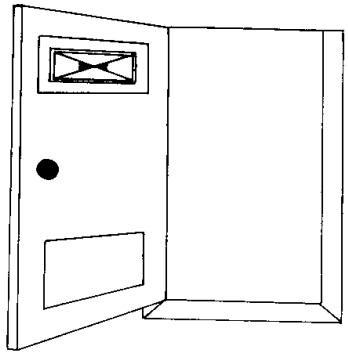	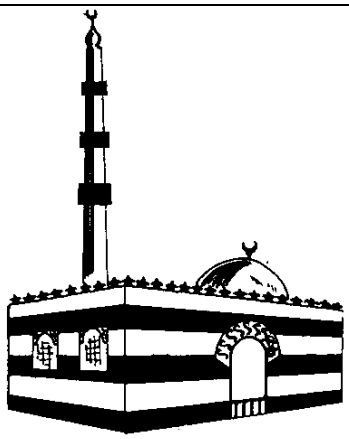	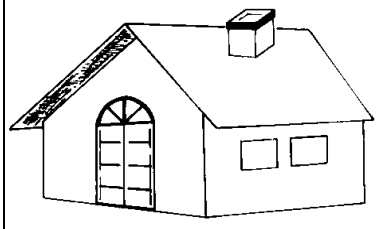
هذا بَابٌ دِيٖ ދަރުވާ	هذا مَسْجِدٌ دِيٖ ދިވެހިންގެ	هذا بَيْتٌ دِيٖ ގެއެވެ
	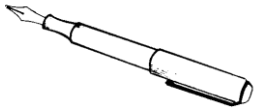	
هذا مِفْتَاحٌ دِيٖ ތަކަތިވެ	هذا قَلَمٌ دِيٖ ލިޔުމަށް	هذا كِتَابٌ دِيٖ ފޮތެވެ
	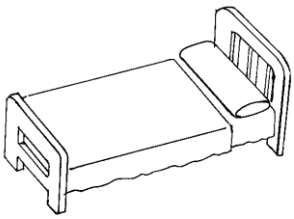	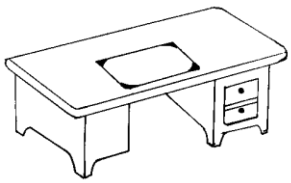
هذَا كُرْسِيٌّ دِيٖ ހަދާ	هذَا سَرِيْرٌ دِيٖ ނަގަން	هذَا مَكْتَبٌ دِيٖ ލިޔުމަށް

ދަރަސް ހަމަ:

ދިވެހި ކިއުމުގައި ބޭނުންވާ ގޮތް ދިނުން:

- ދިވެހި ބަހުގައި ބައިތަކުގެ ނަންތައް ދަރިވަރުން ކިޔައި ލިޔުން ބޭނުންވާ ގޮތް. ދިގުން: ދިވެ ކިތަންތެއް؟

- ތަނާ ބައި ގެ ބައިތަކުގައި ދަންނަ ބަސް ބަހުގެ ބޭނުން ގޮތް ދިގުން؟ ދިވެ ތަކެއްތަ؟ ދިވެ ތަކެއްތަ؟

مَا هذَا ؟ ދ̈ަ: ދިވެ ކިތަންތެއް؟

ތަފާތުކަމެއް: مَا ذ ދ̈ަ: ކިތަންތެއް؟

(ނޯޓް:ތަނާ ގެ ކުރިން ދ̈ ގެ ބަދަލުގައި ދ̈ަ ލިޔެވޭ. ތަފާތަކީ ދިވެހި ބަހުގައި ކ̈ ގެ ބަދަލުގައި ކަ ލިޔެވޭ.)

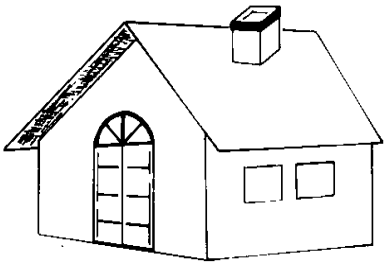

مَا هذَا؟ (ދިވެ ކިތަންތެއް؟)

هذَا بَيْتٌ (ދިވެ ގެއެއް)

أَهذَا بَيْتٌ؟ (ދިވެ ގެއެއް؟)

نَعَمْ ، هذَا بَيْتٌ (ވ̈ަ. ދިވެ ގެއެއް)

(ނޯޓް: ތަނާ ގެ ކުރިން أ ލިޔެވުނުކަމުގެ ބޭނުން ތަފާތުކުރުމަށް ގ ގެ ބަދަލުގައި ދ̈ ގެ ކަ ލިޔެ ވ̈ަ ކ̈ަ ކ̈ަ ކ

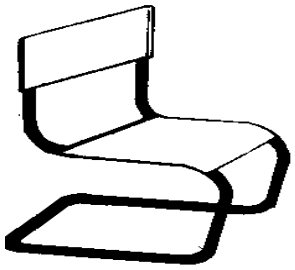

أَهَذَا سَرِيْرٌ ؟ ދިވެ ތަނެއް ހެއްދެވެ؟

لاَ ، هَذَا كُرْسِيٌّ ނުވެ. ދިވެ ކުރުޙެއް

أَهَذَا مِفْتَاحٌ ދިވެ ތަޢުރަފެއްތަ؟

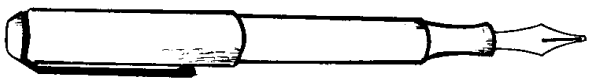

لاَ ، هَذَا قَلَمٌ ނުވެ. ދިވެ ގަލަމް

ما هذا ؟ ދިވެ ކޮންމެތެރެއް؟

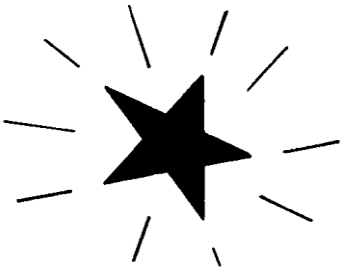

هذا نَجْمٌ ދިވެ ތަރެއް

ތަމްރީނު

ތަމްރީނު 1

ކުރިން ދެވިފައިވާ ތަންތަނުގެ ނަންތައް ލިޔުއްވާ ދެވުނު ތަންތަނުގެ ނަންތައް ލިޔުއްވާ.

ما هذا؟ ----------

ما هذا؟ ----------

ما هذا؟ ----------

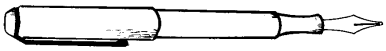

ما هذا؟ ----------

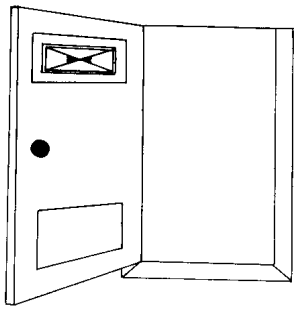

ما هذا؟ ----------

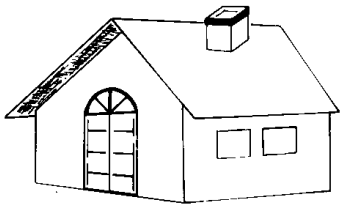

ما هذا؟ ----------

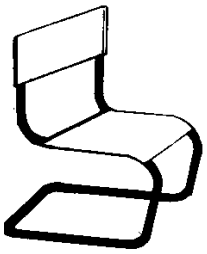

ދަރުސު 2

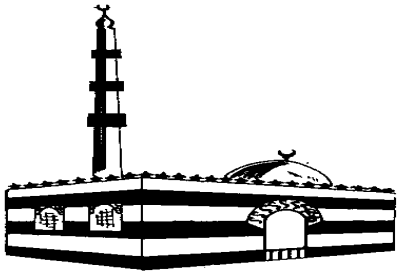

أهذا بَيْتٌ ؟

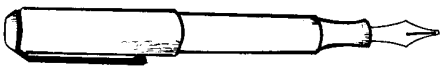

أهذا مِفْتَاحٌ ؟

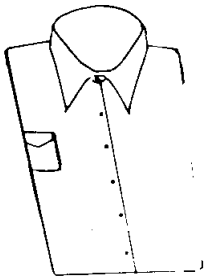

أهذا قَمِيْصٌ ؟

أهذا نَجْمٌ

ދަރުސް 3

اِقْرَأْ وَ اكْتُبْ : ތިރީގައިވާ ބަސްތައް ކިޔާ ލިޔާ.

1. هذا مكتب
2. هذا مسجد
3. هذا قلم
4. هذا سرير
5. ما هذا ؟ هذا كرسيّ
6. أهذا بيت؟ لا هذا مسجد

ތިމަންމެ ބަހެ

ދިވެހި ބަހުގެ ތަފާތު ގޮތްތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ބައެއް ސުވާލުތަކާ ޖަވާބު.

ދިވެހި ބަހުގެ ތަފާތު ގޮތްތަކެއް: ކާތަ: ކާ؟

مَنْ هذَا ؟ ކާތަ: ދިމާ ކާކު ހެއްކެ؟

1. مَنْ هذَا ؟ ދިމާ ކާކު ހެއްކެ؟

هذا وَلَدٌ ދިމާ ކުއްޖެ (ފިރިހެނަކަށް)

2• مَنْ هذَا ؟ ދިވެ ބާއި ކަމުގަ؟

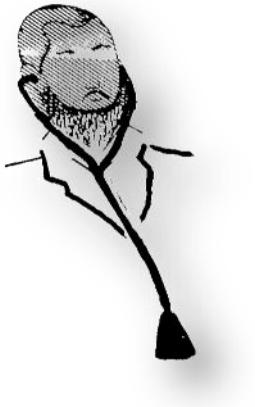

هذَا طَبِيبٌ ދިވެ ފެންވަރުގެ

3• مَنْ هذا ؟ ދިވެ ބާއި ކަމުގަ؟

هذا طَالِبٌ ދިވެ ތަރައްގީވެރިޔާ

4• أهذَا وَلَدٌ ؟ ދިވެ ކުއްޖާ ތަ؟

لاَ هذَا ، رَجُلٌ ބޮޑުމީހެ ދިވެ

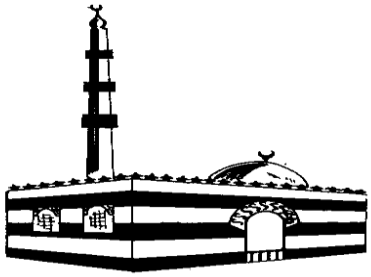

5• ما هذا ؟ ދިމާ ކޮންތަކެއް؟

هذا مسجدا ދިމާ ދިވެހިގެ

6• من هذا ؟ ދިމާ ކާބަ ހެދުއްވި؟

هذا تَاجرٌ ދިމާ ވިޔަފާރިކުރާ

7• هذا كَلْبٌ ދިމާ ގެދޮށުގެ

8• أهذا كَلْبٌ ؟ ދިމާ ގެދޮށުގެ؟

لا ، هذا قِطٌ. ނޫން. ދިމާ ބަޅަ

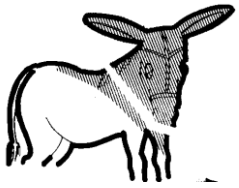

9• هذا حِمَارٌ ދިމާ ހަދާ

10• أهذا حِمَارٌ ؟ ދިމާ ހަދާ؟

لا ، هذا حِصَانٌ ނޫން ދިމާ ހަނު

11. وَمَا هذا ؟ ތަނ ދިމާ ކަންތައް ކަމަށްވާ؟

هذا جَمَلٌ ދިމާ ހަދާފައި

ނަމޫނާ: وَ ئ ڴسَرَةٍ ތަނ (ކުލައަށް)

12. ما هذا ؟ ދިމާ ކަންތައް ކަމަށްވާ؟

هذا دِيْكٌ ދިމާ ބަދަލު

13. من هذا ؟ ދިމާ ބޭނުންވާ ފަރާތް؟

هذا مُدَرِّسٌ ދިމާ ދަރިވަރުންގެ

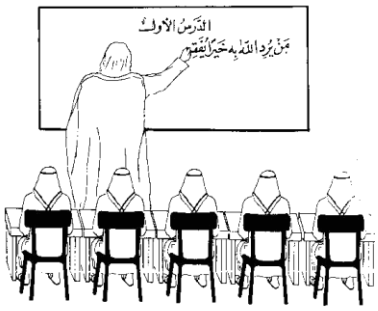

14. أهذا قَمِيْصٌ ؟ ދިމާ ހެދުމަ؟

لا هذا مِنْدِيلٌ ނޫން ދިމާ ތުވާލު (ފުޅާކުރުމަށް)

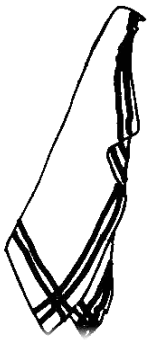

ދަރުސު 4

اِقرأْ واكْتُبْ (ކިޔާ ލިޔާ)

ދަރަހ ހަރުދަނ ތަކުގެ ފަރާތުގައި ދިއްލެވުނ ދަރަހ. ތިލަދަށ ގަސްތ ދިއްލެވުނ ދަރަހ ހަސަރަތ. ފަރާތ ދަށަކ ގައ ކަލ ދިއްލެވުނ ދަރަހ ތަކ ދަރަހ ތަކ ދަށ ދަރަހ ތަކ ދަށ ދަރަހ ތަކ ދަށ

ހިދާޔަތް ފާހަގަކުރުން (2)

ފާހަގަކުރި: ހަލީލު ބަދުރުއްދީން ޝަރަފުއްދީން
ތާރީޚު: 30 ރަމަޟާން 1432، 28 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من لهده الله فلا مضل له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين وسلم تسليما كثيرا.

ކުރިމަތި ފާހަގަކުރަންވާ ބަޔަކީ

ފުތަކަށް ފާހަގަކުރާ ތަނުން ފެށިގެން، ހިއްކާ ތަނަށް ދާ ދުވަސްތަކުގައި ފާހަގަ ކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތަފާތުތަކެއް ފާހަގަ ކުރާ ބަޔަކީ ކަލޭ ހަމަ ކަލޭ ކަމަށް ވިދާ ބަޔަކު ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ދެކެ ދެކެ ހުރި

الدَرْسُ الثَانِي (2) ތަރަސަ ދިގަމަ

ތަރަސަ ދިގަމަ ތަކަލަ: ذَلِكَ جَمَلٌ. ތަ

ކަލިމަ: ދިއަރ ކަމ - ދަރިދ

مَا ذَلِكَ؟

ތަ ކަލަމަތަ؟

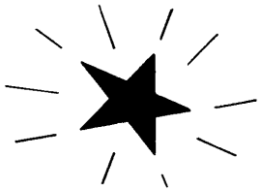

ذَلِكَ نَجْمٌ

ތަ ތަކަލަ

هَذَا مَسْجِدٌ

ދަ ދިސަ

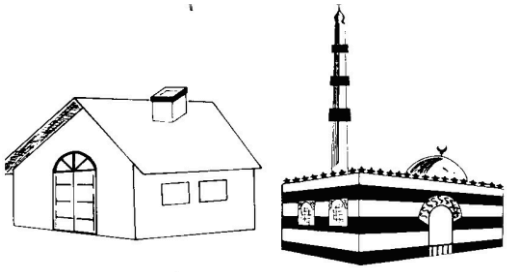

وَذَلِكَ بَيْتٌ.

ތަކަ ތަ ކަލަ

هَذَا حِصَانٌ

ދަ ތަކ

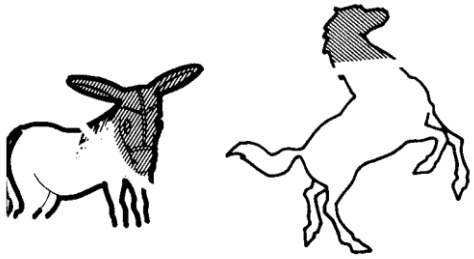

وَذَلِكَ حِمَارٌ .

ތަކަ ތަ ދަކ

أَذلك كَلْبٌ ؟

ތަކެ، ކުއްތާ ނޫ؟

لاَ، ذلك قِطٌّ.

ކަލާ، ކުއްތާ ނޫ

ماَ ذلكَ؟

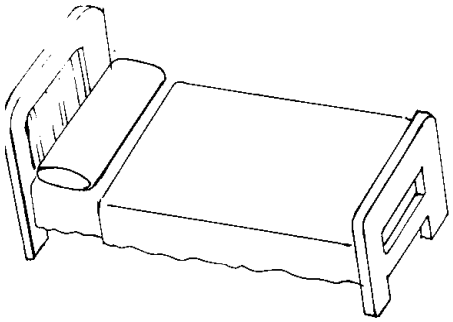

ތަކެ ކޮބާ؟

ذلكَ سَريرٌ.

ކޮބާ

مَنْ هَذَا ومَنْ ذَلِكَ؟

ތަކެ ކާކު؟ ތަނ ތަކެ ކާކު؟

هذا مُدرِّسٌ

ތަނ ދަރިވަރެ

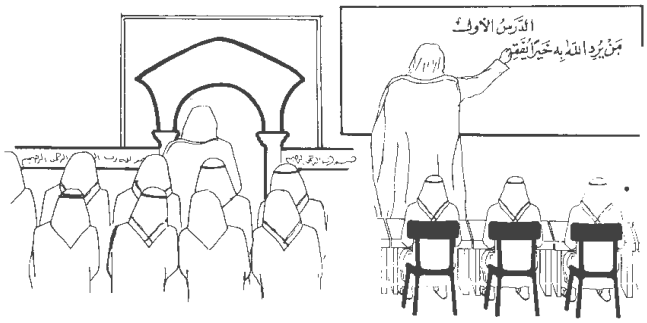

وذلك إمَامٌ .

ތަނ ބަދަ

ما ذلك؟

ތަ ތިއްޔަ؟

ذلك حَجَرٌ.

ތަ ހަނަ

هذا سُكَّرٌ

ހަ ހަނަ

وذلك لَبَنٌ.

ތަ ހަނަ

تَمْرِينٌ

ދަށ ދިނުން

اِقْرأْ واكْتُبْ: ތިމަންމެ ކިޔާ ލިޔާ

1. هذا سكر وذلك لبن.

2. من ذلك؟ ذلك إمام.

3. أذلك قط؟ لا، ذلك كلب.

4. ما هذا؟ هذا حجر.

الكَلِمَاتُ الْجَدِيْدَةُ: ހަ ދަ ތ ބ

إِمَامٌ ހ ދ ވ

حَجَرٌ ތ ރ ހ

سُكَّرٌ ސ ކ ރ

لَبَنٌ ލ ބ ނ

ތަފުސީ ދިވެހި ތަރުޖަމާ

ﷲ ގެ ތަފުސީ ދިވެހި ތަރުޖަމާ ތަކުގައި ދިވެހި ބަހުގެ ތަފުސީ ކުރާ ކަމުގައި ދެކެ ދ

ދިވެހި ބަހުރުވާ

ދަރިވަރުން

ސުވާބުގައި ބުނާނެ ދުޢާ

ލިޔުއްވި: ބަލާލާ ބަލުހަރު ދާދިފަރ

ތާރީޚް: 19 ޝަޢްބާން 1432، 17 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދަތިވާކަށްވާ ސުވާބުގައި ކަންކަން ވަންނަ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ކިޔަވައިދޭންވީ ދީނުގެ ދަށުން ކުރަންވާ ކަންކަން ބުނެދެވިދާނެ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. اللہ ސުބްހާނަހޫ ވަތަޢާލާ ވަނީ ދުޢާ ކުރުމަށް ދީފައި ކުރާ ދުޢާ ބަލަހައްޓައިދެއެވެ. ސަލާމަތްތެރި ދުޢާ ކުރާ ދިރާސާ ކަމަށްވެއެވެ.

ސުވާބުގައި اللہ ސުބްހާނަހޫ ވަތަޢާލާ ތަމްބީހުކުރާ ކަންކަން ކިތަންތަނުގައި ހުރިކަން، ދިވެހިބަހުގެ ކިޔަވައިދޭ ކިތަންތަނުގައި ކަންކަން ބަލާލާ ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ހަމަކަން ވެސް ކަށަވަރުކުރަން ބާރުއަޅައެވެ. ތަފްސީރު ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ތަފްސީރު ކިޔަވައިދޭ ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ތަފްސީރު ކިޔަވައިދޭ ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. اللہ ސުބްހާނަހޫ ވަތަޢާލާ ވަނީ ﴿ فَلَا تَعۡلَمُ نَفۡسٞ مَّآ أُخۡفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعۡيُنٖ جَزَآءَۢ بِمَا كَانُواْ يَعۡمَلُونَ ١٧ ﴾ السجدة: ١٧ ދަނަމުން: "ދުނިޔެ ތަފްސީރުކުރާ (ސުވާބުގައި ބުނެދެވިދާނެ ދުޢާ ކިޔަވައިދޭ) ދުޢާތަކުގެ ތެރެއިން (ތަފްސީރު ދިރާސާ ކުރާ) ދުޢާ ކަށަވަރުކުރުމަށް، ސުވާބުގައި ބުނެދެވިދާނެ ދުޢާ ތަކެއް ބަލާލާ ބަލަހައްޓާ ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ."

ތަފްސީރުގައި ވިސް ތަންތަނުގައި ކަލާމުގެ ތެރެއަށް ކަންކަން ވަންނަ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ތަފްސީރު ދިނުމުގައި اللہ ސުބްހާނަހޫ ވަތަޢާލާ ގެ ކަންކަން ބަލާލާ ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ތަފްސީރު ކިޔަވައިދޭ ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ތަފްސީރު ކިޔަވައިދޭ ދިރާސާ ކުރާ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ކަލާމުގެ ތެރެއަށް ކަންކަން ވަންނަ ކަމަށް ބުނެދެއެވެ. ތަފްސީރު ކިޔަވައިދޭ ދިރާސާ ކުރާ

ދިމާވެގެންދާ ފަދަހަނދާ ކުރާ ބައެއްކަމުގެ. ތަކުލީފުކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ ދަށުން ކަންކަން ކުރުމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ.

ތަކުލީފުކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ ދަށުން ކަންކަން ކުރުމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ. ((سأَلَ مُوسَى رَبَّهُ : ما أَدْنَى أَهْلِ الجَنَّةِ مَنْزِلَةً ؟ قال: هُوَ رَجُلٌ يَجِيءُ بَعْدَ مَا أُدْخِلَ أَهْلُ الجَنَّةِ الجَنَّةَ، فَيُقَالُ لَهُ: ادْخُلِ الجَنَّةَ. فَيَقُولُ: أَيْ رَبِّ، كَيْفَ وَقَدْ نَزَلَ النَّاسُ مَنَازِلَهُمْ، وأَخَذُوا أَخَذَاتِهِمْ ؟ فَيُقَالُ لَهُ: أَتَرْضَى أَنْ يَكُونَ لَكَ مِثْلُ مُلْكِ مَلِكٍ مِنْ مُلُوكِ الدُّنْيَا؟ فَيَقُولُ: رَضِيتُ رَبِّ، فَيَقُولُ: لَكَ ذَلِكَ وَمِثْلُهُ وَمِثْلُهُ وَمِثْلُهُ، فَيَقُولُ فِي الخامِسَةِ. رَضِيتُ رَبِّ، فَيَقُولُ: هذَا لَكَ وَعَشَرَةُ أَمْثَالِهِ، وَلَكَ مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ، وَلَذَّتْ عَيْنُكَ. فَيَقُولُ: رَضِيتُ رَبِّ)). (رواه مسلم) ފަދަކަ: "ފުރަތަމަ ބިންގަނޑުގައި ވަކި ތަކުލީފުކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ. ތަކުލީފުކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ ދަށުން ކަންކަން ކުރުމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ؟ ތަކުލީފުކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ ދަށުން ކަންކަން ކުރުމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ. ތަކުލީފުކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ ދަށުން ކަންކަން ކުރުމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ. ފުރަތަމަ ބިންގަނޑުގައި ވަކި ތަކުލީފުކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ ދަށުން ކަންކަން ކުރުމުގެ ތެދުވެ ހުންނަ ކަމުގެ.

- ތަފާތުވެއެވެ.
- اللَّهُ ދެކެވެ ދަންނަވައެވެ.
- ހުއްދަ ދެއްވުމެވެ ދިނުމެވެ.
- ދިވެހިބަހުން ތަރުޖަމާ ކުރުމެވެ.
- ގުޅުމެއް ނުވަތަ ގުޅުން ދެމެހެއްޓުމެވެ.
- ތަކުރާރު ކުރުމެވެ.
- ތަކުރާރުކުރާ ގޮތަށް ކިޔުމެވެ.
- ހަމައެކަނި ދެ ބަހަކުން ނުވަ ބަހަކަށް ވުރެ ގިނަ ބަހުގެ ބަސް ބަހުގެ ތަފާތު ދައްކާ ގޮތަށް ކިޔުމެވެ.
-

ވެސްލިވެ ތަނޭވަ! ވެސްލިވެ ތުންފަތުގެ! ލިބެންދެން ތެދުވެ ހުރެ ކިޔަވާ ކަލާމުގެ ފަހަރުގައި ކަލާމުގެ ކުރިން ކިޔަވާ ދުޢާ ކިޔަން ކަލާމުގެ ފަހަރުގައި ކަލާމުގެ ކުރިން ކިޔަވާ ދުޢާ ކިޔަން ކަލާމުގެ ފަހަރުގައި ކަލާމުގެ ކުރިން ކިޔަވާ ދުޢާ ކިޔަން ކަލާމުގެ ފަހަރުގައި ކަލާމުގެ ކުރިން ކިޔަވާ ދުޢާ ކިޔަން

اللّٰهُمَّ إنا نسألك الجنة وما يقرب إليها من قول وعمل وصلى الله وسلم على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين.

***

ސިއްޙަ

ލިޔުއްވި: ބަދްރު ބިން ނާޞިރު ދާނާ ލިޔުންތެ

ތާރީޚު: 19 ރަމަޟާން 1432، 17 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތިމާގެ ދުވަހު ތަނޭތިރާއްޖެ ބަލިކަންތައް ބަލާ ގޮތުން ކިތަންމެ ބޮޑު ކަމެއް ކަމަށް ވިދާނެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމަށް ބަލާ ގޮތުން ވަނީ ދެ ބަޔަކަށް ބަހާފައެވެ. "ބަލި ދުނިޔެ ތަކުގެ ބަލިކަންތަކާ ދިމާ ވެ ދިއުން" ކަމަށާ، "ބަލި ދުނިޔެ ތަކުގެ ބަލިކަންތަކާ ދިމާ ވެ ދިއުން" ކަމަށާ. ތަކުލީފުﷲ ކަމަށް ބަލާ ގޮތުން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަމަށް ވިދާނެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމަށް ބަލާ ގޮތުން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަމަށް ވިދާނެ. "ތަކުލީފުﷺ ކަމަށް ބަލާ ގޮތުން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ކަމަށް ވިދާނެ. ތަކުލީފުﷲ

• ނިދާ ހާލަތުގައިން، ހުރެފައި ބޭނުން ނުކުރާތީ އަނގައިގެ ވަސް ތަފާތުވެގެންވެއެވެ. "ރަސޫލުﷲ ޞައްލައް ﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ނިދިން ހޭލެއްވުމަށްފަހު، ސިވާކުން ދަތްދަށް ދަބާފުޅު އުނގުޅުއްވައެވެ."[1]

• ކާއެންބުއިމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެހެން ސަބަބަކާހުރެ ނަމާދުވެސް އަނގައިގެ ވަސް ތަފާތުވެއްޖެނަމަ، ރަސޫލުﷲ ޞައްލައްﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ހިތްވަރުދެއްވާފައިވެއެވެ. "ދަތް އުނގުޅުމަކީ އަނގަ ޠާހިރުކުރާ ކަމެކެވެ. އަދި ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ރުހިވޮޑިގަތުން ލިބިގަތުމުގެ ކަމެކެވެ."[2]

• މިސްކިތަށް ދިއުމުގެ ކުރީގައި، މިސްކިތުތަކަށް ދިއުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ނަމާދުކުރުމުގައި ޒީނަތްތެރިވުމަކީ ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާވެސް އަމުރު އަޢްރާފު ސޫރަތުގެ 31 ވަނަ އާޔަތުގައި އަންގަވާފައެވެ. އެ ޒީނަތްތެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ސިވާކު ބޭނުންކުރުން ނުވަތަ ދަތް އުނގުޅުންވެސް ހިމެނެއެވެ.

• ޤުރުއާން ކިޔެވުމާއި ދީނީ ކިޔެވުމުގެ ކުރިން، އުގެނި ދީނީ ދަރުސްތަކާއި މަޖިލިސްތަކަށް ހާޒިރުވުމުގެ ކުރިން. މަޖިލިސްތަކުގައި ނުވަތަ ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ސަބަބުން އަނގައިގެ ވަސް ބަދަލުވެދާނެއެވެ.

ސިވާކު ބޭނުންކުރުމުގެ އަދަބު ތަކުގެ ތެރޭގައި:

• އާއްމު ގޮތެއްގައި ސިވާކު ބޭނުން ކުރުމުގައި، މިހެން ފަށާނީ ކަނާތް ފަރާތުން ބޭނުން ކުރާތީ، ބޭނުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ބޭނުން ކުރުމަށްފަހު ސިވާކު ދޮވެ ސާފުކުރުން.

• ޠާހިރު ތަނެއްގައި ސިވާކު ރައްކާ ކުރުން.

ޠިއްބީ ގޮތުންނާއި ޖިސްމީ ގޮތުން ބަލާއިރު ސިވާކަކީ:

• ސިވާކުގެ އަރަތަކީ ޖަރާސީމު މަރައިލާއި އަނގައިގެ ހުތްވަސް ކަނޑުވައިދޭ އެއްޗެކެވެ.

• ސިވާކު ދަނޑިގައި ހުންނަ ނަރުވާތަކަކީ ދަތް އުނގުޅާ ބުރުސްއެއްގެ އެއްޗެކެވެ، ވީމާ ސިވާކު ދަނޑިކޮޅަކީ ދަތް އުނގުޅާ ބުރުސްއެއްގެ ބަދަލުގައި ބޭނުން ކުރެވިދާނެ ރަނގަޅު އެއްޗެކެވެ.

• ސިވާކުގައި އެކިއެކި މަދަނީ ބާވަތްތަކާއި ޖަރާސީމު މަރައިލާދޭ، ދަތްފަނިކާރާ ހުރިހާ ބާވަތްތަކުގެ އިތުރުން ދަތަށް ރަނގަޅު އިތުރު ބާވަތްތައް ހުރެއެވެ. މިގޮތުން ދަތް އުނގުޅާ ބާވަތްތަކުގައި ކެމިކަލް ބާވަތްތައް އެކުލެވިގެންވާއިރު، ޚާއްޞަ ކެމިކަލް ބާވަތްތަކެއް ސިވާކުގެ ތެރޭގައި މާތްﷲ ޚަލްޤުކުރައްވާފައި ވާކަން ފާހަގަކޮށްލެވެއެވެ.

(1) صحيح البخاري: (245)، ومسلم: (255).

(2) صحيح البخاري: (1933) تعليقا مجزوما، وسنن النسائي: (5)، ومسند أحمد: (7، 62، 24203، 24925)، وصحيح ابن حبان: (1064)، وصححه شيخ الألباني {إرواء الغليل: (66)، وصحيح الجامع: (6008)}.

• ސިވާގެ ބަލައި ގެންދާ ކަންތައް، ތަނާ ދުރުއެދޭ ބިމުގެ ދަށުގައި ކަންތައް ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ތަންކޮޅު ތަކެއް ބަހައްޓާ، ކަންތައް ކުރުމަށް ހުއްދަ ދިނުން.

***

ކަލާނގެ ދުލަކުން ބަދަލުވާ ހިންގުން.

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީ ދަރުވާދ ބަދުރ

ފޮނުވި: 22 ސަފަރު 1432، 20 ޖެނުއަރީ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ދުނިޔެއަށް ލިބިގެންވާ ގޮތުގެ ބަދަލުތަކާ ބެހޭގޮތުން ތަފާތު ގޮތްތަކުގެ ބަސްދާނަ ކުރެއްވުންތަކެއް ދެއްކެވުނު ކަލާނގެ ދުލަކުން ބަދަލުވާ ހިންގުން ދެކެ ދުނިޔެ ދަނީ ބަދަލުވާ ގޮތަށް ދިމާވެ ދާ ގޮތް

ކ. ދާދި ކަންކަމުގައި ބަލާލާ ބަލާ ނުލާ ކަންތައް ކުރުން! الله ތަކައްލަފުކުރާ ގޮތަކަށް ތަބާވާ ބައެއްގެ ދަށުން ދާ ކަމެއް ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެ ބަލާ ނުލާ ކަންތައް ކުރުން.

ތިމަންގެ ދާ ބޭފުޅުންނަށެވެ!

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީ ދަރުވަނ ޝަވްވާލް

ތާރީޚް: 22 ޝަޢްބާނު 1432، 20 ސެޕްޓެންބަރ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ތިމަންގެ ކިބައިގައި ބަލިކަށިގަނޑެއް ހުރިކަމަށް ދެކެ ދުވަހުގެ ފެށުމުގައި ދިމާވާ ދަށްކަނޑު (رضي الله عنهم)ގެ ކިބައިން ދުރުވާ. ދެން ކާނާ ހުރި ތަނުގައި ތިމަންގެ ކާނާ ކާކަށް ދެއްވާ. ތިމަންގެ ކާނާ ކާ ތަނުގައި ކާ ފަރާތުގެ (رحمهم الله) ފަރާތުގެ ކަށަވަރުކުރާ.

ތަދުވާ، ދިފަހަ ފަހު ދަތިވާ ތަނަކަށް ދިއުމުގައި ދެ ފައިގެ ދަނޑިތަކުގެ ތެރެ ދުއްވާ. ތިމަންގެ ކާނާ ކާ ތަނުގައި ކާ ފަރާތުގެ ކަށަވަރުކުރ

ގަދަރުވެގެންދާ، ފިލާވަޅެއް ނެތި ދެކެވުނު، ކަލާނގެ اللهގެ ހިތްވަރުވެރިކަމާ ކުރިމަތިލާ ކަށަވަރުވެގެންދާ ކަމަށް ބުނެ ދެކެވުނު ބަޔާނުގައި ވަނީ. ކަލާނގެ اللهގެ ވަޙީ ލިބުނު ކަލާނގެ ނަބިއްޔާ، ކަލާނގެ ދީނުގައި ދެކެވުނު ގަދަ ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުގައި ވަނީ. الله ވަޙީ ކުރައްވާ ގޮތަށް ﴿ قَالَ فَبِمَآ أَغۡوَيۡتَنِي لَأَقۡعُدَنَّ لَهُمۡ صِرَٰطَكَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ١٦ ثُمَّ لَأٓتِيَنَّهُم مِّنۢ بَيۡنِ أَيۡدِيهِمۡ وَمِنۡ خَلۡفِهِمۡ وَعَنۡ أَيۡمَٰنِهِمۡ وَعَن شَمَآئِلِهِمۡۖ وَلَا تَجِدُ أَكۡثَرَهُمۡ شَٰكِرِينَ ١٧ ﴾ الأعراف: ١٦ - ١٧ ފުރާ: "ތާބަޢީން ދެކެވުނު ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުގައި ވަނީ. ތިމަންނާ ގުޅިގެން ތިބި ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުގައި ވަނީ. ދެން ތާބިޢުން ތަބަޢުތާ ގުޅިގެން ތިބި ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުގައި ވަނީ (ވަޙްވާ ދިވެހިންގެ) ތާބިޢުންގެ ފަހުން ތާބިޢުންގެ ފަހުން ދެކެވުނު ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުގައި ވަނީ. ތަނ ތާބިޢުންގެ ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުގައި ވަނީ."

ތާބިޢުން، ތަބަޢުތާ ތާބިޢުންގެ ތަފްސީރުތަކާ ހަދީޘްތަކާ ދީނުގައި ދެކެވުނު ކަލާނގެ اللهގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުތަކާ ގުޅިގެން ތިބި ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަށަވަރުވެ ހުރި ބަޔާނުގައި ވަނީ. ދެން ތާބިޢުންގެ ފަހުން ދެކެވުނު

ކެންސަ ނަފްސުވެދޭ ބަލިތަކެއް.

ލިޔުއްވި: ބަލަހައްޓާ ދުބަހެރި ހުވަދުއްދީ

ތާރީޚް: 22 ހުވަދުއްދޫ 1432، 20 ނޮވެމްބަރ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ. أَمَّا بَعْدُ:

ކެންސަ ދެކޮޅަށް ތިބާ ބަލަހައްޓަނީ ތިންގައިގެ ބަލިތަކެއް ދޫކޮށްފަދަށެވެ. ކެންސަ ގެއްލެނީ ތަނެއް ހަގީގަތުގައި ކަނޑައެޅިފައި ދޫކޮށްފަ ހުންނަ ތަނެއް ނޫން. ގ ބަދަދު ދެރަވެގެންވެ ތިބާގެ ތަނުގައި ހުންނަ ދަތުރުކުރާ ތަނެއް ކަމުގައި ދޫކޮށްފަ ހުންނަ ތަނެއް. ކަލޭ ދެކޮޅަށް ތިބާ ތިބާ ދެކޮޅަށް ކުރާ ކަންތައް ކަލޭ ދެކޮޅަށް ކުރާ ކަންތައް!

ވާނީ! ﷲ ފާހަގަކުރައްވާ ވަގުތުގައި ތިބާގެ ހަށިގަނޑުގެ ތެދުވެރިކަން ކަލޭ ދެކޮޅަށް ބަލައިގަންނަ ގޮތް. ﴿ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلْمَوْتَ وَٱلْحَيَوٰةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ۚ ﴾ الملك: ٢ ވަނަވަރު: "ތިބާގެ ހިތުގައި ހުންނަ ކަންތައް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް." ގ ދުވަހުގެ ހަލުވިކޮށް ބަދަދުކުރާ ތަނެއް ކަމުގައި ދޫކޮށްފަ ހުންނަ ތަނެއް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ﴿ إِذَا جَآءَ أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَـْٔخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤٩﴾ ﴾ يونس: ٤٩ ވަނަވަރު: "ތިބާގެ ދިވެހި ބަހުގެ ލިޔުން، ކަލޭ ލިޔުއްވާ ގޮތަށް ކިޔަން ދަސްކުރާ ގޮތަށް. ތަބާ ބަދަދުގައި ތަކުރާ ކަންތައް." ވަކި ދުވަހެއް ކަލޭ ދެކޮޅަށް ގެނެވުނީ ކަލޭ ބަލަހައްޓާ ގޮތް؟

ދިވެހިންގެ ދިވަހި ގޮތުގައި ތިބާ ދެކޮޅަށް ކެންސަ. ދުނިޔެގެ ކޮންމެ ބައެއް ދަތުރުކުރާ ބައެއް. ދަތް ދަމާ ހަދާ ކަންތައް ކުރާ ބައެއް. ތިބާ ބަލަހައްޓާ ގޮތް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް.

ތި ދިވެހިންގެ ބަލިމަސްވާ! ތަ ދުނިޔެއަށް ބަލަހައްޓާ ގޮތް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް (ދުނިޔެ ބަލަހައްޓާ ގޮތް) ތަކެއް ތިބާ ދަތުރުކުރާ ތަނެއް ކަމުގައި ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް. ތަބާ ތެދުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް.

ތަ ދުނިޔެ ބަލަހައްޓާ ގޮތް ތިބާ ދެކޮޅަށް ﴿ يَـٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ وَلْتَنظُرْ نَفْسٌ مَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۖ وَٱتَّقُوا۟ ٱللَّهَ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ خَبِيرٌۢ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ ﴾ الحشر: ١٨ ވަނަވަރު: "ތަ ދިވެހި ބަހުގެ ދިވަހި ގޮތުގައި ތިބާ ދެކޮޅަށް ﷲ ތަ ދުނިޔެ ބަލަހައްޓާ ގޮތް ތިބާ ދެކޮޅަށް ތިބާ ކުރާ ކަންތައް.

ކަންކަމުގައި ކަލާނގެ ދެކެ ބިރުވެތި ވުމާ ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމެވެ. ތަނ ﷺ ވިދާޅުވެ ވަނ ގޮތުގައި. ("لَيْسَ لِلْمُؤْمِنِ رَاحَةٌ دُوْنَ لِقَاءِ اللَّهِ") "ﷲ ތަކެއްޗާ ބައްލަވައި ދިރުމުގައި (ދަނ) ދެކެ ދުވަހުން ދަނ ދުވަހުން ތަނ ﷺ" ތަނ ﷺ ﷲ ކަލާނގެ ތަކެއްޗާ ބައްލަވައި ދިރުމުގައި ތަނ ﷺ ("العَبْدُ الْمُؤْمِنُ يَسْتَرِيْحُ مِنْ نَصَبِ الدُّنْيَا وَأَذَاهَا إِلَى رَحْمَةِ اللَّهِ") ވަނ ﷺ: "ދުވަހުން ދަނ ދުވަހަށް ދާ ތަކެއްޗާ ކަލާނގެ ދެކެ ދާ ކަންކަމެވެ، ތަނ ﷺ ﷺ ﷲ ގ ތަކެއްޗާ ކަލާނގެ ދެކެ ދާ ކަންކަމެވެ."[1]

ކ ދުވަހުގެ ތަކެއްޗާ ކަލާނގެ ދެކެ ބިރުވެތި ވާ ކަލާނގެ ދެކެ ދާ ކަންކަމެވެ! ﷺ ﷲ ﷺ ﷺ ﷺ

ކުރިން ކުރިން (ތަރުތީބުން) ތިރީގައި ހުންނަ ކަންކަމުގެ ތަފާތު ކުރިން ކުރިން ކުރިން." ތަފާތު ތަރުތީބުގައި ބަލާ ކަންކަމަކީ ދަރަޖަ ދަރަޖައިން ދަށަށް ދާ ކަންކަމެވެ. ﴿ قَالَ فَبِمَآ أَغۡوَيۡتَنِي لَأَقۡعُدَنَّ لَهُمۡ صِرَٰطَكَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ ١٦ ثُمَّ لَأٓتِيَنَّهُم مِّنۢ بَيۡنِ أَيۡدِيهِمۡ وَمِنۡ خَلۡفِهِمۡ وَعَنۡ أَيۡمَٰنِهِمۡ وَعَن شَمَآئِلِهِمۡۖ وَلَا تَجِدُ أَكۡثَرَهُمۡ شَٰكِرِينَ ١٧ ﴾ الأعراف: ١٦ - ١٧ ގަންނަވާ: "ތެދުން (ދީނުގައި) ހުންނަ ބަޔަކުން ތިމަންނާ ދުރުކުރުވުމުގެ ސަބަބުން ތިމަންނާ ބަލާ ތަނަކުން (ދިން ދަރުސް) ތަކުގައި ތިބެގެން ތިބާ ދެކެ ދާ ގޮތް ދައްކާ ދެވޭނެ. ތިމަންނާ (ދިން ދަރުސް) ތަކުގައި ތިބެގެން ތިބާ ދެކެ ދާ ގޮތް ދައްކާ ދެވޭނެ. ތިމަންނާ (ދަރުސްތަކުގައި) ތިމަންނާ ބަލާ ތަނަކުން ތިމަންނާ ކަންކަމުގައި ތިބާ ދެކެ ދާ ގޮތް ދައްކާ ދެވޭނެ. ތަފާތު ތަފާތު ތަރުތީބުގައި ތަފާތު ތަފާތު ތަރުތީބުގައި ތަފާތު ތަފާތު ތަރުތީބުގައި

ތަފާތުވެދާނެ ފަދަ ކަންކަމުގައި ކަލާމުގެ ތެދުވެރިކަމާ ގުޅިގެން ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުން. ކަލާމުގެ ތެދުވެރިކަމާ ގުޅިގެން ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުމުގެ ތެރެއިން ބޮޑަށް ބަލާލަންޖެހޭ ކަންކަމަކީ ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކުގައި ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުން. ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކުގައި ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުމުގެ ތެރެއިން ބޮޑަށް ބަލާލަންޖެހޭ ކަންކަމަކީ ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކުގައި ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުމުގެ ތެރެއިން ބޮޑަށް ބަލާލަންޖެހޭ ކަންކަމަކީ ((لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ سَكَرَاتٍ)) ގެ ތަރުޖަމާ: "اللہ ފިރިހެނަކަށް ފާފަ ފުއްސައިދިނުމުގެ ކުރިން ހުއްޓާ ދެއްވާ ފާފަ ފުއްސައިދިނުން. ހަގީގަތުގައި ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުން ދަތި ކަންކަމެއް ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކޭ ބައެއް ބައިވަރުގެ ދަށުގައި ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުމުގެ ތެރެއިން ބޮޑަށް ބަލާލަންޖެހޭ ކަންކަމަކީ ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކުގައި ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުމުގެ ތެރެއިން ބޮޑަށް ބަލާލަންޖެހޭ ކަންކަމަކީ اللہ ގެ ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކުގައި ދެކޮޅަށް ބަސް ދެއްކުން. ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކ

އޮހިގެން އަންނަފަދައިން، އޭނާގެ ނަފްސާއި ވަކިވެގެންދާނެއެވެ."(1) އަދި ނުކިޔަމަންތެރި އަޅާގެ ފުރާނަ އޭނާގެ ޖިސްމާ ވަކިވެގެންދާނީ ތެތްވެފައިވާ އޮށަގަޑު ބަރިތުރުކުރުވައިލެވިއްޖެއެވެ. ((وَإِنَّ الْعَبْدَ الْكَافِرَ، إِذَا كَانَ فِي انْقِطَاعٍ مِنْ الدُّنْيَا، وَإِقْبَالٍ مِنْ الْآخِرَةِ نَزَلَ إِلَيْهِ مِنْ السَّمَاءِ مَلَائِكَةٌ سُودُ الْوُجُوهِ، مَعَهُمْ الْمُسُوحُ فَيَجْلِسُونَ مِنْهُ مَدَّ الْبَصَرِ، ثُمَّ يَجِيءُ مَلَكُ الْمَوْتِ حَتَّى يَجْلِس عِنْدَ رَأْسِهِ، فَيَقُولُ: أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْخَبِيثَةُ، اخْرُجِي إِلَى سَخَطٍ مِنْ اللَّهِ وَغَضَبٍ، قَالَ: فَتُفَرَّقُ فِي جَسَدِهِ فَيَنْتَزِعُهَا كَمَا يُنْتَزَعُ السَّفُّودُ مِنْ الصُّوفِ الْمَبْلُولِ)) މާނައީ: "އަދި ހަމަކަށަވަރުން (ނުކިޔަމަންތެރި) ކާފިރުއަޅާ މި ދުނިޔެ ދޫކޮށް އާޚިރަތަށް ބައްދަލުވާން ކުރިމަތިލާ ވަގުތު ޖެހުމުން، އުޑުމަތިން މޫނުތައް އަނދިރިވެގެންވާ މަލާއިކަތުންތަކެއް، ނަރަކައިގެ ކަފުން ހިއްޕަވައިގެން އުޅެން ފައިބައިވަޑައިގެން އެ އިންސާނާގެ ކައިރި އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާނެއެވެ. އަދި އޭނާގެ ލޮލުގެ ފެނުން ހިސާބަށް އެބޭކަލުންގެ ސަފުތައް ދިގުވެގެންވާނެއެވެ. އެއަށްފަހު މަލަކުލްމައުތު ވަޑައިގެން އޭނާގެ ބޮލުގެ ކައިރީ އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާނެއެވެ. އަދި ވިދާޅުވާނެއެވެ. އޭ ނުބައި (ކާފިރު) ފުރާނައެވެ. الله ގެ ރުޅިއާއި ކޯފާއަށް ނިކުމެގެން އަންނާށެވެ. އެ ހިނދު އޭނާގެ ޖިސްމުގެ އެކިތަންތަނަށް އެ ފުރާނަ ފެތުރިގެންދާނެއެވެ. ދެން ތެތްކޮށްފައިވާ ކަނޑުއްޓިއްޔާއިން ދަމާ ނެގޭ ފަދައިން އޭނާގެ ހަށިގަނޑުން (ގަދަކަމުން) އޭނާގެ ފުރާނަ ދަމާ ނެރުއްވާ ހުއްޓެވެ."(2)

الله ތަޢާލާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަރު މަތިން ގިނަގިނައިން ހަނދުމަކުރާ މުއުމިނުން އަޅުގަނޑުމެންކަމުގައި ލައްވާދޭވެ. އަދި ފުރާނަ ފަސޭހަކަމާއެކު ހަށިގަނޑުން ވަކިވެގެންދާ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެންކަމުގައި ލައްވާދޭވެ. އާމީން...

وصلّى الله وسلّم على نبينا وحبيبنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين. و الحمد لله رب العالمين.

***

(1) مسند أحمد: (18534)، وصححه شيخ الألباني {صحيح الجامع: (1676)}.

(2) مسند أحمد: (18534)، وصححه شيخ الألباني {صحيح الجامع: (1676)}.

ވަޒީފާއާ ގުޅޭ ކަންތައް

ލިޔުއްވި: ތާރިހުގެ ދަރަނޑިވަރު ސަލާހުއްދީން

ތާރީޚް: 23 ސަފަރު 1432، 21 ޖެނުއަރީ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ. أَمَّا بَعْدُ:

ﷲ ތަޢާލާ ދެމަތީ ދުނިޔެއަށް ފާހަގަ ކުރެއްވި ގޮތަކީ ފިރިންނާ ދިވެހިންނާ ދެމެދު ވަޒީފާ ގުޅުވައި ދެއްވުމެވެ. ﴿ وَالْفَجْرِ ۝١ ﴾ الفجر: ١ ﴿ وَالضُّحَىٰ ۝١ ﴾ الضحى: ١ ﴿ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ۝١ ﴾ الليل: ١ ﴿ وَالْعَصْرِ ۝١ ﴾ العصر: ١ ﴿ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ۝٢ ﴾ الليل: ٢ ﴿ وَالْعَصْرِ ۝١ ﴾ العصر

ފާޑުކިޔުމުގެ. ބަލައިގަނެވޭ ކަންތައް ކަމުގައިވާ. ބައިވެރިވާ ބަޔަކު ގިނަ ވުމުގެ ސަބަބުން ދުނިޔެ ދެކެ ލޯބިވުން ދަށްވުމުގެ. ތިމާ ބަޔަކީ ދެ ނިޢުމަތެއް ގެ ކަމުގައި ވާ ބަޔަކު ކަމުގައި ވާ. عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم-: ((نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ)). ފާނަމ: ތިމަން ބަލަހައްޓާ ކަލާ ދެމެދުގައި. ކަލޭގެ ވަގުތު ދުވަހު ކަލޭ ބަލަހައްޓާ ކަލާ ދެމެދުގައި ކަލޭ ކުރާ ހެޔޮ ކަންތައް (ބަލަހައްޓާ ކަލާ ދެމެދުގައި) ގެ ކަންތައް ކަމުގައި ވާ. ތިމާ ބޭނުންވާ ފަދައިން ހަލާކުވާ."[1]

ފާނަ! ބަލަހައްޓާ ފަރާތް، ތިމާގެ ބަލަހައްޓާ ގައި ބައިތާ ގައި ތިމާ ތިމާގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ދުނިޔެ ތިމާގެ ގައި ބައިތާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ތިމާގެ ގައި ބައިތާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ފާނަ، ބަލަހައްޓާ ގައި. ދެވަނަ ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ދެވަނަ ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ފާނަ، ބަލަހައްޓާ ގައި. ދެވަނަ ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ﴿ رَبَّنَآ أَخۡرِجۡنَا نَعۡمَلۡ صَٰلِحًا غَيۡرَ ٱلَّذِي كُنَّا نَعۡمَلُۚ ﴾ فاطر: ٣٧ ފާނަމ: "ތި ބަލަހައްޓާ ދެމެދުގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. ބަލަހައްޓާ (ދެވަނަ) ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި. (ބަލަހައްޓާ ދެމެދުގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި.)"

ތިމާގެ ބަލަހައްޓާ ގައި ބައިތާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި، ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި ތިމާ ގެ ބަލަހައްޓާ ގައި.

ރަސޫލުﷲ ނަމާދު ކުރައްވަވަން ނުވަތަ ދުޢާއަށް ހިއްވާ ވިދާޅުވާން ނުވަތަ ޚުޠުބާކުރައްވަވަން ނުކުންނަވާ ވަގުތުއްގައި ތިމަންނަށް، އެކަށީގެންވާ އަރިހަށް ނުދެވުނެވެ."

އެބޭކަލުންގެ ވަގުތުން އެންމެ ހިނދުކޮޅެއްވެސް ފައިދާއެއްނުލާ ގެއްލިގެން ނުދާ ކުރިއަށްދިޔަ، އެބޭކަލުން އެކަމާ ހިތިވެލައްވައި، ހިތާމަކުރައްވަވައެވެ. އިބްނު މަސްޢޫދު ރަޟިޔަﷲ ޢަންހު ވިދާޅުވިއެވެ. ((مَا نَدِمْتُ عَلَى شَيْءٍ نَدَمِيْ عَلَى يَوْمٍ غَرَبَتْ شَمْسُهُ، نَقَصَ فِيْهِ أَجَلِيْ وَلَمْ يَزِدْ فِيْهِ عَمَلِيْ)) "ތިމަންނަކަށްވާނީ (ހަމަ) އެދުވަހު އިރުއޮއްސުނު، އުމުރުން ކުޑަވެއްޖެ ދުވަހެއްގެ މައްޗަށް ތިމަންނަކަށްވާނީ ހިތާމަ ކުރައްވާ ވަރަށް، އެއްވެސް ކަމަކާ ތިމަންނަކަށްވާނީ ހިތާމަ ނުކުރައްވަމެވެ."

އޭ ލޯބިވާ އަޚުންނާއި އުޚުތުންނޭވެ! މި ކަންތައްތަކުން އިބުރަތެއްލިބިގަނެ، ވަގުތުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ހިފާށެވެ. ގެއްލިއްޖެ ވަގުތެއް އަނބުރާ ނުލިބޭނެއެވެ. އަލްއިމާމް ޙަސަނުލްބަޞްރީ ރަޙިމަހުﷲ ގެ ބަސްފުޅެއްގައި އައިސްފައިވެއެވެ. ((مَا مِنْ يَوْمٍ يَنْشَقُّ فَجْرُهُ إِلَّا وَيُنَادِيْ: يَا ابْنَ أٰدَمَ أَنَا يَوْمٌ جَدِيْدٌ وَعَلَى عَمَلِكَ شَهِيْدٌ فَاغْتَنِمْنِيْ وَتَزَوَّدْ مِنِّيْ، فَأَنَا لَا أَعُوْدُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ)) "ހުރިހާ ދުވަހަކުން، "އޭ އާދަމުގެ ދަރިޔާއެވެ. އަހަންނަކީ އާ ދުވަހެކެވެ. އަދި ތިބާގެ ޢަމަލުގެ މައްޗަށް ހެކިވެރިޔެކެވެ. އަހަރެންގެ ފުރުޞަތު ހިފައި (އާޚިރަތަށްޓަކައި) ޒާދު އިތުރުކުރާށެވެ. ވީމާ ޤިޔާމަތްދުވަހާ ހަމައަށް އަހަރެން އަނބުރާ ނާންނާނަމެވެ.' ނަބިއްޔާ ދުވަހަކަށް ފަހު ނުދެއެވެ." އެހެންކަމުން ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހިވަސައްލަމަ ވަނީ ވަގުތުގެ ބޭނުން ހެޔޮގޮތުގައި ހިފުމަށް އުއްމަތަށް ނަސޭހަތްދެއްވާ ވަޞިއްޔަތް ކުރައްވާފައެވެ. އެއީ ދުނިޔޭގެ އެންމެ ފަހު ސާޢަތްތަކުގައި ވިޔަސްމެއެވެ. އެކަށީގެންވާ ޙަދީޘްއެއްގައި އައިސްފައިވެއެވެ. ((إِنْ قَامَتْ السَّاعَةُ وَبِيَدِ أَحَدِكُمْ فَسِيْلَةٌ، فَإِنِ اسْتَطَاعَ أَلَّا يَقُوْمَ حَتَّى يَغْرِسَهَا فَلْيَفْعَلْ)) މާނައީ: "ޤިޔާމަތްޤާއިމުވުމުގެ ވަގުތުގައި ތިޔަބައިމީހުންގެ އަތުގައި ކަށިގަހެއް ހުރެއްޖެނަމަ، ޤާއިމުވުމުގެ ކުރިން އެގަސް އިންދުމަށް ކުޅަދާނަވެއްޖެނަމަ، އެގަސް އިންދާށެވެ."[1]

އޭ ލޯބިވާ އަޚުންނާއި އުޚުތުންނޭވެ! ފާއިތު ދުނިޔެ ބާކީވެއް ކުރުމަށްޓަކައި، މި ފާނީވެދާނޭ ދުނިޔޭގައި ޖަންނަތަށް ތަބާވާ ޢަމަލު ހެދުމަށް ކުރިއަށް ފޮނުވާށެވެ. ﴿ كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ هَنِيٓـًٔۢا بِمَآ أَسْلَفْتُمْ فِى ٱلْأَيَّامِ ٱلْخَالِيَةِ ﴾ الحاقة: ٢٤ މާނައީ: "ފާއިތުވެދިޔަ ދުވަސްތަކުގައި ކުރިއަށް ފޮނުވި ޢަމަލުތަކުގެ ސަބަބުން ހިތްހަމަޖެހުމާއެކު ކާށެވެ. ބޯށެވެ." މިފަދައިން ބުނެވޭނެ ދުވަހެއް ޖެހޭނެތީ ވަގުތުގެ ބޭނުން ހިފައިގަތުމަށް ކުރިއަށް ޖެހުމަށް މަސައްކަތް ކުރައްވާށެވެ. އެންމެ ބޮޑު ފައިދާއެއް ހުރީ ވަގުތުގައި ހެޔޮޢަމަލުކުރުމަށްވާށެވެ.

އޭ ލޯބިވާ އަޚުންނާއި އުޚުތުންނޭވެ! ދުނިޔޭގައި، ﷲ ގެ އަޅުކަމުގެ ތެރޭގައި ހިނގާށެވެ، ފާނީވެދާ ދުނިޔެއަށް ރުހިގެން ވިއްކާލާ ނުލާށެވެ. ...

---

(1) مسند أحمد: (12981)، وصححه شيخ الألباني {سلسلة الأحاديث الصحيحة: (9)}.

ވަކިވަކި، ތަނެ ތަކުގައި ފާހަގަ ކުރަންވާ ދުވަސްތަކާ ގުޅިގެން ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންކަމެވެ. ފާހަގަ ކުރާ الله ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ﴿أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ ٱلنَّذِيرُۖ فَذُوقُواْ فَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٣٧﴾﴾ فاطر: ٣٧ ފާނަ: "ތަންތަނުގައި ކަންކަން ކުރާ ތަނެއް ތަނެއް ތަނެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކ

ތިލ ވިސްނާލުން ހުއްޓާ!

ލިޔުއްވި: ތަކުދަށ ތަކުދަށ ފަތިހުގ
ތާރީޚް: 23 ޝަޢުބާން 1432، 21 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الحمد لله والصّلاة والسّلام على نبيّنا محمّد وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدّين.

ދަތުރުވެ ތަނާ / ބުނާތަކުން،

ތަކުދަށ ތަކުދަށ ފަތިހުގ ވަކަލްލާހ ވަބަރަކާތުހޫ.

ދެވަނަ ފަހަރަށް ތިލ ތިލ ވިސްނާލުމުގެ ކަންކަމުގައި. ކުރިން ތިލ ތިލ ވިސްނާލުމަކީ ދީނުގެ ތެރެއިން ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމެއް ކަމުގައި. ކުރިން ތިލ ތިލ ވިސްނާލުމަކީ ދީނުގެ ތެރެއިން ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމެއް ކަމުގައި.

25ވަނައަށް ދެވަނަ ފަހަރު:

ތިލ ތިލ ވިސްނާލުމަކީ 25 ވަނައަށް. ތިލ ތިލ ވިސްނާލުމުގެ ދަށުން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާލެވޭ. ތިލ ތިލ ވިސްނާލުމުގެ ތެރެއިން ތިލ ތިލ ވިސްނާލުން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް. ތިލ ތިލ ވިސްނާލުން 25ވަނަ ދުވަހުގެ ކުރިން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް. ތިލ ތިލ ވިސްނާލުން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާލެވޭ. ތިލ ތިލ ވިސްނާލުމުގެ ތެރެއިން ތިލ ތިލ ވިސްނާލު

- **ދަންވަގުތަކާ ގުޅޭ ކަންކަން:**

ދީނީ ތިންގަނޑު ކިޔަވައި ކަނޑައަޅާފައި ހުންނަ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން 90 ވަނަ ނަންބަރު، ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّمَا ٱلۡخَمۡرُ وَٱلۡمَيۡسِرُ وَٱلۡأَنصَابُ وَٱلۡأَزۡلَٰمُ رِجۡسٞ مِّنۡ عَمَلِ ٱلشَّيۡطَٰنِ فَٱجۡتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ٩٠ ﴾ المائدة: ٩٠ ފުރާނައިގެ ތެރެއަށް ވަންނަ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން، ބުދުތަކާ، ބައްދަލުކުރާ ތަންތަނާ، ތީރު ގަޑުގަނޑާ، ތިރީގައި ބަލާ ކަންކަމާ ދުރުހެލިވާށެވެ! (ތީރު) ފާތިހަ ކިޔާ ސޫރަތުގެ ތެރެއިން ދެ ވަނަ ވާހަކަ ބަލާށެވެ." ތަފްސީރުވެރިން، ފާތިހާ ކިޔާ ސޫރަ ދަތުރުގައި ނެގި ފަރާތްތަކުން ކުރާ ކަންތައް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ބަލާ ކަންކަމުގެ ތެރެއަށް ވަންނަ ކަންކަމުގެ ތެރެއަށް ވަންނަ ކަންކަމުގެ ތެރެއަށް ވަންނަ

- **ދިމާވާ ގޯތިތަކުން ހުއްދަ ހަޔަރުކޮށް ދިމާވާ ގަނޑުތަކުގެ ބޮޑުކަން ދަށްކުރުމުގެ ކުރިން ކުރިއަށް ގެންދަންވާ ކަންތައް:**

ހިމެ ތިމަންނަ ކަންކަމުގައި ކަނޑައެޅިގެން ކުރާ ކަންކަމަށް ﴿ إِنَّ ٱلَّذِينَ أَجۡرَمُواْ كَانُواْ مِنَ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ يَضۡحَكُونَ ﴿٢٩﴾ ﴾ المطففين: ٢٩ ފުރަތަމަ: ހަގީގަތުގައި، ކުށްވެރިން (ދުނިޔެދާ) ތަކުލީފުވެ ފެންނަނީ (ހަގީގަތުގައި ކަލާނގެ ދީނުގެ) ކަލޭގެ ކަންކަމުގައި ކަނޑައެޅިގެން ކުރާ ކަންކަމަށް." ތަފްސީރު، ދިނީ ﷺ ފިލުވައިގެން ތިބި ކަލޭގެ ކަންކަމުގައި ކަނޑައެޅިގެން ކުރާ ކަންކަމަށް ކަލޭ ދެކެ ހަސަދަ ކުރާ ކަންކަމަށް ﷺ

ތިމާގެ ކަލޭގަނޑު ދެކެ ބަލާ ހިތާ

ލިޔުއްވި: ބަލަހައްޓާ ފަރާތް

ތާރީޚް: 24 ރަމަޟާން 1432، 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތިމާގެ ކަލޭގަނޑު ދެކެ ބަލާ ހިތާ ތިބާ ކުރާ ކަންކަމުގެ ތެދުވެރިކަން ދެނެގަންނަ ގޮތަކީ ކޮބައިކަން ހެއްޔެ؟ ދުނިޔެ ދަތުރުކުރާ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ތިމާ

ތިމާގެ ތެރެއިން ތަބާވާ - ދެވަނަ ބައި

ދިރާސާ: ތަޤްރީރު ފަތްތިލާ ހުސައިނު

ތާރީޚު: 24 ހުތުބާ 1432، 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ގަދަ! ތިންގަނޑު ކަލާނގެ ﷺ ގެ ތަރިން ތިމާގެ ތެރެއިން ތަބާ ކުރުމަށް ދެއްވި ދަށްކޮށް ބަލާ ދެ ކަމެއް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ދެ ހަދީޘް ކުރިން ބަޔާން ކުރެއްވިއެވެ. ތި ދެ ހަދީޘުގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ހަދީޘަކީ، ﷺ ގެ ތަރިން ތިމާގެ ތެރެއިން ތަބާ ކުރުމަށް ތަރުޣީބު ދެއްވާ ހަދީޘެކެވެ. ތި ހަދީޘުގެ ތެރެއިން ދެން ބަލާ ދެ ކަމެއް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ދެ ހަދީޘް ކުރިން ބަޔާން ކުރެއްވިއެވެ. ދެވަނަ ހަދީޘަކީ ﷺ ގެ ތަރިން ތިމާގެ ތެރެއިން ތަބާ ކުރުމަށް ތަރުހީބު ދެއްވާ ހަދީޘެކެވެ. ތި ދެ ހަދީޘުގެ ތެރެއިން ފުރަތަމަ ހަދީޘް ބަލާ ދެ ކަމެއް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ދެ ހަދީޘް ކުރިން ބަޔާން ކުރެއްވިއެވެ. ދެވަނަ ހަދީޘަކީ ﷺ ގެ ތަރިން ތިމާގެ ތެރެއިން ތަބާ ކުރުމަށް ތަރުހީބު ދެއްވާ ހަދީޘެކެވެ. ތި

ޢާއިލާގެ ކަންކަމުގައި ބައްލަވައި ހިތްވަރުދީ، ތަކުލީފުތަކުގައި ޢާއިލާއަށް ބާރުދީ، ދަރިންގެ ތަރުބިޔަތާ ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމުގައި ދެމެހެއްޓުމަށް ކުރިއަރާ ދަރުމަ ކަމެއް ކަމަށެވެ. ދެންނެވީ ރަސޫލާ ﷺ ވެ. ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِرَجُلٍ وَهُوَ يَعِظُهُ: ((اغْتَنِمْ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ، شَبَابَكَ قَبْلَ هَرَمِكَ، وَصِحَّتَكَ قَبْلَ سَقَمِكَ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ، وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ، وَحَيَاتَكَ قَبْلَ مَوْتِكَ)) ؾާހަގަ: ހިމްނާ ބަލިކަން ނަސޭހަތްތެރި ﷺ. ނަސޭހަތްތެރި ﷺ ވެ. "ފަސްކަމެއް ތެރޭގައި ތިބިމަތީގައި ތިބޭ ފަސްކަމަށް ގަދަކަން ދޭ ކުރިން ދިގުދުނިޔެ ތިބޭ ތަނުގައި ދިރުމަށް ކުރިން ތަކުލީފުތަކުގައި ތިބޭ ތަނުގައި ދިރުމަށް ކުރިން ބަލިކަން ދިމާވުމުގައި ތިބޭ ތަނުގައި ދިރުމަށް ކުރިން ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމުގައި ތިބޭ ތަނުގައި ދިރުމަށް ކުރިން ދަށުނުވާ ދުވަސްތަކުގައި ތިބޭ ތަނުގައި ދިރުމަށް ކުރިން ދިރުމަށް ކުރިން ދިރުމަށް ކުރިން

ކުޑުއިން ދުވަސަ މިހަކަށް އައިސްތަކި ވަނީ ((وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ)) މާނައީ: "اللہ އަށް އަޅުކަންކުރުންމަތީ ދެމިހުރެ ބޮޑުވެގެން އައި ޒުވާނާއެވެ."[1]

***

(1) صحيح البخاري: (660)، ومسلم: (1031).

ދީނީ ތަރަންގަބާދުކަން

ދިރާސާ: ތަޤްރީރުން ފެށުމަށް ކުރިން ބަލާނެ ކަންކަން
ފޮނުވި: 24 ނޮވެމްބަރ 1432، 22 ކުރިޔަފާ 2011ވ.

ދީނު ތަރަންގަބާ ކުރެއްވިކަމުގައި ތުއްތަކުންވެސް ތަކުރާރުކޮށް ދައްކާ ބަސްތަކަކީ ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކާ ގުޅިގެންވާ ތަރަންގަބާ ކުރެއްވުންތަކެވެ. اللهُ ތަޢާލާ ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ކުރެއްވި ތަރަންގަބާ ކުރެއްވުންތަކުގެ ފަރާތުން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ. ((أَلاَ وَإِنَّ فِي الْجَسدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلاَ وَهِيَ الْقَلْبُ)) ފުރަތަމަ: "ތަކުރާރުކުރެއްވި! ތަކުރާރުކުރެއްވުން ދިވެހި ބަހުގެ ވެހިކަމެކެވެ. ތި ތަކުރާރުކުރެއްވަނީ، ދުލަ ދިވެހި ތަކުރާރުކުރެއްވުމެވެ. ތަނަ ތި ކުރެއްވުމަށް ދުލަ ދިވެހި ކުރެއްވުން(ދަންނަވަ) ފާހަގަ. ތިންވަނަ! ތިކަ ދީނު."[1]

ދީނު ތަރަންގަބާ ކުރެއްވުން اللهُ ތަޢާލާ، ތަފާތު ދީނުތަކާ ދީނުތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހި ދީނަކީ ދީނުގެ ބުނިކަންތައްތަކާ ގުޅިގެންވާ ދީނެއް ކަމުގައި ބުނެ ދެކެވެ. ތިންވަނީ، ދަތުރުގައި، ގެއިން ބޭރުގައި، ގެއަށްވެ ދުވަހުގެ ތެރެއިން ދެ ފަހަރު ދީނު ތަރަންގަބާ ކުރެއްވުން ދެކެވެ. ތިންވަނީ ތަކުރާރުކުރެއްވި ބަސްތަކުގެ ތެރެއިން ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ދެކެވެ.

***

(1) صحيح البخاري: (52)، ومسلم: (1599).

ސަލާމަތްވުމަށް ފުރިހަމަ ތައުޙީދުﷲ ދެނެގަތުން ބޭނުންވާ ތަންތަން

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ލަބައްދަރު ހަސަންމަ

ތާރީޚް: 24 ރަމަޟާން 1432، 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ސަލާމަތްވުމަށް ފުރިހަމަ ތައުޙީދުﷲ ދެނެގަތުން ބާރަށްވުރެ ބޮޑެންވާ ކަންތައް ހުރެއެވެ. "ތިބާގެ ކިބައިގައި 3 ބަލިތަކެއް ހުރިކަމަށް. ތިބާ ތިބާގެ ވަކި ގޭގައި ހުންނަ ވަގުތު ތިބާގެ ކައިވެނި ކުރެވިފައިވާ ފުރިހަމަ ބައްޕަ ތިބާ ދެކެ ގެންދާ ގޮތް، ތިބާ ދަރިންނަށް ލޯބި ދެއްކުމުގައި ތިބާ ދެކެ ގެންދާ ގޮތް، ތިބާ ދަރިންނަށް ދަސްކޮށްދޭ ގޮތް، ތިބާ ދަރިންނަށް ދަސްކޮށްދޭ ގޮތް."

ފަހު، ތިބާގެ ކައިވެނި ކުރެވިފައިވާ ފުރިހަމަ ބައްޕަ ތިބާ ދެކެ ގެންދާ ގޮތް، ތިބާ ދަރިންނަށް ލޯބި ދެއްކުމުގައި ތިބާ ދެކެ ގެންދާ ގޮތް، ތިބާ ދަރިންނަށް ދަސްކޮށްދޭ ގޮތް، ތިބާ ދަރިންނަށް ދަސްކޮށްދޭ ގޮތް. ތިބާ ދެކެ ގެންދާ ގޮތް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ﷺ ވިދާޅުވެ ވަނީ، ﷺ ވިދާޅުވި ގޮތަށް

ފަތުވާ ދިނުމުގައި ދެ ގޮތް ބެލުމުގެ ގޮތް

ލިޔުއްވި: ތަޤްވާ ތަކުގެ ލިޔުންތެރި

ތާރީޚް: 24 ދުއްވާ 1432، 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ފަތުވާ ދިނުމުގައި ބައެއް ވަގުތުތަކުގައި ތަފާސްކުރަން ދެ ގޮތް ބެލެވޭ ކަމަށް ދެކެވޭ ކަމަށާ ގުޅިގެން ދެ ގޮތަށް ބަލާ ބައެއް ފަތުވާ ދިނުންތަކާ ގުޅިގެން ކަންކަން ފާހަގަ ކުރަން ބޭނުންވެ ލިޔެވުނު ލިޔުމެކެވެ.

﴿ أَقِمِ ٱلصَّلَوٰةَ لِدُلُوكِ ٱلشَّمۡسِ إِلَىٰ غَسَقِ ٱلَّيۡلِ وَقُرۡءَانَ ٱلۡفَجۡرِۖ إِنَّ قُرۡءَانَ ٱلۡفَجۡرِ كَانَ مَشۡهُودٗا ٧٨ ﴾ الإسراء: ٧٨

ފާނަގޮ: "ތިމަންފަރާތުން ދިމާކުރާ ތަނެއްގައި ތިމަންފަރާތުން ހުންނަ ވަގުތު ކަމަށް ކަށަވަރުވާ ތަނަށް ދާ ދުވަހުގެ ދުވަ

ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފަތުވާ ދިނުމުގައި "ފެށުމުގެ ވަގުތު" ގެ ބަދަލުގައި. ތަފާސްކުރާ ފަތުވާ ދިނުމުގައި ތަފާސްކުރާ ގޮތަށް ދެ ގޮތް ބެލެވޭ ކަމަށް ދެކެވޭ ކަމަށާ ގުޅިގެން ދިވެހި ދަތުރުވެރިން ދެކެ ދެ ގޮތަށ

ތެދުވާނެ ގޮތަށެވެ. ތަނަ ތެދުވާނެ ތަނަށް ތެދުވާ ފަހަށެވެ. ތަނ ތެދުވާ ތަނަށް ތެދުވާ ފަހަށެވެ."[1]

ދެވަނަ ކަމަކީ ތަކުރާރު ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެވެ. ތަކުރާރުވާ ގޮތަށެވެ. ((مَنْ صَلَّى العِشَاءَ فِي جَمَاعَةٍ، فَكَأَنَّمَا قَامَ نِصْفَ اللَّيْلِ، وَمَنْ صَلَّى الصُّبْحَ فِي جَمَاعَةٍ، فَكَأَنَّمَا صَلَّى اللَّيْلَ كُلَّهُ)) ފާނަ: "ޢަޝާ ޖަމާޢަތުގައި ކުރިމަތިލާ ފަރާތް ލަސްވެ ގަޑިއިރު ދެމެދު ކުރިމަތިލާ ފަދައެވެ. ފަދ ފަދ ކަންކަމުގައި ތަކުރާރު ކުރަންޖެހޭ ތަނ ތަކުރާރު ކުރަންޖެހޭ ގޮތަށެވެ. ތަނ ތަކުރާރު ކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް ތަކުރާރު ކުރާ ފަހަށެވެ."[2]

ތަނ ކުރަނިވި ކުރިމަތި ދެވަނަ ކަމަކީ ތަނ ތަކުރާރު ކުރަންޖެހޭ ތަނ ތަކުރާރު ކުރާ ގޮތަށެވެ. ((إِنَّ أَثْقَلَ الصَّلاَةِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ صَلاَةُ الْعِشَاءِ، وَصَلاَةُ الْفَجْرِ، وَلَوْ يَعْلَمُونَ مَا فِيهِمَا لأَتَوْهُمَا وَلَوْ حَبْوًا)) ފާނަ: "ޢަޝާ ޖަމާޢަތާ ދިމާ ތިބި ބަޔަކު ތަ ތަ ތަ

ދިވެހި ބަހުން ތަރުޖަމާ- ފުރިހަނ ބަޔާނ

ދިވެހި: ތަޢާރަފް ލިބުމާ ގުޅުން

ތާރީޚް: 24 ބަހުގެ 1432، 22 ނޮވެމްބަރ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ގަދަ! ތިޔަކަށް ބޭނުންވާ، ﷲ ތަބާކުރުމާއި ތަރުޖަމާ ކުރުމާ ގުޅޭ ބައެއް ކަންކަން ދަންނަވައިދިނުމަށް ވަކި ކުދިކުދި ލިޔުންތަކެއް ލިޔެ ތަރުޖަމާ ކުރަން ފެށީ. ދިވެހި ބަހުން ﷲ ގެ ކަލާމާ ހަދީޘާ ދިވެހި ބަހަށް ތަރުޖަމާ ކުރުމަށް ބޮޑެތި ބާރުގަދަ ބުނާ ބަސްތަކެއް ވެސް ދިވެހި ބަހުގައި ލިޔެ ކިޔައިދީ ނެތް ކަމުގައި ދެކެ، ތަރުޖަމާ ކުރާ ބައެއް ބަސްތަކުގެ ތަފާތު ދަންނަވައިދިނުމަށް ﷲ ތަބާކުރުމާ ގުޅޭ ބައެއް ކަންކަން ދަންނަވައިދިނުމަށް ﴿ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى ٱلتَّهْلُكَةِ ﴾ البقرة: ١٩٥ ފުރަތަމަ: "ތަނ ތިތަނ ތަބާކުރާ ތަރުޖަމާ ތަކުގައި ތަފާތު ބަސްތަކުގެ ތަފާތު ތަފުސީރ ﷺ ގެ ﷺ ގެ ﷺ ގެ

مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ)) ފަދަކަ: "ކިތަ ބައެއް ވެސް ގުނ ކުރަންވާ (ބޭނުންކުރަންވާ) ދެ ތަކެއްގެ ގޮތުގައި. ތަނ ކިޔާފައި ހުންނަ." [1]

ލޯ! ދ ކިތަ ކަންތައް اللهގެ ބަޔާންކުރުމުގައި ދިގުކޮށްލާ ދަތިކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓެއް ހަދާ ދެއްކެ. ބަލާ ތަ ކަންކަމުގައި ދ ކިތަ ކަންތައް ދ ކުރަންވާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓެއް ހަދާ ދެއްކެ. ލިސްޓުގައި ލިސްޓުކުރާ ފަރާތުގެ ކުރިން ބޭނުންވާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ދ ކިތަ ކަންތައް ކުރަންވާ ގޮތަށް ބަލާ ދަންނަވާ. ((وَالصِّحَّةُ لِمَنِ اتَّقَى خَيْرٌ مِنَ الْغِنَى)) ފަދަކަ: "ތަނ ކިޔާ ކަންކަމުގައި ތަޤްވާ ލިބިގެންވާ (ދ ކުރަންވާ ކަންކަމުގައި ދ ކުރާ) ތަނ ކިޔާ ކަންކަމުގައި ދ ކުރާ ކަންކަމުގެ ކުރިން." [2] ބަލާ ދަންނަވާ، ދ ކަންކަމުގައި ތަނ ކިޔާ ކަންކަމުގެ ކުރިން ދ ކުރަންވާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ތަނ ކިޔާ ކަންކަމުގެ ކުރިން ދ ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކުރާ ކަންކަމުގައި ދ ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ((لَوْ عَلِمْتُ لَيْلَةَ الْقَدْرِ مَا سَأَلْتُ رَبِّيْ عَزَّ وَجَلَّ فِيْهَا إِلَّا الْعَافِيَةَ حَتَّى أُصْبِحَ)) "ތ ކަންކަމުގެ ކުރިން ދ ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ދ ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް اللهގެ ބަލަންވާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ތަނ ކިޔާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ދ ކުރާ." [3]

ލޯ ދ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ތަނ ކިޔާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ތ ދ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް اللهގެ ބަލަން ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ތ ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކަންކަމުގެ ލިސްޓް ކަންކަމުގެ ލިސްޓް

ދުނިޔެއިން ބޭރުގައި ތިބި ބައެއްގެ ކިބައިން ހަނދާންކުރާ ގޮތަށް ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚު ދިރާސާ ކުރަންވީ ކަމަށް ވިދާޅުވާ ކަމަށް ވެސް ބުނެވޭ ކަމަށް ވެސް ބުނެވޭ ކަމަށް ވެސް ބުނެވޭ

ތިމާގެއަށް ބަލައިގަނެ ވަޒީފާ ދެރަވުނަސް

ލިޔުއްވި: ތަޤްރަލް ތަބްދަލް ސައީދު

ތާރީޚް: 24 ސަލަފީ 1432، 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الحمد لله وصلى الله على نبيّنا محمدٍ وعلى آله وصحبه وبعد:

ތިމާގެއަށް ބަލައިގަނެ ވަޒީފާ ހަމަކުރުމުގައި ތިބާގެ ދުލަކީ. ތިބާ ތިބާގެ ވަގުތު ﷺ ގެ ދީނުގައި ފުރިހަމަ ކުރިއަށްދާ ބައެއް ކަމަށް ވާނަމެ. ވަގުތު ކަށަވަރު ތިބާ ކުރަންވާ ދެ ކަމަކީ ދީނުގެ ދަށުން ތިބާ ކުރަންވާ ކަންކަމާ ދެކޮޅަށް ނުވުން، ދީނުގެ ދަށުން ތިބާ ކުރަންވާ ކަންކަމުގައި ހަނދާންތެރި ވުން ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ހަނދާންކުރަންވާ ކަމެކެވެ.

ﷺ ވިދާޅުވީ: ((نِعْمَتَانِ مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ)) ތަރުޖަމާ: "ދެ ނިޢުމަތްތަކަކީ ބަހަށް ގަތުމުގައި (ބަލަށް ލިބުމާ ހިތްހަމަ ކަމާ) ގެ ދިރާސާ ކުރަންވާ ދެ ކަމެކެވެ. ބަލަށް ލިބުމާ ހިތްހަމަ ކަމާ ދުރުވުމުން."[1]

ތިބާ ދެކެން ﷺ ވިދާޅުވީ ކަށަވަރު ވިސްނާ ކަމެއް ކަމަށް ވެއެވެ. ((إِنِي لَأَكْرَهُ أَنْ أَرَى أَحَدَكُمْ سَبَهْلَلاً لاَ فِيْ عَمَل دُنْيا وَلا فِي عَمَلِ آخِرة)) "ކަމެއްގައި ދުނިޔެ ގެ ކަންކަމާ ދެކޮޅަށް ދާ ގޮތަށް ނުވަ ދުނިޔެ ގެ ކަންކަމުގައި ހަނދާންތެރި ވާ ގޮތަށް ތިބާ ކުރަންވާ ކަމެއް ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ހަނދާންކުރަންވާ ކަމެކެވެ."

ދެކެން ﷺ ގެ ދީނުގެ ފެންވަރު ދަށްވެ ގެންދާ ކަމާ ދެކޮޅަށް ކުރިއަށްދާ ބައެއް ކަންކަމުގައި ބައިވެރި ވުމަކީ ތިބާ ކުރަންވާ ކަމެއް ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ހަނދާންކުރަންވާ ކަމެކެވެ. ދީނުގެ ދަށުން ތިބާ ކުރަންވާ ކަންކަމުގައި ބައިވެރި ވުމަކީ ތިބާ ދުނިޔެ ގެ ކަންކަމުގައި ބައިވެރި ވުމަށްވުރެ ތިބާ ގެ ދުލަށް ގާތްކަމާ ދުރުވުމުން ސަލާމަތް ވުމަށް ގާތްކަމާ ދުރުވުމުގެ ސަބަބުން ތިބާ ގެ ދުލ

ކަންކަމުގައި. ބަލައިގެންފަދަ ވަގުތުތަކަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ، ކަނޑައެޅުމުގެ ހިލޭ ތަކެއް ކަމަށް ކަންކަ. ބަލައިގެންފަ ވިދާ ވަކަނައިގަ ފާނާ ކަމަށް ކަންކަ. ތަކެ ދިވެހިންގެ ކަނ ފަހަރުގައި ބަލައިގެންފަ ވަގުތުތަކުގައި ފާނާ ކަމަށް ކަންކަ. ބަލައިގެންފަ ކަނ

ކަލިމާތުގެފާނ ދުވަސް

ލިޔުއްވި: ތަކުދަށ ތަކުދަށ ކިލާދ

ގޮތް: 24 ކަތާރާ 1432، 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ކަދަކަނަށ اللہ ބޮޑުވާނަ ވަގުތާ ދިމާކުރާ ކަމަކާ ދިމާކުރާ ކަނ ކަލިމާތުގެ ދުވަހ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ. اللہ ބޮޑުވާނަ ވަގުތާ ދިމާކުރާ ކަމަކ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ. اللہ ބޮޑުވާނ ވަގުތ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ. ﴿ كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ ٱلْمَوْتِۗ ﴾ آل عمران: ١٨٥ ގަނ: "ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ." ކަލިމާތ اللہ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ. ﴿ كُلُّ مَنْ عَلَيْهَا فَانٍ ﴿٢٦﴾ وَيَبْقَىٰ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو ٱلْجَلَٰلِ وَٱلْإِكْرَامِ ﴿٢٧﴾ ﴾ الرحمن: ٢٦ - ٢٧ ގަނ: "ކަ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާތ ކަނ ކަމަށ. ކަލިމާ ކަލިމާ ކަނ ކަމަށ، ކަލިމާ ކަލިމާ ކަނ ކަމަށ ކަލިމާ ކަނ ކަމަށ (ކަ ކަލިމާ ކަ ކަލިމާ ކަ) ކަލިމާ ކަ ކަ ކަ ކަ."

ދ ކަ ކަ ކަ ކަ ކަ ކަ ކ ކ ކ

ބޮޑެތިގަނޑުމާ އުޅޭއިރު، ފެންނަން ދިރިހަ ބޭކު ފަރުބަދަތަކާއި، އަދި ހުދު އިންސާނުންނަށް އެދުވަހުން ފެނިގެންދާނެގޮތް އެއިރުގެ ޒުވާގައި ވަނީ ވަކިން ސޫރަތް ބަޔާންކުރައްވާފައެވެ. އެއިރުން ވަޙީކުރައްވާފައިވާއެވެ. ﴿ إِذَا رُجَّتِ ٱلْأَرْضُ رَجًّا ﴿٤﴾ وَبُسَّتِ ٱلْجِبَالُ بَسًّا ﴿٥﴾ فَكَانَتْ هَبَآءً مُّنۢبَثًّا ﴿٦﴾ ﴾ الواقعة: ٤ - ٦ މާނައީ: "ބިންގަނޑު ގަދަފަދަކަމާއެކު ހެލިގަނޑުލި ހިނދެވެ. އަދި ފަރުބަދަތަކެއް ފުނޑުފުނޑުވެ، ހުސްވެއްޖެ ހިނދެވެ. ފަހެ، ވަރަށް ބޮޑަށް ފެތުރިގެންދާ ކުނޑިތަކެއްގެ ގޮތުގައި އެ ފަރުބަދަތަކެއް ވެއްޖެ ހިނދެވެ." ﴿وَٱنشَقَّتِ ٱلسَّمَآءُ فَهِىَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ ﴾ الحاقة: ١٦ މާނައީ: "އަދި އުޑު ފަޅައިގެން ދާނެއެވެ. ފަހެ، އެދުވަހުން އެ އުޑުވަނީ، ބަލިކަށިވެގެންނެވެ" ﴿ يَوْمَ يَكُونُ ٱلنَّاسُ كَٱلْفَرَاشِ ٱلْمَبْثُوثِ ﴿٤﴾ وَتَكُونُ ٱلْجِبَالُ كَٱلْعِهْنِ ٱلْمَنفُوشِ ﴿٥﴾ ﴾ القارعة: ٤ – ٥ މާނައީ: "ވިއްސިވަރިވެގެންދާ ކަނަމަކަށް ފަދައިން މީސްތަކުން ވާނޭ ދުވަހެވެ. އަދި ބޮޑުވައިގެ ކަށިތަކެއް ފަދައިން ފަރުބަދަތައް ވާނޭ ދުވަހެވެ." މިއީ އެދުވަހުން މިކައުނަށް އަންނަނީ ބޮޑު އިންޤިލާބުގެ ސިފަތަކެވެ.

ޤިޔާމަތް އަންނައިރު އުފެދޭނެތަކާ! މީސްތަކުންނެވެ. މިފަދަ ނުރައްކާތެރިކަން ބޮޑުވެގެންދާ ދުވަހެއްގައި އަހަރެމެން މި ނިކަމެތި އިންސާނުންގެ ހާލު ހުންނާނީ ކިހިނެއްހެއްޔެވެ؟ އެދުވަހުން އިންސާނުންގެ ހާލު ހުންނާނެ ގޮތް ތަޞައްވަރުކުރެއްވުމަށް ކިރިޔާ ވެސްމެ ދުރުގައި އެނގިވަޑައިގެނެވޭނެއެވެ. ﷲ ތަޢާލާ ވަޙީކުރައްވާފައިވާއެވެ: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱتَّقُوا۟ رَبَّكُمْ ۚ إِنَّ زَلْزَلَةَ ٱلسَّاعَةِ شَىْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾ يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّآ أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى ٱلنَّاسَ سُكَٰرَىٰ وَمَا هُم بِسُكَٰرَىٰ وَلَٰكِنَّ عَذَابَ ٱللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾ ﴾ الحج: ١ – ٢ މާނައީ: "އޭ މީސްތަކުންނޭވެ! ތިޔަބައިމީހުންގެ ވެރިރަސްކަލާނގެއަށް ތިޔަބައިމީހުން ތަޤުވާވެރިވާށެވެ! ހަމަކަށަވަރުން ޤިޔާމަތްދުވަހުގެ ބިންހެލުމަކީ ބޮޑުވެގެންވާ ކަމެކެވެ. ތިޔަބައިމީހުންނަށް އެ ބިންހެލުން ފެންނަދުވަހު، ކިރުދޭއިން އެއުރެން ކިރުދޭ ދަރިންގެ މަތިން ހަނދާންނެތޭ، އަދި މާބަނޑު އަންހެނުން އެއުރެންގެ ބަނޑުގައި އޮތް ދަރި ވިހާނެއެވެ، އަދި މީސްތަކުން މަސްތުވެފައިވާ ބައެއްކަމުގައިވާހެން ތިބާ ދެކޭނެތެވެ. ނަމަވެސް އެއުރެންވަނީ މަސްތުވެފައެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް ﷲ ގެ ޢަޛާބު ގަދަފަދައެވެ." އެދުވަހުން އިރު މީސްތަކުންނާ ދުރުމިނަކުން ގާތް ކުރެވިގެންވާނެއެވެ. އަދި މީސްތަކުން އެބައިމީހުންގެ ޢަމަލުތަކާ އެއްވަރަށް ދަހިވެ ދުވެލިގައި ވާނެއެވެ. އެއްބަޔެއްގެ ފައިގެ ކޮޅަ ހިސާބަށް ދާނެ ހުންނައިރު، އަނެއްބަޔެއްގެ ކަކޫގެ ހިސާބަށް ދާނެއެވެ. އަދި އަނެއްބަޔެއްގެ އުނަގަނޑާ ހަމައަށެވެ. އަދި އަނެއްބަޔަކު އަނގަ ދެޑުނގައި އަނގަޔަށްވުރެ ވާނެއެވެ. އަދި އެދުވަހުން ކޮންމެ އަޒާބެއް ކަސްތޮޅު އެގޮތެއް ވެފައިވާނެއެވެ. އެދުވަހުން ހަތް ބައެއް މީސްތަކުން ނުވަތަ ފަހަރު ޢަރުޝުގެ ހިޔާވަހިކަމުން ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ޢަރުޝުގެ ހިޔާވަހިކަމުގައި ތިބުމަށް ހިޔާވަހިކަން ދެއްވާނެތެވެ. އެދުވަހުން ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ޙައްޤު ޝަހާދަތް ކުރައްވާނީ ހުދު އަހަރެމެންގެ ގުނަވަންތަކުންނެވެ. އެދުވަހުން ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އަހަރެމެންގެ އަނގަތައް ބަންދުކުރައްވާނެއެވެ. އަދި އަހަރެމެންގެ ގުނަވަންތަކަށް ހެކިދީ ވާހަކަ ދެއްކުމަށް އަމުރުކުރައްވާނެއެވެ. ﴿ ٱلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰٓ أَفْوَٰهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُم بِمَا كَانُوا۟

يَكۡسِبُونَ ﴿٦٥﴾ ﴾ يس: ٦٥ ފުރަތަ: "ދިއަދު ތިމަންމެ ތުންފަތުގައި ބަންދުކުރާނަމެ ތިމަންމެ ކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ބާރުގައި ތިމަންމެ ކަންތައްތަކުގެ ހެކި ދެއްވާނަމެ. ތިމަންމެ ބަލާ ވަގުތު ތިމަންމެ ލޯ ދެއްކުމުގެ ކުރިން ތިމަންމެ ދެކެ ދެއްކުމުގައި ތިމަންމެ ދެ ދެނެ ދެއްކުމުގައި."

ދެވަނަ ތަނުން ތިމަންމެ! ތިބާ ދެކެ ތިމަންމެ ތިބާ ދެކެ ތިމަންމެ ދެ ދެނެ ދެއްކުމުގައި

ހަގީގަތް ކަމުގައި! ތަނަވަސް ބަޔަކު ދިގު ދުނިޔެ ކަންތައް ކަށަވަރު ކުރާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަނީ! ދަތުރުގައި ތިބި ބަޔަކު ދުނިޔެ ދަތުރު ނިމުނު ދުވަހު ގެއަށް ދާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަނީ. ތިމާ ދިރިއުޅެ ދާ ދުނިޔެ ކަންތައް ކުރަނީ ކިހާ ގޮތަކަށް ހެދި ހެދުމަކުން ހެދިގެން ހެދި ހެދުމަކުން ދާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަނީ." ތަނ ބަލާ ކަމުގައި ފާހަގަ ކުރެއްވި، ފާހަގަ ކުރެއްވި، ކާފަރުންގެ ކަންތައް ކަންކަމާ ގުޅިގެން ކަންތައް ކުރާ ގޮތް ކަށަވަރުވާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރާ ގޮތަށް ކަށަވަރު ކުރ

ﷺ ކިޔާދެއްވީ ތިމަންނާ ކަލާ ދެމެދު ހުރި ކަންކަމާ ގުޅިގެންނެވެ. "ތިބާ ދެކެނީ ކަލާ ދެމެދު ހުރި ކަންކަމާ ގުޅިގެންނެވެ.

ވަކި ދުވަހެއް ދުނިޔެއަށް ގަބޫލު ކުރުމުގެ ދަށްކަން ދައްކާ ކަންތައް

ފެންނަނީ: ތަފްސީރު ދާއިރާ

ތާރީޚް: 24 ވަނަ ވަކި ދުވަހު 1432، 22 ވަނަ ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތަފްސީރުދާ ބައެއްގެ ދަށުން ތަފްސީރު ކުރާ ކަމަށް ދައްކާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަލާނގެ ކިތާބުގައި ނެތް ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން ދުނިޔެ ދަނީ ވަކި ދުވަހެއް ގަބޫލު ކުރުމުގެ ކަންތައް. "ތަކުލީފުގެ ދުވަސް ވަކި ކުރުން. ތަކުލީފުގެ ދުވަސް ވަކި ކުރުން. ތަކުލީފުގެ ދުވަސް ވަކި ކުރުން. ތަކުލީފުގެ ދުވަސް ވަކި ކުރުން. ތަފްސީރުދާ ބައެއްގެ ދަށުން ވަކި ދުވަހެއް ވަކި ކުރުން. ތަކުލީފުގެ ދުވަސް ވަކި ކުރުން. ތަފްސީރު(ވަކި ތަނެ ވަގުތުކޮ) ވަކި ކުރުން. ތަކުލީފުގެ ދުވަސް ވަކި ކުރުން. ތަކުލީފު(ވަކި ތަނެއް) ވަކި ކުރުން. ތަކުލީފުގެ ދުވަސް ވަކި ކުރުން. ތަފްސީރު ތަކުލީފުގެ ދުވަސް

އުފާވެރި، ހިތްހަމަޖެހޭ، ބާއްޖަވެރި ދިރިއުޅުމެއް ލިބޭނީ ކިހިނެއް؟

ލިޔުއްވީ: އަލްއަޚް އަޙްމަދު ރިމާޒު

ތާރީޚް: 25 ޝައްވާލް 1432، 23 ސެޕްޓެމްބަރު 2011.

الحمد الله رب العالمين، ولي الصالحين، ولا عدوان إلا عل الظالمين والصلاة والسلام على إمام المتقين، وقدوة الناس أجمعين، وعلى آله وصحبه و التابعين. أما بعد:

ހަމަ ޤަދީމުންވެސް ކޮންމެ އިންސާނަކީ އަމާން، އީމާން، ބާއްޖަވެރި ހަޔާތެއް ބޭނުންވާން ފެށިއެވެ. މުސްލިމަކީ ވިޔަސް ކާފިރަކީ ވިޔަސް، ފަޤީރަކީ ވިޔަސް މުއްސަނދިޔަކީ ވިޔަސްމެއެވެ. އެންމެންވެސް އެބަހަކީ ލިބިފައިވާ އެންމެ މަސައްކަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން މަސައްކަތްކުރަމުން ދަނީ އުފާވެރި، ހިތްހަމަޖެހޭ ބާއްޖަވެރި ހަޔާތަކަށެވެ. އެއްބަޔަކު ދުނިޔޭގެ މަޤާމުގައި ބާއްޖަވެރި ހަޔާތެއް ލިބޭނީ ގިނަ މުދަލާއި ފައިސާ ހުރުމުންނެވެ. އަނެއްބަޔަކު ދުނިޔޭގެ މަޤާމުގައި އުޅޭ ޖާހާއި، މަންސަބާއި، މަތީ މަޤާމުން ޙާޞިލުކުރުމުންނެވެ. އަދި އަނެއްބަޔަކު ދުނިޔޭގެ މަޤާމުގައި އުފާވެރި ދިރިއުޅުމެއްގެ ތަޞައްވުރަކީ މަތީ ތަޢުލީމާއި ޝަހާދަތްތަކެވެ.

ހަޤީޤަތަކީ ހަމައެކަނި މިކަންކަމުން ބާއްޖަވެރިކަމުގެ އަސްލު ހަޤީޤަތާ ހަމައެކަން ޙާޞިލުނުވާނެކަމެވެ. ދިމާވާ ޒަމާނުން މުދަލުގެ ވެރިޔާގެ މުދާ ގެއްލި ބަނގުރޫޓު ވެދާނެއެވެ. އަދި ދިމާވާ ޒަމާނެއްގައި ޖާހާއި، މަންސަބާއި، މަޤާމުގެ އަހުލުވެރިންގެ ދަރަޖަ ވެއްޓިދާނެއެވެ. މުދަލާއި ދުނިޔޭގެ ތަޢުލީމާއި ސަނަދުތަކަކީ މާތް ﷲ އިބާދަތްކުރުމަށް ބަލާއިރު އެއީ ހަމަ އިމްތިޙާނުން ކުރައްވާ މަސައްކަތެއް ދެއްވާ އިމްތިޙާނުންނެވެ. އެ އިމްތިޙާނުން ފާސްވުމަށްޓަކައި މުދާ ހަލާލު ގޮތުން ހޯދުމާއި ޝަރުޢީ ގޮތުން ބޭނުންކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. ދުނިޔާއި، ފައިސާއާއި، މަޤާމާއި، ޖާހާއި، މަންސަބާއި ސަބަބުން ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ކިޔަމަންތެރިކަން އަދާކުރުމަކީ ހިތަކަށް އުފާވެރި ހިތްހަމަޖެހުން ގެއްލުމަކަށް ވަނީއެވެ. މަނުފާކުރަނީއެވެ. ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ކީރިތި ޤުރުއާނުގައި ވަޙީކުރައްވާފައި ވެއެވެ. ﴿فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَٰلُهُمْ وَلَآ أَوْلَـٰدُهُمْ ۚ إِنَّمَا يُرِيدُ ٱللَّهُ لِيُعَذِّبَهُم بِهَا فِى ٱلْحَيَوٰةِ ٱلدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَـٰفِرُونَ ﴿٥٥﴾﴾ التوبة: ٥٥

މާނައީ: "ފަހެ، އެބައިމީހުންގެ މުދަލާއި، ދަރިންނާއި، ކަލޭގެފާނު ޢަޖައިބުކުރުވައި ނުލާހުށިކަމެވެ. ހަމަކަށަވަރުން މާތް ﷲ އިރާދަކުރައްވަނީ ދުނިޔޭގެ ދިރިއުޅުމުގައި އެތަކެއްޗިން އެބައިމީހުންނަށް ޢަޛާބު ދެއްވުމަށެވެ. އަދި އެއުރެން ކާފިރުންކަމުގައި ވާހާލު އެއުރެންގެ ފުރާނަ ދިއުމަށެވެ." ޝާހާއި ޝަރުޢުކަމުގައި ބޮޑު ފައިސާވަންތަކަމުން މީހަކަށް ބާއްޖަވެރިކަމެއް ލިބޭނަމަ ފިރުޢައުނަށް ލިބޭނީއެވެ. ނަމަވެސް ފިރުޢައުނުގެ ފައިސާކަމަކީ އިޖްތިމާޢީ ގޮތުން ނުދެކެން އަޑިފުޅިވާ ފައިސާކަމެއް ނޫނެވެ. ބާރުނަގައި ހައްޤު ފައިސާވަންތަކަމުގެ މިޞްރުގައި ބޮޑު އުފުލާވާ، އެއްކަލަ ﷲ އަށް ކިޔަމަންތެރިކަން އަދާކުރުމުން އެއްކިބާވެފައިވާ، އަދި ބާރާއި ބާރުވެރިކަން އަދާކުރުމާއި ފައިސާކަމެވެ. އެކަމާ ﷲ ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ދެއްވި ފައިސާކަން ބޮޑުވީ ފައިސާކަމުގެ ސަބަބުންނެވެ. މާތް ﷲ ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿وَنَادَىٰ فِرْعَوْنُ فِى قَوْمِهِۦ قَالَ يَـٰقَوْمِ أَلَيْسَ لِى

مُلْكُ مِصْرَ وَهَٰذِهِ ٱلْأَنْهَٰرُ تَجْرِى مِن تَحْتِىٓ ۖ أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾ ﴾ الزخرف: ٥١ މާނައީ: "އަދި ފިރުޢައުނު އޭނާގެ ޤައުމުގެ މީހުންގެ ތެރެއަށް ގޮވާލައިފިއެވެ. އޭނާ ބުންޏެވެ. އޭ އަހަރެންގެ ޤައުމުގެ މީހުންނޭވެ! މިޞްރުގެ ވެރިކަމާއި އަހަރެންގެ ދަށުން ހިނގަ ހިނގާ މިހުރި ކޯރުތަކުގެ މިލްކުވެރިކަން ލިބިގެންވަނީ ތިމަންނާއަކަށް ނޫން ހެއްޔެވެ؟ ފަހެ ތިޔަބައިމީހުންނަށް ނުފެންނަނީ ހެއްޔެވެ؟" މިފަދަ ގޮތަކަށް ފިރުޢައުނު އޭނާއަށް الله ދެއްވި ނިޢުމަތާއި ވެރިކަމަށް ކިބުރުވެރިވެ، ބޮޑާވެ، އެންމެ ފަހުން ޙައްދު ފަހަނައަޅައިގެން ގޮސް އޭނާ އަކީ އިލާހުކަމަށް ދަޢުވާކުރިއެވެ. ﴿مَا عَلِمْتُ لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرِى﴾ القصص: ٣٨ މާނައީ: "އަހަރެން ފިޔަވައި އެހެން އިލާހަކު ތިޔަބައިމީހުންނަށް ވާކަމެއް، އަހަރެންނަކަށް އެނގިފައެއް ނުވެއެވެ."

އާދެ، ފިރުޢައުނުގެ މި ކިބުރުވެރިކަމާއި ބޮޑާކަމުގެ ސަބަބުން އޭނާގެ އެ ވެރިކަމުން، ބާއްޖަވެރިކަމާއި އުފާވެރިކަމެއް ނުލިބުނެވެ. އޭގެ ބަދަލުގައި އޭނާއަށް ކުރިމަތިވާންޖެހުނީ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާގެ ކޯފާއާއި ޢަޛާބަށެވެ. الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ހިއްޕަވައި ދެދުނިޔޭގައި ވެސް ކުށަށް އަދަބުދެއްވިއެވެ. ﴿فَأَخَذَهُ ٱللَّهُ نَكَالَ ٱلْآخِرَةِ وَٱلْأُولَىٰٓ ﴿٢٥﴾﴾ النازعات: ٢٥ މާނައީ: "ދެން ދުނިޔެއާއި އާޚިރަތުގެ އުޤޫބާތުގެ ގޮތުން މާތްالله އޭނާ ހިއްޕަވައިފިއެވެ." އަދިވެސް الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ފިރުޢައުނާއި އޭނާގެ ޤައުމުންނަށް ބަރުޒަޚުގައިވެސް ޢަޛާބު ދެއްވައެވެ. ﴿ٱلنَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا ۖ وَيَوْمَ تَقُومُ ٱلسَّاعَةُ أَدْخِلُوٓا۟ ءَالَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ ٱلْعَذَابِ ﴿٤٦﴾﴾ غافر: ٤٦ މާނައީ: "އެއުރެން ހެނދުނާއި ހަވީރު އަލިފާނަށް (އެބަހީ: ކަށްވަޅުގެ ބަރުޒަޚުގައި) ދައްކަވާލެވޭނެއެވެ. އަދި ޤިޔާމަތުގެ ދުވަސް އަންނަ ދުވަހު (މަލާއިކަތުންނަށް އަންގަވާނެއެވެ.) ފިރުޢައުނުގެ މީހުން އެންމެ ގަދަފަދަ ވެގެންވާ ޢަޛާބަށް (އެބަހީ: ނަރަކައަށް) ވައްދާށެވެ."

ބާއްޖަވެރިކަމަކީ ގިނަމުދަލާއި ފައިސާއިން ލިބޭނެ އެއްޗެއްނަމަ ޤާރޫނަށްވެސް ލިބެނީސްވެ. އޭނާއަށް الله ދެއްވި މުދަލަކީ އެއްގޮތަކަށްވެސް އޭނާއަށް ލިބިފައިވާ ޢިލްމުގެ ސަބަބަކުން ނުވަތަ ވިސްނުންތޫނުކަމާއި ބުއްދިވެރިކަމުން ލިބުނު އެއްޗެއްނޫނެވެ. އޭއީ މާތް الله އޭނާއަށް ފަސޭހަކޮށްދެއްވުމުގެ ވެރިކަމުން ދެއްވި ތަނަވަސްކަމެކެވެ. ނަމަވެސް الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އޭނާއަށް ދެއްވި ނިޢުމަތަށް އޭނާ ޝުކުރު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ކިބުރުވެރިވެގަތެވެ. ދުނިޔޭގެ ދަރަޖަތަކަށް އެއްވެގެންވާ ބޮޑު އޭނާ އުފާކަމެއް މަޖާކުރުމުން ދިޔައެވެ. މިސްކީނުންގެ ބައްޔިތުން އަދާކުރުމުން އެއްކިބާވެގަތެވެ. އަދި ބޮޑުމަތި ފަސާދަކާރު އަނިޔާވެރިކަން ބާރުވެދިޔައެވެ. ދާދިފަހުން މާތް الله ކުރެއްވި ބިމުގެ ޢަޛާބަށް ޖެހިއްޖެއެވެ: ﴿فَخَسَفْنَا بِهِۦ وَبِدَارِهِ ٱلْأَرْضَ﴾ القصص: ٨١ މާނައީ: "ފަހެ ތިމަން الله އޭނާއާއި އޭނާގެ (ޤާރޫނުގެ) ގެދޮރާއިގައި ބިމަށް ގަޔަވަޅުއްލެވީމެވެ."

ތަޤްވާވެރި އަޚުންނާއި އުޚްތުންނޭވެ! ފިރުޢައުނާއި ޤާރޫނަށް އެމީހުންގެ ވެރިކަމުން އަދި މުދަލުސަބަބުން ބާއްޖަވެރިކަމެއް ނުލިބުނެވެ. އޭގެ ބަދަލުގައި އެކަންތައްތައް ވެގެންދިޔައީ އެމީހުންނަށް ބަލާމުސީބާތާއި ހަލާކު ގެނުވާނެ ސަބަބަކަށެވެ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިވަނީ ބަލަމުން ބާއްޖަވެރިކަން ލިބޭނެ މަގު ކަމުގައިވާ الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާއަށް ފުރިހަމަ ކިޔަމަންތެރިވުމުގެ ގޮތުގައި ހިފުމަށް

ތޮރިވުމުން އެއްކިބާވެވިފައެވެ. އަދުގަނޑުވެސް މިވަނީ ދުނިޔޭގެ މި ކާފިރި ދިރިއުޅުމުގެ ބަދަލުގައި އާޚިރަތް ވިއްކާލާފައެވެ. އަދުގަނޑުވެސް ދުނިޔޭގެ ކަންތައްތަކާއި މަޝްޣޫލުވުމުގެ ސަބަބުން الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ގެ ޒިކުރުކުރަން ކުއްލިއަކަށްވެސް ވަގުތެއް ނުލެވެ. މިސާލަކަށް އާބާދު ކަނޑާލަން ފުރުޞަތެއް ނުލެވެ. ކިރިޔާ ޤުރުއާން ކިޔަވާލަން ވަގުތެއް ނުލެވެ. އަނބިދަރިންނާ އެކީ ހަދަކޮށްލަން ވަގުތެއް ނުވެއެވެ. އެފަދަ މީހުން ކިބައިގެ ހިތްހަމަޖެހުން ދިރިއުޅުމުގައި އުފާވެދާނެ އަދުގަނޑުމުންނަށް ތަސްބީހު ދިކުރުގައި ވިޔަސް الله ގެންދޭ ބަރަކަތެވެ. އެއިން ގެއެއްގެ ތެރޭގައި އެއްވެސް ހިތްހަމަޖެހުމެއް ނުވެއެވެ. އަނބިދަރިންނާއި ފިރިމީހާ އާ ދެމެދު ލޯބިވެރިކަމާއި، ކުރިނާއި، ހިތްހަމަޖެހުމެއް ނެތެވެ. މައިންބަފައިންނާއި، ދަރިންނާ ދެމެދު އެއްބަސް އަހާލުމާއި އޯގާތެރިކަމެއް ނެތެވެ. އަހުލުގައި ހިތްހަމަޖެހޭން ނިދަނުލެވެއެވެ. ނިދާލަންވެސް މި ޖެހެނީ ބޭސްގެ ބާރުގައި ކާލައިގެންނެވެ. ކުއްޖަކަށް ދިމާވި ޑިޕްރެޝަނެކެވެ. ވިޔާފާރިއާއިގެން ރޮބޮޓަކާ މަސައްކަތްކުރަމުން ދިޔަ ބައްޕައެއްގެ ދަރިއެކެވެ. އެއްދުވަހަކު މި ބައްޕަ ގެއަށް އައިސް ގޭގައި ވެސް މަސައްކަތާއިގެން މަޝްޣޫލުވެ އުޅުނުއިރު ދަރިފުޅު އައިސް ބައްޕަކައިރިން ސުވާލެއް ކުރިއެވެ. ބައްޕަ ބުނެއެވެ. "އަހަރެން މިހިރީ ބޮޑު މަސައްކަތްތަކުގައި ނުނިމޭހައްތޯ؟ އަހަރެން މިހިރީ ބިޒީވެފައެވެ. އެހެން ކޮންމެ ކަމަކަށް ސަމާލުވެގެން އުޅޭށެވެ. އަދިވެސް ބައިވެރި މަސައްކަތްތަކުން ކުރަން އެބަޖެހެއެވެ. އަދިވެސް ބައިވެރި މަސައްކަތްތަކުން ކުރަން އެބަޖެހެއެވެ!" ދަރިފުޅު ބުނެއެވެ. "ބައްޕާގެ މިއަދު ވިޔަފާރިން ގަޑިއިރަކުން ލިބޭނީ ކިހާ ފައިސާއެއް ހެއްޔެވެ؟" ބައްޕަ ބުނެއެވެ. "އެއީ ކިހިނެއް ބައްޕަގެ ވިޔަފާރިން ލިބޭ ފައިދާ ހެއްޔެވެ؟ ދަރިފުޅުގެ ބޭނުމަކީ ކީކޭ ހެއްޔެވެ؟ އަހަރެންނަށް ލިބޭ ވިޔަފާރިން މިހެން ދޭ ބަލާކަށް ނުވެއެވެ. ދެން އެހެން ނުކިޔާ ގަޑިއިރަކުން ދޭތެރޭ އެބަޖެހޭ." ދަރިފުޅު ބުނެއެވެ. "އަދި އިތުރު އެއް ސުވާލު ކުރާނަން ބައްޕާ ބަލަދޭށެވެ. ބައްޕާވެ! އަހަރެންނަށް ދިނުމަށް ޑޮލަރު ދޭތެރޭ ކިތައް ހެއްޔެވެ؟" ބައްޕަ ބުނެއެވެ. "އެއީ ކިހާވަރެއް ދިނަ ޑޮލަރު ހެއްޔެވެ؟ މި ދިނަ ހަތްވަގުގެ ދިނަ ޑޮލަރު ދިނީމު ނޫންހެއްޔެވެ؟ ދަން އުޅުނުގެ ނުކިޔާ މިހާރު ދަން ދެކޮޅު." އެދަރިފުޅު ބައްޕަގެ ހަރުކަށި ބަހުރުވައިގެ ސަބަބުން ދެރަވެ، އެންމެ ފަހުން ނިދަން އެނބުރިއްޖެއެވެ. ބައްޕަ ބުނެގެ މަސައްކަތް ނިންމާލުމަށް ފަހު ހަމަޖެހިލިއެވެ. މިގޮތަށް ކިޔާފައި ގޮސް ބައްޕަ ބުނެގެ ދަރިފުޅާ ދެމެދު ހިނގި ވާހަކަ ހަނދާނަށް ބައްޕަގެ ސިކުނޑިއަށް ގޮސް ބައްޕަގެ ފަރާތުން ބަލާލައިފިއެވެ. ބައްޕަ ބުނެގެ ދަރިފުޅުގެ ކަމުގައި ފުރޮޅާ ބޮޑު ހުދުކުރެވުނެވެ. ދަރިފުޅާ ދެކެ ކުރީގައި ހިޔާލުތައް އަތުވެގެން ދިޔައެވެ. ދަރިފުޅާ ދެކެ ކަރުނައެއް ކޮޅުވާތަކުން އަރައިގަތެވެ. ދަރިފުޅުގެ ކަމުގައި ހިތާމަވެ ނިކަމެތިކަމަކަށް ދަރިފުޅުގެ ކައިރިއަށް ގޮސް ބަލާލާފައެވެ. އެ ދަރިފުޅުގެ ވިޔާނުވާ ނުލިބޭ ދަރިފުޅާ ބޭނުމަކީ ބަޔަކަށް ދިނުމަށްވުރެ ވުމަށް ފިނިކުރީއެވެ. ބައްޕަ ބުނެއެވެ. "ދަރިފުޅާއެވެ! ބައްޕައަށް މައާފުކުރައްވާށެވެ. ދަރިފުޅު ބޭނުމީ ދިނަ ޑޮލަރު ނޫންހެއްޔެވެ؟ މި އޮތީ ދިނަ ޑޮލަރެވެ. ހިފާށެވެ." ބައްޕަ ދިނަ ޑޮލަރު ދިނުމުން ދަރިފުޅު އެ ދިނަ ޑޮލަރު ބާލިސް ދަށުން ދަރަނިކޮށް ލަވާލާފައި ތިބިއެވެ. އެ ދިނަ ޑޮލަރު ގާތު ބާލިސް ހެޔޮނުވި ވަގުތު އޭގެ ދަށުގައި އިތުރު ދިނަ ޑޮލަރު އެއްކޮށް ބައްޕައަށް ފެނުނެވެ. ބައްޕަ ބުނެއެވެ. "ދަރިފުޅު އަތުގައި މިހާރުވެސް ދިނަ ޑޮލަރު އެބައޮތް ނޫންހެއްޔެވެ؟ ދެން އަނެއްކާ ހިދުމަތް ދިނަ ޑޮލަރު ހޯއްދަވާ ހެއްޔެވެ؟" ދަރިފުޅު ބުނެއެވެ. "ބައްޕާއެވެ! އަހަރެން މި ގާއިމުކުރަނީ ދިވެހިސްކޫލުގައި މިއަހަރުގެ ފައިސާ އެއްކޮށްލުމަށެވެ. މިހާރު އަހަރެންގެ އަތުގައި ވިހި ޑޮލަރު

ކުށެއްކަމުގައި. ބަހުގައި ކަންކަމުގައި ދެ ފަރާތް ބައިވެރިވެ ކުށެއް ކުރާ ކަމަށް ދެކެވޭ ކަންކަމަށް ބުނެވޭ ކަމަށް ބަލައިގަންނަ ކަންކަމުގައި. ކުށެއް ކުރާ ފަރާތަކީ ކަންތައް ކުރާ ފަރާތް ކަމަށް ބަލައިގަންނަ ކަންކަމުގައި. ކުށެއް ކުރާ ފަރާތަށް

ކުށްވަންތަ ބަލަންދެވި. اللہ ގެ ދީނުގައި ވަކިވެގެންދާ ފަދަ ކަންތައް ކުރުމުގެ ބިރުވެރިކަމުގައި ތިބުމަކީ ތަނަވަސް ކަމެއް ކަމުގައި ވާތީ ކަމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން ދީނުގެ ދަށުން ކަންކަމަށް ބަލާ ބަލައި ކުރަންވާ

ހޯދަންވީއެވެ. الله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ވަޙީކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿أَلَا بِذِكۡرِ ٱللَّهِ تَطۡمَئِنُّ ٱلۡقُلُوبُ ٢٨﴾
الرعد: ٢٨ މާނައީ: "ހިތްތަކަށް ހަމަޖެހުނީ الله ހަނދުމަކުރުމުން ނޫން ހެއްޔެވެ؟"

***

ދުނިޔެއަށް ފަތުރާލާނެ ދަތުރުތައް

ދިވެހި: ތަޤްރީ ތަރުޖަމާ ދިވެހި ބަހުން ދިވެހި ބަހަށް

ފޮނުވި: 25 ރަމަޟާން 1432، 23 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދިވެހިންގެ ގާތަށް ގޮސް ދުނިޔެއަށް ފަތުރާލާނެ ކަންތައް ވަރަށް ގިނަ ތަކެއް ހުރެއެވެ. ތަނެއް ދުނިޔެ ފެނުމަށް ކުރިން ދެން ދުނިޔެ ފެނުމަށް ފަހު ކަންތައް ދެމެދު ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ދިގުވާ ދުވަސްތަކެއް ހުންނާނެ ކަމަށް ދެން

ބޮޑުވެގެންވެއެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން މަތީގެ ހެޔޮކަން ހޯދާމީހާއަށްވުރެ ބޮޑުވެގެންވެއެވެ. އެހެންކަމުން (ޚަރަދުކުރަން ވާޖިބުވާ) އެންމެ ގާތް މީހުންނަށް އިސްކަންދޭށެވެ."[1]

މި ދެބަޔާނުން ސާފުވަނީ ބަޔާންކުރަނީ މުދާއަށް އަމިއްލަ ފަރާތުން މަސައްކަތްކޮށްގެން ބޮޑުވެރިކަމެވެ. އަދި ސަވާބުހޯދުމުގައި ހުރި އިހުސާނުގެ ބާރުގެ ބަރަކާތްވެއެވެ. އަދި ބަރަކާތްތެރިވުން ސަވާބުހޯދުމުގެ ހުރިހާ ބާރެއް ވެގެންވާކަން އެނގިގެންދެއެވެ.

***

(1) صحيح مسلم: (1042).

ތަކުރާރު ދުޢާތަކުގެ ކިތަންމެ ގޮތެއް ....

ލިޔުއްވި: ތަޤްރަދް ދަރަނުދަށ ކަލާނީ
ފޮނުވި: 25 ތަރުޙީ 1432، 23 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الحَمْدُ لِلّه رَبِّ العَالَمِيْنَ، الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِيْ أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالدَّوَاءَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ وَلَدِ آدَمَ أَجْمَعِيْنَ سَيِّدُ الأَطِبَّاءِ، وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِيْنَ وَصَحْبِهِ الغُرِّ الْمَيَامِيْنَ وَعَلَى مَنْ تَبِعَهُمْ وَوَالَاهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ، أَمَّا بَعْدُ:

ﷲ ތަކުރާރު ކުރާ ބަޔަކީ ދުޢާ ކުރާ ބަޔަކާ ދެމެދު ވަކިކަމެއް ނެތް ކަމަށް ވާތީ، ދުޢާ ކުރާ ބަޔާ ދެކޮޅަށް ދުޢާ ކުރާ ބަޔަކީ ދުޢާ ކުރާ ބަޔަކަށް ވެސް ދެކޭ ކަމަށް ވާތީ،

ދިނުމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ބުނެ ދެ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ބުނެ ދެ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ބުނެ ދެ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ބުނެ ދެ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ﴿ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ﴿٨٠﴾ ﴾ الشعراء: ٨٠ ގަދީ: (ހިތްގަދި ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ބުނެ ދެ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ." ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ((لِكُلِّ دَاءٍ دَوَاءٌ، فَإِذَا أُصِيبَ دَوَاءُ الدَّاءِ بَرَأَ بِإِذْنِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ)) ގަދީ: "ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ބުނެ ދެ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ކަލާ ކަލާމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ ކަމަށް ބުނެ ދެ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ."[1]

***

(1) صحيح مسلم: (2204).

ފުވެގެން ދާ ދަރުސް

ދިވެހި: ތަޤްރީ ދަރުވަށް ސިއްރު

ތާރީޚް: 25 ރަމަޟާން 1432، 23 ސެޕްޓެންބަރ 2011.

ތަކުރާރު، ދިވެހިންގެ ބައިނ ދިން ދަރުސް ބަލައިގެން، ދިވެހި ބަހުގެ ތަފާތު ގޮތްތައް ކަށަވަރު ކުރުމަށް ތަކުރާރު ދިވެހިންގެ ދަރުސްތަކުގައި ފުވެގެން ދާ ދަރުސް.

1. **اللہ ދިވެހި ތަފުސީރުތަކުގައި ފުރިހަމަ ކުރުމަށް:** اللہ ވަކި ކަމަކަށް ތަފުސީރު ކުރުމަށް. ﴿ وَإِذْ وَٰعَدْنَا مُوسَىٰٓ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ ٱتَّخَذْتُمُ ٱلْعِجْلَ مِنۢ بَعْدِهِۦ وَأَنتُمْ ظَٰلِمُونَ ﴿٥١﴾ ثُمَّ عَفَوْنَا عَنكُم مِّنۢ بَعْدِ ذَٰلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾ وَإِذْ ءَاتَيْنَا مُوسَى ٱلْكِتَٰبَ وَٱلْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ يَٰقَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُم بِٱتِّخَاذِكُمُ ٱلْعِجْلَ فَتُوبُوٓاْ إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَٱقْتُلُوٓاْ أَنفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِندَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ ۚ إِنَّهُۥ هُوَ ٱلتَّوَّابُ ٱلرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾ ﴾ البقرة: ٥١ - ٥٤ ގަންނާ: "ތަނިވަރަށް ދުވަސްވަންދެން، ތިބާ ދަރުވަށް ގޯލެއް ހަދައިގެ ކަންތައް ކުރެއްވި ވަގުތު (ތިބާ ދިވެހިންގެ ދަރުވަށް ކަމުގައި) ތިބާ ތަކުރާރު ކުރުމަށް ތިބާ ދަރުވަށް ދެއްވި ތަނަވަސް ކަންތައް ތިބާ ދަރުވަށް ފުރިހަމަ ކުރެއްވުމަށް. ތިބާ ތަކުރާރު ކުރުމަށް (ތިބާ) ދިވެހިންގެ ކިބައިން ތަފުސީރު ދަރުވަށް ދެއްވި ވަގުތު (ތިބާ) ދިވެހިންގެ ދަރުސްތަކުގައި ތަފުސީރު ފުރިހަމަ ކުރުމަށް. ތަނިވަރަށް ބާރުގަދަ ވަކި ކަމަކަށް (ތިބާ) ތަކުރާރު ކުރުމަށް، ތިބާ ދަރުވަށް ދެއްވި ތަނަވަސް ކަންތައް ތިބާ ދަރުވަށް ފުރިހަމަ ކުރެއްވުމަށް! ތިބާ ދިވެހިންގެ ދަރުސް، ތިބާ ދަރުވަށް ދެއްވި ތަނަވަސް ކަންތައް ތިބާ ދަރުވަށް ފުރިހަމަ ކުރެއްވުމަށް! ތިބާ ދަރުވަށް ދެއްވި ތަނަވަސް ކަންތައް ތިބާ ދަރުވަށް ފުރިހަމަ ކުރެއްވުމަށް! ތިބާ ދިވެހިންގެ ދަރުސް،

4. **ދިލޮބުވެ ﷲ ގެ ކަލާމު:** ﷲ ގެ ކަލާމުގައި ﴿ وَقَالُواْ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعۡدُودَةٗۚ ﴾ البقرة: ٨٠ ފަދަ: "ތިމަންމެ ދުވަސްކޮޅެއް ނުވަތަ ދުވަސްތަކެއް ދޮށުގައި ދަމާ ގަދަ ތަކެއް ދޫކޮށްލާނެ." ﴿ وَقَالُواْ لَن يَدۡخُلَ ٱلۡجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوۡ نَصَٰرَىٰۗ ﴾ البقرة: ١١١ ފަދަ: "ދަރުވެސް ނުވާނެ. ދާނީ ދަރުވެ ކަމުގައި ހުރި ބަޔަކު ނުވަތަ ކްރިސްޓިއަން ކަމުގައި ހުރި ބަޔަކު..."

5. **ދުނިޔެ ހިންގާ ގޮތް ހަނދާންކުރުން، ﷲ ވަކިވެ ދިރުވުމުގެ ބޭނުންތަކާ ގުޅިގެން:** ދިވެހިންގެ ﷺ ﷺ ﷲ ގެ ކަލާމުގައި ﴿ وَلَقَدۡ خَلَقۡنَا ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٖ وَمَا مَسَّنَا مِن لُّغُوبٖ ﴿٣٨﴾ ﴾ ق: ٣٨ ފަދަ: "ހަތް ދުވަހުގައި، ދުނިޔެ ހިންގާ ގޮތް ދުނިޔެ ހެދުމުގެ ކުރިން ﷺ ﷺ ﷲ ގެ ކަލާމުގައި ﷺ ﷺ ﷲ ގެ ﷺ ﷺ ﷺ

• ދިވެހިދިރާސާ ކުރިއަށްގެންދާ، ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚް ހިންގާ، ދިވެހި ބަހުގެ ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންކަމުގެ ތަފްޞީލު.[1] ދިވެހިދިރާސާ ދިވެހި ބަހުގެ ތަރައްޤީ، اللہ ވަކިކޮށް ދެބަސްތަކެއް ކަމަށް ދައްކާ ކަމަށް ދަންނަ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ދަންނަ ގޮތް.

• ތިލަނގުދޫ ދާއިރާ، ތިލަނގުދޫ ދަނޑުވެރި ދާއިރާ ފަދަ ދާއިރާތަކުގެ ދަށުގައި ކުދިންނަށް ދިވެހި ބަހުގެ ދަސްކަން ދިނުމަށް ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފްޞީލު.[2]

• ތަކުރާރުކުރާ ދާއިރާ، ދިވެހި ބަހުގެ ދަސްތަކުގައި ދަރިވަރުން ގާ ހިއްލަވާ، ދިވެހި ބަހުގެ ތަރައްޤީ ގެނައުމަށް ކުރާ ކަންކަމުގެ ތަފްޞީލު.[3] ހުޅުވާލައްވާ! ދިވެހި ބަހުގެ ދަށު ދުވަސް اللہ ވަކިކޮށް ދެއްވި ދަރިވަރުން ކަމަށް ދަންނަ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ދަންނަ ގޮތް.

• ތަކުރާރުކުރާ ދާއިރާ ތަކެއްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތަފްޞީލު. ތަކުރާރު ތަކެއްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތަފްޞީލު.[4]

• ދާއިރާ، ތިލަނގުދޫ ދަނޑުވެރި ދާއިރާ ތަކެއްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތަފްޞީލު. ތަކުރާރު ތަކެއްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތަފްޞީލު، ތަކުރާރު ތަކެއްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތަފްޞީލު، ތަކުރާރު ތަކެއްގައި ދަރިވަރުން ބައިވެރިވާ ތަކުރާރުތަކުގެ ތަފްޞީލު.[5]

• ދިވެހިދިރާސާ ދަސްކޮށްދޭ، ދިވެހިދާއިރާ، ދިވެހި ބަހުގެ ދަސްކަން ދިނުމުގެ ކުރިއަށްގެންދާ ކަންކަމުގެ ތަފްޞީލު، ދަތުރު ތަކެއްގައި ކުދިންނަށް ދިވެހި ބަހުގެ ދަސްކަން ދިނުމުގެ ތަފްޞީލު.[6]

8. **ދިވެހި ބަހުގެ ތަރައްޤީ ބެލެހެއްޓުމުގެ ކަންކަމުގައި ދިވެހި ދިރާސާ ދެކެވޭ ގޮތް:** ދިވެހި ބަހުގެ ތަރައްޤީ ބެލެހެއްޓުމުގައި ދިވެހި ދިރާސާ ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތާ ގުޅޭ ތަފްޞީލު. اللہ ވަކިކޮށް ދެއްވި ދަރިވަރުން ގާ ހިއްލަވާ ކަމަށް ދަންނަ ބައެއް ފަރާތްތަކުން ދަންނަ ގޮތް. ﴿ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَعۡرِفُونَهُۥ كَمَا يَعۡرِفُونَ أَبۡنَآءَهُمۡۖ وَإِنَّ فَرِيقٗا مِّنۡهُمۡ لَيَكۡتُمُونَ ٱلۡحَقَّ وَهُمۡ يَعۡلَمُونَ ١٤٦﴾ البقرة: ١٤٦ ﴿ދަންނަ ބައެއް ފަރާތްތަކަށް ދެމުން ދަންނަ ގޮތަށް، ދިވެހިދާއިރާ ދަރިވަރުން (ދިވެހި: ދަތުރުކުރާ ދަރިވަރުން) ދަންނަ.﴾

(1) ސުވާލު ނަންބަރ: 32، ދަރަޖަ: 1.
(2) ސުވާލު ތަކެއް، ދިވެހި ބަހުގެ: 12، ދަރަޖަ: 14.
(3) ސުވާލު ތަކެއް، ދިވެހި ބަހުގެ: 19، ދަރަޖަ: 30.
(4) ސުވާލު ތަކެއް، ދިވެހި ބަހުގެ: 31، ދަރަޖަ: 17.
(5) ސުވާލު ބާވީސް ތަފާތު، ދިވެހި ބަހުގެ: 11، ދަރަޖަ: 1.
(6) ސުވާލު ނަންބަރ: 11، ދިވެހި ބަހުގެ: 5.

9. **ދަރިވަރުންގެ ދަރިވަރުން ފެނުމުގެ ފައިދާ:** ދަރިވަރުން ކުޑަކުދިކަމުގައި ދެމަފާތުގައި ދިރުމަށް ބާރުއަޅާ ދަރިވަރުން ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ފައިދާ، ދަރިވަރުންގެ ދަރިވަރުން ފެނުމުގެ ފައިދާ، ﴿مَن كَانَ عَدُوًّا لِّلَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَىٰلَ فَإِنَّ ٱللَّهَ عَدُوٌّ لِّلْكَٰفِرِينَ ﴿٩٨﴾﴾ البقرة: ٩٨ ފުރަތަމަ: "اللہ ގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުންގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުންގެ، ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ފައިދާ، ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ފައިދާ ކަމުގައި ދިރުން (ފުރަތަމަކޮށް!) ފުރާ، ދަރަނޑަށް، اللہ ގެ، ދަރިވަރުންގެ ދަރިވަރުންގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ."

10. **ގެނެވަޑައިގަންނަ ދަރިވަރުން ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ފައިދާ:** ދަރިވަރުން ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދެވަނަ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުން ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުން ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ﴿وَقَالُواْ لَن يَدْخُلَ ٱلْجَنَّةَ إِلَّا مَن كَانَ هُودًا أَوْ نَصَٰرَىٰ ۗ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ ۗ قُلْ هَاتُواْ بُرْهَٰنَكُمْ إِن كُنتُمْ صَٰدِقِينَ ﴿١١١﴾﴾ البقرة: ١١١ ފުރަތަމަ: "ދަރިވަރުން ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުންގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ." ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ﴿وَقَالُواْ لَن تَمَسَّنَا ٱلنَّارُ إِلَّآ أَيَّامًا مَّعْدُودَةً ۚ قُلْ أَتَّخَذْتُمْ عِندَ ٱللَّهِ عَهْدًا فَلَن يُخْلِفَ ٱللَّهُ عَهْدَهُۥٓ ۖ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى ٱللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾﴾ البقرة: ٨٠ ފުރަތަމަ: "ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުން ދެމަފާތުގައި ދިރުމުގެ (ދަރިވަރު: ދަރި) ދަރަނޑަށް ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ! ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ (ދަރިވަރު) ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ؟ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، اللہ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، اللہ ގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ؟"

11. **اللہ ގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ:** ދަރިވަރުން ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ.

- ދަރިވަރުން ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ اللہ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ. ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ.

- ދަރިވަރުން ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ، ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ ދަރިވަރުގެ.

- ދިވެހިންގެ ކުރިން ދިރިއުޅުއްވި ބޮޑެތި ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިން ލިޔެ ބެހެއްޓި ލިޔުންތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ތަހުގީގު ކުރުން.

- ދިވެހިންގެ ކުރިން ދިރިއުޅުއްވި ބޮޑެތި ފަރާތްތަކުގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ތަހުގީގު ކުރުން.

- ދިވެހިންގެ ކުރިން ދިރިއުޅުއްވި ބަލިކަށި ބަލި ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ކިބައިން ލިޔެ ބެހެއްޓި ލިޔުންތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ތަހުގީގު ކުރުން.

- ދިވެހިންގެ ކުރިން ދިރިއުޅުއްވި ﷲ ތަކުގެ ކިބައިން ލިޔެ ބެހެއްޓި ލިޔުންތަކާ ގުޅިގެން ކުރެވޭ ތަހުގީގު ކުރުން.

***

ތަކްފީރުގެ ތަފުސީރު ތަފްސީރުގެ ފިޔަވަޅު

ލިޔުއްވި: ތަފްހީމް ދަރަނީ ސާހިބު

ފޮނުވި: 25 ރަމަޟާން 1432، 23 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތަކްފީރުގެ ބަޔާން ތަފްސީރު ކަނޑައެޅުމުގައި ކުރިން ތަފްސީރު ކުރި ބައެއް ފަންނުވެރިން ކުރާ ގޯސްފަދަ ކަންތައް ދަރަނީ ސާހިބު ތަފްހީމް ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ތަފްސީރު ކުރުމުގައި ކުރިން ކުރި ތަފްސީރުތަކާ ގުޅިގެން ބަލާ ގޮތް ދަރަނީ ސާހިބު ތަފްހީމް ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ތަފްސީރު ކުރުމުގައި ކުރިން ކުރި ތަފްސީރުތަކާ ގުޅިގެން ބަލާ ގޮތް ދަރަނީ ސާހިބު ތަފްހީމް ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ﴿ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَٰهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ يَعۡرِفُونَهُۥ كَمَا يَعۡرِفُونَ أَبۡنَآءَهُمۡۖ﴾ البقرة: ١٤٦ ފަނަރ: "ތަކްފީރުކުރާ ބައެއްގެ ތަފްސީރު ކިޔާ ގޮތުގައި، ތަފްސީރުގެ ބަލައިގަތުމުގައި (ބައެއް: ދަރަނީ ސާހިބު) ބަދަލުވެގެންދާ ގޮތް ދަރަނީ ސާހިބު ތަފްހީމް ކުރައްވާފައިވެއެވެ. ތަކްފީރުގެ ބަލައިގަތުމުގައި ތަފްސީރު ކުރާ ބައެއް ތަފްސީރުތަކުގައި ކަންކަމުގެ ތަފްސީލު ދެނެގަތުމަށް ބޭނުންވ

ކަލާނގެ ދީނުގައި ތިބާ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށަށް ދާ ކަމަށް

ތެރޭގައި ބަލައިގަތުމަށް، ކަންކަމުގައި ހަނދާންތެރިކަމާ ދެކޮޅަށް ކަންކަމުގައި ގޯސްވުމަށް ދެ ކަންކަމުގައި ދެ ކަންކަމުގައި ދެ ކަންކަމުގައި

ވަގުތީ؟ ތާ ދިވ ކަންތައް؟

ލިޔުއްވި: ތަޤްދީސް ފަލާނާ

ތާރީޚް: 26 ރަމަޟާން 1432، 24 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތިމާ ގެންގުޅޭ ދުވަސް ކަންތައް (ބަދަލުވެދާނެ ބައެއްކަމަށް ތަކެއް) ދެކެމުންދާ ތާ ދިވ ކަންތައް ކަމަށް ވާ ކަމަށް، ގެންގުޅޭ ދުވަސް ކަންތައްތަކުގައި ދެކެ ދެކެ ދުވަސް ދުވާ ދުވަސް ދުވަސް ދުވަސް

ކަމަށް ބަލާނެ ދަރަޖަ ހާސިލުކުރުމަށް ކުރިން ދަތުރުކުރާ ދަތުރުގައި ދިވެހި ބަހުގެ ދިވެހި ލިޔުންތަކުގައި "ވަރާ" ދިގުވާ ގޮތް ބަލާ ބަލި ދިގުކުރާ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ހެލިވެގެންދާ.

***

ތިލަދުންމަތީ، ތިލަދުން ބަލަހައްޓާ ފަދަ

ލިޔުއްވި: ބަލަހައްޓާ ތަފްސީލު ބަޔާންކުރާ ކޮމިޓީ

ތާރީޚް: 26 ސަފަރު 1432، 24 ފެব්රުވަރީ 2011.

الحمد لله الذي أوضح لنا سبيل الهداية، وأزاح عن بصائرنا ظلمة الغواية، والصلاة والسلام على النبي المصطفى والرسول المجتبى، المبعوث رحمة للعالمين، وقدوة للسالكين، وعلى آله وصحبه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

ކަލަނބުދާ ތިލަދުން ދިވެހި ބަހުގެ ވަކި ގޮތެއް ކަމަށް ވިދާނެ ކަމެއް ނުވެއެވެ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ކަލަނބުދާ ތަނަށް ވަނީ ކިހާ ގާތަކަށް ހެއްކެއް ނެތެވެ. ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ.

ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ.

ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތަނ ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ.

ތިލަދުން ދިގުވެ ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ބަދަލެއް ގެނެވެނެ ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ﴿ يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُواْ ٱلْعِلْمَ دَرَجَٰتٍۚ وَٱللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾ ﴾ المجادلة: ١١ ފަދަ: "ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ."

ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ.

ތިލަ ބަލަހައްޓާ ފަދަ. ((مَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا، سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ، وَإِنَّ الْمَلاَئِكَةَ لَتَضَعُ أَجْنِحَتَهَا رِضًا لِطَالِبِ الْعِلْمِ، وَإِنَّ طَالِبَ الْعِلْمِ يَسْتَغْفِرُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاءِ وَالأَرْضِ، حَتَّى الْحِيتَانُ فِي الْمَاءِ، وَإِنَّ فَضْلَ الْعَالِمِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الْقَمَرِ عَلَى سَائِرِ الْكَوَاكِبِ، إِنَّ الْعُلَمَاءَ هُمْ وَرَثَةُ

الأَنْبِيَاءِ، إِنَّ الأَنْبِيَاءَ لَمْ يُوَرِّثُوا دِينَارًا وَلاَ دِرْهَمًا، إِنَّمَا وَرَّثُوا الْعِلْمَ، فَمَنْ أَخَذَهُ أَخَذَ بِحَظٍّ وَافِرٍ)) މާނައީ: "ޝަރުޢީ އިލްމު ހޯދުމަށް ދަތުރުކުރާ މަގެއްގައި ހިނގާމީހަކަށް الله ތަޢާލާ ސުވަރުގެއަށް މަގެއް ފަހިކޮށްދެއްވާނެއެވެ. އިލްމު އުނގެނޭމީހާ އާ އުނގެނުމަށްޓަކައި ރުހިވޮޑިގެންފައި މަލާއިކަތުން، އިލްމުއުނގެނޭމީހާއަށްޓަކައި އެ މަލާއިކަތުންގެ ފިޔަތައް ބިމަށްޖައްސަވާނެއެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އިލްމުއުނގެނޭމީހާއަށް އުޑުތަކާއި ބިމުގައިވާ ތަކެތި އިސްތިޣްފާރުކުރާނެއެވެ. ކަނޑުގައިވާ މަސްތަކުން ދެންނެވެ. އަދި ހަމަކަށަވަރުން އަޅުކަމްވެރިޔާގެ މައްޗަށް އިލްމުވެރިޔާގެ މަތިވެރިކަމަކީ އުޑުގައިވާ އެހެނިހެން ތަރިތަކުގެ މައްޗަށް ހަނދު މަތިވެރިވާ ފަދަ މަތިވެރިކަމެކެވެ. ހަމަކަށަވަރުން އިލްމުވެރީންނަކީ ނަބީބޭކަލުންގެ ވާރިސުވެރިންނެވެ. ހަމަކަށަވަރުން ނަބީބޭކަލުން ވާރިސުކޮށްދެއްވި އެއްޗަކީ ދީނާރާއި ދިރުހަމު (ރުފިޔާ ފައިސާ) ކަމުގައި ނުވެއެވެ. އެބޭކަލުން ވާރިސުކޮށްދެއްވީ އިލްމެވެ. އެ އިލްމު ލިބިގަންނަމީހާ މަތިވެރިވެގެންވާ ނަސީބެއް ލިބިގަންނާނެއެވެ."(1)

އިލްމު ދިރާސާކޮށް އިލްމު އުނގެނި އުނގަންނައިދިނުމުގައި މަޝްއޫލުވެ އުޅުމަކީ ސުންނަތް ނަމޫނާއި ސުންނަތް ރަސޫލާއި ޞަޙާބީބޭކަލުންގެ މަގުގައި ކަމުގައިވެއެވެ. އެހެނީ އިލްމުގެ ފައިދާ އިލްމުވެރިޔާއާއި އެހެންމީހުންނަށް ވެސް އާއްމުވާނެއެވެ. ނަމަވެސް ސުންނަތްރަސޫލާއި ސުންނަތް ނަމާދު ފަދަ އެކަންކުރުމަކީ ފައިދާދޭ ކަމެކެވެ. އަދި އިލްމަކީ އުނގެނުން އަޅުކަމެއް ގެ ސަވާބު ލިބޭ އިސްތިޤާމަތުގެ ވަސީލަތެކެވެ. އަޅުކަން އަދާކުރުމަށް އިލްމަށް ބޭނުންވެއެވެ. އިލްމުވެރިޔާ ދުނިޔެދުވަހު ކަމުގައި ވިޔަސް އާޚިރަ ދުވަހުގައި އިލްމުން ދުނިޔޭގައިވެސް މީހުން ފައިދާ ހިފަނީއެވެ. ނަމަވެސް ސުންނަތް ނަމާދު ފަދަ ކަންކަން އުޅުނު މަޤާމު މަތިވެރިވެގެން ނޫނެވެ. އިލްމުވެރިޔާ ދުނިޔޭން ފައިދާ އިލްމުގެ ސަބަބުން ޝަރީޢަތް ދިރުވާ ދީނުގެ ޙިމާޔަތް ކުރުމަށް ކޮށްލަދިނުމެވެ.

އަދި ބުނެ އަބޫހުރައިރާ ރަޟިޔަﷲ ޢަންހު ވިދާޅުވިއެވެ. "އިލްމު މުދަލަށް ވުރެ މާ ހެޔޮކަމެއްކަމަށް ވެގެންވެއެވެ. އެހެނީ އިލްމު ތިބާ ހިމާޔަތްކުރެއެވެ. ނަމަވެސް މުދާ ހިމާޔަތްކުރަން ޖެހެނީ ތިބާއެވެ. އިލްމަކީ ތިބާ އެ މުދަލަށް ޚަރަދުކުރާ ނަމަ އިތުރުވާ އަންނަ ކަމެކެވެ. ނަމަވެސް މުދާ ޚަރަދުކުރުމުން މަދުވެގެންދެއެވެ. އިލްމަކީ ޙާކިމެވެ. ނަމަވެސް މުދަލަކީ ޙުކުމް ކުރެވޭ އެއްޗެކެވެ." އިލްމު، އިލްމުވެރިޔާ މަރުވުމަށްފަހު ވެސް ބާކީވާ ކަމެކެވެ. ދުނިޔެ ދުވަހުގައި އިލްމުގެ ސަބަބުން މީހުން ފައިދާ ހިފަމުންދެއެވެ. އަދި އިލްމުވެރިޔާ މަރުވުމުން ދިރުމަށް ފަހުވެސް މަރުވުމަށްފަހު އިލްމުގެ ސަވާބު ދެމިގެން ދިޔަ ދިނުމެވެ.

އިލްމުވެރިޔާ މަރުވުމުން ދިރުމުން ފަހަކަށް އިލްމު ފައިދާވެއެވެ. އެ އިލްމުގެ ފައިދާ ބާކީވާ ދިޔުމެވެ. ނަމަވެސް މުދާވެރިޔާ މަރުވުމުން ދިރުމުން ބާކީވާ މުދާ ފައިދާ ފަހަށްވެއެވެ. އިލްމަކީ އެއަށް ވާރިސުވާ އަދި އުނގެނި ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ބާކީވާ ކަމެކެވެ. ނަމަވެސް މުދާވެރިންގެ ބަދަލުގައި،

(1) سنن ابن ماجه: (223)، وحسنه شيخ الألباني {صحيح الترغيب والترهيب: (70)}.

ކަލާނގެ ދެނެގަތުން ދަރުމަކުން ދަރުމަ ކުރުމަށް. ތަނ ތިލަ ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް. ތަނ ތިލަ ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް. ތަނ ތިލަ ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް.

ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް. ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް. ތަނ ތިލަ ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް. ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް ތަކެއް

ނަބަވީ ބޭސްވެރިކަމުގެ ތެރެއިން - ޙިޖާމާ (1)

ލިޔުއްވީ: އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ޝަފީޤް

ތާރީޚު: 26 ޝަޢުބާނު 1432، 24 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ العَالَمِيْنَ، الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِيْ أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالدَّوَاءَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ وَلَدِ آدَمَ أَجْمَعِيْنَ سَيِّدُ الأَطِبَّاءِ، وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِيْنَ وَصَحْبِهِ الغُرِّ الْمَيَامِيْنَ وَعَلَى مَنْ تَبِعَهُمْ وَوَالَاهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ބަލިވުމުން ބޭސްކުރުމަކީ އިސްލާމްދީނުގައި ޝަރުޢުކުރައްވާފައިވާ ކަމެކެވެ. އަދި ނުހަނު ބޮޑު އަޖުރެއް ލިބިދާނެފަދަ ކަމެއްވެސްމެއެވެ. އެއީ އެއްވެސް ބަލިއެއްގައި اللهއަށް ތަވައްކުލްކުރުން ނަފީވާ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ ސަބަބުތަކަށް ހިފުމަކީ ތަވައްކުލުގެ ތެރެއިންވާ ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން ރަސޫލުالله ޞައްލަالله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަގެ ސުންނަތުގައި ތަފާތު ބަލިތަކަށް ޝިފާ ހޯދުމަށް ކުރެއްވި ގޮތްތައް ބަޔާންވެގެންވެއެވެ. މިގޮތުން އެންމެ ފާހަގަ ކުރެވޭ އެއްކަމަކީ ޙިޖާމާ (ކޮޕާ) ޖެހުމެވެ. ރަސޫލުالله ޞައްލަالله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ޙަދީޘުކުރައްވާފައިވެއެވެ. ((إِنَّ أَفْضَلَ مَا تَدَاوَيْتُمْ بِهِ الْحِجَامَةُ أَوْ هُوَ مِنْ أَمْثَلِ دَوَائِكُمْ)) މާނައީ: "ތިޔަބައިމީހުންގެ ފަރުވާތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ރަނގަޅު ފަރުވާއަކީ ކަނޑައިގެން ޙިޖާމާ(ކޮޕާ) ޖެހުމެވެ. ނުވަތަ އެއީ ތިޔަބައިމީހުންގެ ބޭސްތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ރަނގަޅު ބޭހެވެ."(1)

އެހެންކަމުން އިސްރާއާއި މިޢުރާޖުގެ ދުވަހު މަލާއިކަތުންވެސް ރަސޫލުالله ޞައްލަاللهޢަލައިހި ވަސައްލަމަށް ޙިޖާމާޖެއްސުމަށް އިރުޝާދުދެއްވުމަށްފަހު، މިއުއްމަތަށް ޙިޖާމާޖެހުމަށް އަމުރުކުރެއްވުމަށް އިރުޝާދުދެއްވާފައެވެ. ރަސޫލުالله ޞައްލަالله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ޙަދީޘުކުރައްވާފައިވެއެވެ. ((مَا مَرَرْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي، بِمَلَإٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، إِلاَّ كُلُّهُمْ يَقُولُ لِي: عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ بِالْحِجَامَةِ)) މާނައީ: "މިޢްރާޖުގެ ރޭގައި އިސްރާ ކުރެވުނުރޭ، "އޭ މުޙައްމަދެވެ. ޙިޖާމާޖެއްސެވުމެވެ." މިހެން ވިދާޅުވާ މަލާއިކަތުންގެ ބަޔަކާއި މިޢްރާޖުގެ ރޭގާ ބައްދަލުވެވުނީއެވެ."(2) އަދިވެސް ޙަދީޘުކުރައްވާފައިވެއެވެ. ((مَا مَرَرْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي بِمَلَإٍ، إِلاَّ قَالُوا: يَا مُحَمَّدُ، مُرْ أُمَّتَكَ بِالْحِجَامَةِ)) މާނައީ: "މިޢްރާޖުގެ ރޭގައި އިސްރާ ކުރެވުނުރޭ، "އޭ މުޙައްމަދެވެ. ކަލޭގެފާނުގެ އުއްމަތަށް ޙިޖާމާޖެހުމަށް އަމުރުކުރައްވާށެވެ." މިހެން ވިދާޅުވާ މަލާއިކަތުންގެ ބަޔަކާއި މިޢްރާޖުގެ ރޭގައި ބައްދަލުވެވުނީއެވެ."(3)

އަދި ރަސޫލުالله ޞައްލަالله ޢަލައިހި ވަސައްލަމަވެސް ޙިޖާމާ ޖެއްސެވިއެވެ. ((عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ الله عَنْهُمَا: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى الله عَلَيْهِ وَسَلَّمَ احْتَجَمَ وَهُوَ مُحْرِمٌ، وَاحْتَجَمَ وَهُوَ صَائِمٌ)) މާނައީ: "އިބްނު ޢައްބާސް

---

(1) صحيح مسلم: (1577).

(2) سنن ابن ماجه: (3477)، وصححه شيخ الألباني {سلسلة الأحاديث الصحيحة: (2263)}.

(3) سنن ابن ماجه: (3479)، وصححه شيخ الألباني {سلسلة الأحاديث الصحيحة: (2263)}.

ރަޟިޔަﷲ ޢަންހުމާގެ އަރިހުން ރިވާވެގެންވެއެވެ. ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ޙިޖާމާކޮށްނަވައިގެން ހުންނަވައި ބިޔަފުޅުއްސެވިއެވެ. އަދި ރޯދައަށް ހުންނަވައިގެން ބިޔަފުޅުއްސެވިއެވެ."[1] އަދި އުނަކަޑުގެ ރިއްސުމުގައި ބޮލުގައި ބިޔަފުޅުއްސެވުން އިރުޝާދުދެއްވާފައިވެއެވެ. ((مَا اشْتَكَى أَحَدٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَعًا فِي رَأْسِهِ إِلَّا قَالَ: احْتَجِمْ)) މާނައީ: ބޮލުގައިރިއްސާ ޝަކުވާދެއްވި ކޮންމެމީހަކަށް ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ ބަދިލުކުރައްވައެވެ. "ބިޔަފުޅުކުރާށެވެ."[2] -ނިމުނީ-

***

(1) صحيح البخاري: (1938).

(2) مسند أحمد: (27617)، قال شيخ الألباني عن هذا الحديث: ((هذا إسناد رجاله ثقات)). {سلسلة الأحاديث الصحيحة: (2059)}.

ކަލޮ ޖެހުމަކީ ބަލަންވާ ކަމެއް - ބަޔަކު (2)

ދިވެހިން: ބަލަހައްޓާ ފަރާތް ނެތް

ތާރީޚް: 27 ތަފާތުގެ 1432، 25 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ العَالَمِيْنَ، الحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِيْ أَنْزَلَ الدَّاءَ وَالدَّوَاءَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى خَيْرِ وَلَدِ آدَمَ أَجْمَعِيْنَ سَيِّدُ الأَطِبَّاءِ، وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِيْنَ وَصَحْبِهِ الغُرِّ الْمَيَامِيْنَ وَعَلَى مَنْ تَبِعَهُمْ وَوَالَاهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ބަޔަކީ ކޮބާ؟

ބަޔަކީ ދިވެހިންގެ ތާރީޚުގައި ކުރިން ހުންނަ ކަމެއް. ހަމަ ތާރީޚުގެ ކުރިން ފެށިގެ ކޮންމެ ގަބޫލުކުރާ ދީނެއްގައި ވެސް ބަޔަކީ ކަލޮ ޖެހުމުގެ ތެރެއިން ދަމާ ގެންދާ ކަމެއް. ހަމަ ހުރިހާ ދަތުރެއްގައި ވެސް، ކޮންމެ ދާއިރާއެއްގައި ވެސް ބަޔަކީ ދިރާސާ ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް ވާނެ.

ބަޔަކުގެ ބައިތައް:

- ބަލަހައްޓާ ﷲ ތަކުރާރު ކުރުން.
- ދާ ހާޖަތް.
- ހިތަށް ގެންނަ ވާހަކަ.
- ތަކުރާރު ކުރުން.

  - ދަސްކުރާ ބަސް.
  - ދާއިރާ ހިންގާ ފަރާތް.
  - ބަލަހައްޓާ ފަރާތާ ގުޅުން.
  - ދަތުރު ދާ ދުވަސް، ދުވަހުގެ ވަގުތު.
  - ތަކެއް ގެންދާ ގެންނަ ކަމުގައި.
  - ދާ ދުވަހު.
  - ދާ ދާއިރާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތާ ގުޅުން.
  - ދާ ދާއިރާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ދެވޭ ތަކެއް.
  - ދާ ދާއިރާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ދެވޭ ތަކެއް ނުދެވޭ ތަކެއް.
  - ދާ ދާއިރާ ބަލަހައްޓާ ފަރާތުން ދެވޭ ތަކެއް ދެވޭ ގޮތ

- ދުލާގެ ބަދަލު.
- ފާނގަ.
- ހިލަ.

ތަކެއްސާ ގުޅިގެންވާ ކަންކަމުގައި ދެ ބަސް ބޭނުންކުރާ ގޮތުގައި ދިވެހި ބަހުގެ ދަށުން ބަދަލު ދީފައިވާ ގޮތް ބަލާ

ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން!

ދިވެހި: ތަފުސީރު ފަރާތް ހުވަދޫ

ތާރީޚް: 27 ހުވަދޫ 1432، 25 ނޮވެމްބަރ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ﷲ ﷻ ތަކުރާރުކޮށް ވަޙީގެ ތެރެއިން ދަންނަވައިދެއްވާ ގޮތުގައި ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން ކަމަށް ވާނެ. ﴿ وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ ﴾ الذاريات: ٥٦ ފުރާނ: "**ތިބާ ހަދާފައި ވެދާނެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން ކަމަށް ވާނެ، ތިބާ ހަދާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން ކަމަށް ވާނެ.**" ﴿ وَإِن مِّنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿٢٤﴾ ﴾ فاطر: ٢٤ ފުރާނ: "**ތިބާ ކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން ކަމަށް ވާނެ، ތިބާ ކުރާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން ކަމަށް ވާނެ.**" ފެންނަ ގޮތުގައި ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެ، ތަނީ ކަލިމާ ކިޔުމުގެ ފަދަ ކަންތައް ކުރުން ﷺ ހުއްޓާލާ ދޫކުރުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެ، ﷺ ގެ ދަށުން ﷺ ގެ ﷺ ގެ ﷺ ގެ

ڈشرو، ميحدشتاڅڭگرشڭ ةدهدهڭ ژبرگ ةشڅدش سوءدهڭ وشرگرشهڭو." ةرسرفر بءبگصش سوگوخ څرشرشوةڭو. ةً الله ىرسڤگ ةڭو. سوءدهڭوشرشر ةرشتدهدبگرس ڭاڅهةڭو؟ ىچوگهڈىر ةىتاڅڭگرش بىچرهوڭوڭدتدهدوةڭو. ((مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى)) گسرىر: "ميحدشتاڅڭگرشر هوهوةهڅچرگ سوءدهڭ وشرگرشهڭو. ةىر ميحدشتاڅڭگرشر ةدهدرةهڅچرگ سوءدهڭ وشرشر ةرشتدهدبڤشر ىرةڭو."[1]

سرىدوصه ةىڭىسىڅڈشڭ هڭدةرمش ىسرچرڈشر وسر ىرسڤگ بءهوىالله ةىرةرىر وسءهوىدر ڭشسهڅرهوى سوڭوسةڅرگرىدى ڤرڤڤشرگرىڅرهڭو. ةهوةرچرڈشر ةىتاڅڭگرشر ةرگشر شرگ ىتاىرىڅرهڭو. ةىتاڅڭگرشڭ ةدهدرڈهىتاشر ةهوةرچرڈشر څرڈشڭشڅرىسر ةرتدشتاڅهىتاڭو. ةىر ةهةشر هوهشرڈدشرهچتاىر ةهوةرچرڈشر ىرڅرهشر هىرسرهىتاڭو. الله هوبگ ةهوةرچرڈشرشر ىرڅرهشرهڅرهتاوگرىڅرهڭو.

ةً ڤڤهڭوى ةىڭشسڅرىر ةدڈهشسڅرشڭو! ةىتاڅڭگرشڭ ةدهدرڈهىتاىر ىزڅڭوگ ةرشڭ هڭدةرمش ڭشڅرهوهوگرڭڭو. څرسرةهڅرىر څىزىدهڭوىرهڭوسه ةهوةرچرڈشرشر ڤچى سرىتاڈىى ىتاڈڭو. ﴿ فَلْيَحْذَرِ ٱلَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِۦٓ أَن تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ ﴾ النور: ٦٣ گسرىر: "ىڅرگ ةىتاڅڭگرشڭ ةدهدرڈهىتاىر ىزڅڭوگرچرشرشر، (څرسرةهڭوىر) دبوڤهڭهڈ شرهوهر (څىزىدهڭوىر) ڭڭشڅرسرىو ةىڤڅڤ ىرىرةدىوڅڤرڤشرىتاهر ةهوةرچرڈشر ڤچڤوىوگ ىرسرىتاڈڭو."

ةً ڤڤهڭوى ةىڭشسڅرىر ةدڈهشسڅرشڭو! ةىڭىسىڅڈشڭ ڤڤشرشوهر الله ىڭ ىرسرىڤڭىهدڭو. ة ةىڤڅرڭڭ ڭشڅرهوهوگرڭڭو. ةةىتاڅڭگرشڭ ةدهدرڈهىتاشر ڤچى ةىتاڅڭگرشڭ ڭشسهڅرهوى ڤڤهوىڭدڭو. ىچوگهڈىر ةىتاڅڭگرشڭ ةهوةرچرڈشر ڤچى ةىتاڅڭگرشڭ ڭشسهڅرهوى ڤڤهوىڭدڭو. ﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ ٱللَّهَ فَٱتَّبِعُونِى يُحْبِبْكُمُ ٱللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَٱللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٣١﴾ ﴾ آل عمران: ٣١ گسرىر: "ىتاڅڭگرشڭ ةڤڅرڭڭرشڭو. ميهرهةرچرشڭ الله ىرشڭ ڤڭهىتاڅڭگرشڭ وسرىرهڭ ميحدشتاڅڭگرشڭ هوهشرڭو. ڤڤىرشڭ الله هوبگ ميهرهةرچرشڭڅرىڭ ڤڭهڤڤڭىهدڭرشڭو. ةىر ميهرهةرچرشڭ ڭرڤوهشڭ ڤرشڭوهةر ڤرشڭوشڭو. الله ةر ڭرڤو ڤرشسڭو ىرىرشڭوشهو ةڅڭرڭو." ةڭىسر، ةىتاڅڭگرشڭ هوهشرڭىر الله ىرشڭ هوهشڭو. ﴿ مَّن يُطِعِ ٱلرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ ٱللَّهَ ۖ ﴾ النساء: ٨٠ گسرىر: "ىرسڤگرشڭ هوهشڭهڅچرگ، ڭرىڭ اللهىرشڭ هوهشڭهڅهڭو." ةڭىسىتاڈشڭ ةىڭىسىڅڈشڭ سوڭوسڅرشوسر ةىتاڅڭگرشڭ هوهشڭشةهةر ىڭڅشسىڅڈشڭ ةرشتاڅڭگرشڭ ةرڅهڤڭ ىرشڭ ةڈىر ىرسوةىالله ةشڭرڭرشڭ هوهڭرڭڭو. ةىر ةىتاڅڭگرشڭ هوهڤڭڭىر ڈىر ىرسوةىالله ةشڭرشڭ هوهڭرڭڭو. ىرسڤگ بءهوىالله ةىرةرىرڭوسهوڭرڭ ىتاىرىشڭ ةدڈهىتاشرڭوةرىرڭرڭ، ةڤهىتاڅڭشڭ هىرشڭ ةشڭرڭ ةىتاڅڭگرشڭ هوهشرڭو." ةڤهىتاڅڭشڭ ڭرىڭ ىتاڅڭىةرهڭو سىڅڈشڭ ةشڭرڭ ةىتاڅڭگرشڭ هوهشرڭو. ﴿ لَّقَدْ كَانَ لَكُمْ فِى رَسُولِ ٱللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا۟ ٱللَّهَ وَٱلْيَوْمَ ٱلْـَٔاخِرَ وَذَكَرَ ٱللَّهَ كَثِيرًا ﴿٢١﴾ ﴾ الأحزاب: ٢١ گسرىر: "ىرةىتاشرةوشڭ الله ىڭ ىرسڤگڭ ىاهةىةر، ڭسرىسرهڭ الله ىرسڤرةڅڅشڭ اللهڭ ةرشڭةهڭ

(1) صحيح البخاري: (7280).

އާޚިރަތްދުވަހުގެ ކާމިޔާބަށް އެދޭމީހަކަށްޓަކައި ރިވެތިވެގެންވާ ނަމޫނާއެއްވެއެވެ." އަބްދުالله ބިން ސަރްޖިސް ރަޙިމަހުالله ގެ އަރިހުން ރިވާވެގެން އައިސްފައިވެއެވެ. އުމަރު ރަޟިޔަالله އަންހު ހަޖަރުލްއަސްވަދަށް ބޮސްދެއްވެވުމަށްފަހު އެއާ މުޚާޠަބުކުރައްވާ ދެންނެވިއެވެ. "ތިބާއަކީ ގެއްލުމެއްވެސް އަދި ފައިދާއެއްވެސް ނުވާނެ އެއްޗެއް ނޫނެކަން ތިމަން ކަލޭގެފާނަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވައެވެ. ރަސޫލުالله ޞައްލަالله އަލައިހި ވަސައްލަމަ ބޮސްދެއްވިތަން ތިމަންކަލޭގެފާނު ފެނިވަޑައިނުގަންނަވާނަމަ، ތިމަން ކަލޭގެފާނު ތިބާ އަކަށް ބޮސް ނުދެއްވީމުހެވެ."[1] الله أكبر. މިއީ ސުވާލުތަކުގެ އަހުލުވެރިންގެ ސިފައެވެ. މިއީ މުއުމިނުންގެ ސިފައެވެ. الله ތަޢާލާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެފަދަ ބައެއްކަމުގައި ލައްވަވާށިއެވެ. އާމީން...

***

(1) صحيح مسلم: (1270).

ތިމާގެ ދަރިފަރާތް ދުނިޔެއަށް ދަރަނި ކުރުމުގެ... (1)

ލިޔުއްވި: ތަޤްރަން ބުރައިދަ ސަލާމީ

ތާރީޚް: 28 ސަފަރު 1432، 26 ޖެނުއަރީ 2011ވ.

ދުނިޔެއަކީ ކަލާނގެ ބަޔަކު ކަމުގައި ހަދާ ކަލާނގެ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދަނީ ކަލާނގެ ދެކެ ދެކޮޅަށް ދާ ބަޔަކު ކަމުގައި ވާ ދުނިޔ

ومسلم) ގަދަރު: "ތިމަންވެރިކަން ކަނޑައެޅުން ދެބަސްވެރިކަމުގެ. ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ ދުވަހު ތިމަންވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ."[1] ހަދީ ފުރިގަނޑު ބަހައްޓާ ކަމަށްވާ ކަމަށް ދައްކާ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ. ((لاَ يَزَالُ يُسْتَجَابُ لِلْعَبْدِ مَا لَمْ يَدْعُ بِإِثْمٍ ، أَوْ قَطِيعَةِ رَحِمٍ مَا لَمْ يَسْتَعْجِلْ)) قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الاِسْتِعْجَالُ؟ قَالَ: يَقُولُ: ((قَدْ دَعَوْتُ، وَقَدْ دَعَوْتُ، فَلَمْ يُسْتَجَبْ لِي، فَيَسْتَحْسِرُ عِنْدَ ذَلِكَ، وَيَدَعُ الدُّعَاءَ)) (رواه مسلم) ގަދަރު: "ތަފާ ފުރިގަނޑު ކަނޑައެޅުން ދެބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ." ދިވެހި ބަހުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ. ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ؟ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ. "ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ. ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ. ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ."[2] ތިމަންވެ ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ. "ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ." (الجواب الكافي)

3. ދެބަސް ގަދަރުވެ ތަނަވަސްކަމުގެ. ތަފާ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ. ތަފާ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ، ދިވެހި ބަހުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ތަފާތުވާ ތަނަވަސްކަމުގެ ގަދަރުވެ ތަނަވަސްކަމުގެ. ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ތަފާ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ. "ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ތަފާ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ." ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ ދެ ބަސްވެރިކަމުގެ

ތިލާ ދަރަނި ދެނެގަތުމުގެ ދަރުސު... (2)

ދިވެހި: ގަލާނީ ދަނގަޑަ ހަސަނުއްދީން

ތާރީޚު: 29 ހަމަ 1432، 27 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދާދި ތިލާ ބަދަލު! ދާދި ތިލާ ވިއްކުން! ތިލާ ދަރަނި ދެނެގަތުމުގެ ދަރުސު ކިޔައިދެއްވަނީ :-

4. ބަލާ ގޮތުގެ ފަރާތުން ވެސް ކަންކަމުގައި ކަށަވަރުކަން ހޯދުން. ތިލާ ދަރަނި ބަދަލުގައި ދެ ދަރަނި ނުވަތަ ދެ ދަރަނި ވިއްކުން. ދަންނަވާލައްވާ ކަލާމަކީ ((أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ فَقَالَ: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلرُّسُلُ كُلُواْ مِنَ ٱلطَّيِّبَٰتِ وَٱعۡمَلُواْ صَٰلِحًاۖ إِنِّي بِمَا تَعۡمَلُونَ عَلِيمٞ ﴾ ، وَقَالَ: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ كُلُواْ مِن طَيِّبَٰتِ مَا رَزَقۡنَٰكُمۡ ﴾)) ފާހަގަ: "ކ ފިލާ ދެއްވުމާއި! ދަނގަޑަ الله ތަބާކުވެރި ދިނުމާ ހިލޭ ކަމެއް ކަމުގައި! ދަރަނި (ތަނަވަސް ދަށުގެ) ގޮތުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވުން. ތިލާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވުމުގެ ކުރިން ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި (ތަނަވަސް ދަށުގެ) ގޮތުގައި ދެއްވުން. "ކ ގަދަ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި! ބަލާ ގޮތުގެ ފަރާތުން ތިލާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން. ދަންނަވާލައްވާ ކަލާމަކީ ތިލާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން، ތިލާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން." ތިލާ (ދަނގަޑަ ދަށުގެ) ގޮތުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވުން. "ކ ތިލާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން! ތިލާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ބަލާ ގޮތުގެ ފަރާތުން ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން." ((ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ ثُمَّ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ يَا رَبِّ يَا رَبِّ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَغُذِّيَ بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَجَابُ لِذَلِكَ؟)) ފާހަގަ: "ތިލާ ދަރަނި ދެއްވާ ގޮތުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން. ކ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި، ދަށު ކ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން، ކ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި! ކ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި! ދ ދަށު ދަރަނި ދެއްވުން. ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ކ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުމުގައި ދެ ދަރަނި ދެއްވާ ދަރަނި ދެއްވުން.

ބަލައިގެންނާ ވިދާލާނެ. "ކިހާ ބަލާ ހާދަ ބަލިކަމެއް ކަނޑައަޅާ ދެން ދެން ތެދުވެ ތިބެ ބަލައިގެންނާ ވިދާލާނެ ކަމަށް ވަންނާނެ."

5. اللہ ގެ ދީނުގެ ބަހުގެ ވެސްދާނެ. ތިމާގެ ކަންތައް ކަނޑައަޅާ ބަލަހައްޓާ ބަލަހައްޓާ ވެސްދާނެ. ތިމާގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ދަނީ ތިމާގެ ބަލައިގެންނާ ނޫނީ. ތަނާ ކުރިއަށް ބަލަހައްޓާ ގެންދާ ކަމަށް ވަންނާ ވިދާލާނެ اللہ ގެ ދީނުގެ ބަހުގެ ތެދުވެ ތިބެ ބަލައިގެންނާ ވިދާލާނެ. ((ادْعُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ مُوْقِنُونَ بِالإِجَابَةِ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ)) ގަބަރު: "ތިބާގެ ބަލައިގެންނާ ދިއުމުގެ ކުރިން اللہ ގެ ދީނުގެ ބަލައިގެންނާ ދެއްކުމަށް ކަނޑައަޅާ ދެއްކުން. ތަނާ ބަލަހައްޓާ ގެންދާ ކަމަށް ވަންނާ ތިބާގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ދަނީ ތިމާގެ ބަލައިގެންނާ ނޫނީ ތަނާ ކުރިއަށް ބަލަހައްޓާ ގެންދާ ކަމަށް ވަންނާ ތިބާގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ދަނީ."[1]

ދާދި ބަލައި! ދާދި ބަލައި! ތިމާގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ދަނީ اللہ ގެ ދީނުގެ ބަލައިގެންނާ ވިދާލާނެ؟ ތިމާގެ ބަލައި ކުރިއަށް ބަލަހައްޓާ ގެންދާ ކަމަށް ވަންނާ ކަމަށް، ކުރިއަށް ބަލަހައްޓާ ގެންދާ ކަމަށް ވަންނާ ކަމަށް ކަނޑައަޅާ

ތާއީދު ކުރާތަކާ ދުލުވެދާ ކުރާތަކުން ހަނދާންކޮށް ދިނުން... (3)

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ފަތްތަކުގެ ބަލަނޑު

ތާރީޚް: 30 ދެއްވަނަ ދުވަސް 1432، 28 ސެޕްޓެމްބަރ 2011ވ.

ދެއްވި ހަނދާން! ދެމެހެއްޓި! ތާއީދު ކުރާތަކާ ދުލުވެދާ ކުރާތަކުން ހަނދާންކޮށް ދިނުން ގެންނަވާ :-

6. ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ތާއީދު ކުރާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަން. ތަނެއް ތާއީދު ކުރާ ގޮތުގައި ވިސްނަން. ތާއީދު، ކުރާ ތަނަށް ވަންދެން ގެންދާ ގޮތަށް ތަންފީޒު ކުރަންވާ ކަންކަން ކެނޑިގެންދާ ގޮތަށް ވިސްނަން.

7. ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ކަލޭގަނޑު ބައިވަރުވާ ނުވަން. ތާއީދުން ތަންފީޒުކުރާ ކަންކަން ތަނަށް ވަންދެން، اللہ ތަޢާލާ ދެއްވާ ހަނދާނާ ގުޅިގެން ކަންކަން ކުރަންވާ ތަނަށް ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ތާއީދު ކުރާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަން، ތާއީދުގެ ސަބަބުން ދެކޮޅަށް ގެންދާ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވަރުވާ ނުވަން. اللہ ތަޢާލާ ފަރުމާ ކުރައްވާ ގޮތަށް ކަންކަން ކުރާ ގޮތަށް ތަންފީޒު ކުރަންވާ ތަނަށް ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވަރުވާ ނުވަން. ﴿ ٱدۡعُواْ رَبَّكُمۡ تَضَرُّعٗا وَخُفۡيَةًۚ إِنَّهُۥ لَا يُحِبُّ ٱلۡمُعۡتَدِينَ ٥٥ ﴾ الأعراف: ٥٥ ގަދަފުޅު: "ދެއްވި ހަނދާން، ތާއީދު ކުރާ ތަކާ ދުލުވެދާ ކުރާ ތަކުން ހަނދާންކޮށް ދިނުން ކަލޭގަނޑުމެންނަށް ތާކީދު ކުރަންވާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަން."

8. ހަމާ ކަންތައްތަކުގައި ތަދުވެއްޖެ ތަނުގައި ދަތުރުވާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަން! ބުނެދިނީ ތަފްސީރު ދަންނަ ބައެއްކަށް ތާއީދު ކުރާ ކަމަށް. ތަފްސީރު اللہ ތަޢާލާ ކަލާމުގެ ތަފްސީރު ކަމުގައި ވާތީ. ((وَالَّذِي نَفْسي بِيَدِهِ، لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ، وَلَتَنْهَوُنَّ عَنْ المُنْكَرِ، أَوْ لَيُوشِكَنَّ الله أنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَاباً مِنْهُ، ثُمَّ تَدْعُوْنَهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ)) (رواه الترمذي في الفتن) ގަދަފުޅު: "ތާއީދު ކުރާ ގޮތުގައި ތަދުވެ ދާ ކަންކަން ކުރާ ގޮތަށް ވާނަމެ. ތާއީދުގެ ސަބަބުން ހަމަ ތަނުގައި ދަތުރުވާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަން! ތަފްސީރު اللہ ތަޢާލާ ކަލާމުގެ ތަފްސީރު ކަމުގައި ވާތީ. اللہ ތަޢާލާ ކަލާމުގެ ތަފްސީރު ކަމުގައި ވާތީ! ތާއީދުގެ ސަބަބުން ދެކޮޅަށް ގެންދާ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވަރުވާ ނުވަން. ތާއީދުގެ ސަބަބުން ތާއީދު ކުރާ ތަނަށް ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވަރުވާ ނުވަން. ތާއީދުގެ ސަބަބުން ކަންކަން ކުރަންވާ ގޮތަށް ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވަރުވާ ނުވަން."[1]

9. ކުރާ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވެ اللہ ތަޢާލާ ގެ ދީނުގައި ތާއީދު ކުރާ ކަންކަން ތަފްސީރު ކުރާ ގޮތަށް ތަންފީޒު ކުރަންވާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަން! ތަނެއް ތަންފީޒު ކުރާ ގޮތުގައި اللہ ތަޢާލާ ގެ ދީނުގައި ތާއީދު ކުރާ ތަކާ ދުލުވެދާ ކުރާ ތަކުން ހަނދާންކޮށް ދިނުން ކަލޭގަނޑުމެންނަށް ތާކީދު ކުރަންވާ ކަމަށް ބަލައިގަންނަން!

(1) جامع الترمذي: (2169)، وحسّنه شيخ الألباني {صحيح وضعيف سنن الترمذي: (2169)}.

10. ދިވެހި ބަހުގެ ކުރިއަށް ދިއުމަށް ދާދި ބޮޑު ބާރު ލައިފައިވާ ބަހުގެ ތެރެއަށް ވަކި ބަހެއް ހިންގުމަށް ކުރިން ކުރިއަށް ގެންގުޅުނު ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދެ ބަހުގެ ދެމެދު ހުރި ގުޅުން ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ.

11. ބަހުގެ ތެރެއަށް ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ތާރީޚީ ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ތާރީޚީ ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ތާރީޚީ ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ.

12. ﷺ ދަ ބަހުގެ ތެރެއަށް ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ﷺ ދަ ބަހުގެ ތެރެއަށް ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ.

13. ﷺ ދަ ބަހުގެ ތެރެއަށް ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ. ﷺ ދަ ބަހުގެ ތެރެއަށް ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ބަދަލުތައް ގެނެވުނު ބަހުގެ ތާރީޚީ ފަންނީ ދާއިރާ ދެނެގަތުން ކަމަށް ވާ ކަމަށް ދެކެމެވެ.

-ނިންމެވެ-

(ދިވެހިބަހުގެ ތާރީޚުގެ ކުރިއަށް ދިއުން ފަދަ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ކިޔަން ބާއްވާ ކުރިއަށް ގެންގުޅޭ ކަމަށް ދެކެމެވެ. إن شاء الله)

***

ކެންސަ ދެނެގަތުމުގެ ތިބާ ދިނުން ތަންކަށް ދާނެ.

ދިވެހި: ތަމްރީނު ކުރިއަށް ގެންދާ

ތާރީޚު: 29 ސަފަރު 1432، 27 ޖެނުއަރީ 2011.

ﷺ ތިބާ ތަކާ ﷺ (ތަރިދުﷺ)ގެ ތަކުރުން ކަންބޮލަށާ ދިމާ ދިވެހިރާއްޖެ ލޯ ތަކެއް ކަމަށް ވިދާނެ. ތަކުރުގައި ތަކެއް ދިވެހިންނަށް ތަކުރުގައި ކަންބޮލަށާ ދިމާ ދިވެހިރާއްޖެ ލޯ ތަކެއް ކަމަށް ވިދާނެ.

"ތިބާ ﷺ ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި. ތަކުރ ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި ތަކުރުގައި. ތަކުރ، ތަކުރުގައި ތަކުރ ތަކުރުގައި ތަކުރ ތަކުރ ތަކުރ

ބަލިމީ ހިތްގައިދުން ދިއުމާ ގުޅުންހުރި؟

ލިޔުންތެރި: ތާރިހުގެ ތާރީޚުގެ ދާއިރާ

ތަކުރީރު: 29 ކުލަ 1432، 27 ނޮވެމްބަރ 2011.

ތިމާގެ ގާތްތެރިންގެ ކުށްވެރިކަން ބަލައިގަތުމާ ދެކޮޅަށް، ކަންކަމުގައި ތިމާ ހިތްވަރުގަދަ ކަމާ ހިތްވަރުނެތް ކަމުގެ ދެމެދުގައި ބަލިމީ ހިތްގައިދުން ބޭނުންވާ ގޮތް ދައްކާ ބަޔަކު ތިބެ ހުންނާނެ. ތަނަވަސް ބަލިމީ ހިތްގައިދުން ބޭނުންވާ ގޮތަކީ، ﷺ ވިދާޅުވާ ގޮތަށް، ﷺ ދެކެ ދެކެ ހުންނަ ގޮތެއް ނޫން. ﷺ ވިދާޅުވާ ގޮތަށް، ﷺ ދެކެ ދެކެ ހުންނަ ގޮތަކީ، ﷺ ގެ ﷺ ގެ ﷺ ގެ

ކަމަކީ ކުރިން ދަނީ ކަމުގައި ހަދައިގެން ކުރާ ކަމެއް ކަމަށާ، ދީނުގައި ނެތް ކަމެއް ދީނުގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ދައްކާ ކަމެއް (ދީނުގައި ނެތް ކަމެއް ދީނުގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ދައްކާ ކަމަކީ) ކަމަކީ ދީނުގައި ނެތް ކަމެއް ކަމުގައި ކުރާ ކަމެއް ކަމަށާ، ދީނުގައި ނެތް ކަމެއް ދީނުގައި ހިމެނޭ ކަމަށް ދައްކާ ކަމަކީ ދީނުގައި ނެތް ކަމެއް ކަމުގައި ކުރާ ކަމެއް ކަމަށް ވާ ކަމެއް ކަމަށާ ދެކެވޭ

ކަމާއި ގުޅުންހުރި ދުޢާ ތަރجمާ ދިގުދަ- ފުރަތަމަ ބައި

ދިވެހިކޮ: ހަލީލު ބުހާރީ ނަދުވީ

ތާރީޚު: 30 ދިވެހިބަހުގެ 1432، 28 ނޮވެމްބަރ 2011.

الحمد لله وصلى الله على نبيِّنا محمدٍ وعلى آله وصحبه وبعد:

ތިމަ ކާމިޔާބު ދިވެހިކަން. ތިމަ ދުނިޔެއަށ ފެނުނީ ކިހާ ބޮޑު ބަދަލެއް ހެއްކަ. ތިމަ ދުނިޔެ ދެކެ ދެކެ ދުނިޔެ ދެކެ ދެކެ ދުނިޔެ ދެކެ ދެކެ

الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ التَّامِّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)) (أخرجه الترمذي وأبو داوود) ގަދީ: "ހިނދުގެ ކުރިން ދަތުރުކުރާ ބޭފުޅާ ކާމިލް ނޫރުގެ ދަށުން ގެންދާނެ ކަމަށް ވަޢުދުވެ ދެއެވެ."[1]

ހުވަދުކުރާ الله ހުށަހަޅާ ވަގުތުގެ ކިބައިން ފެށިގެން ކިހާ ދުވަހަކަށް ތެދުވެ ހުންނަ ކަމަށް ދަންނަ ކަށަވަރުގައި ތިބެ ތަކުރާރުކުރާ ދުޢާ ކަމަށް ވާނަމަ ދުޢާ ކުރާ ފަރާތަށް ލިބިގެންދާ ކަމަށް ވ

ތިން ގައި ވިދާ ކަންތައް ކުރެއްވުން ތިބާ. ތިން ގައި ހުންނަ ހުރިހާ ކަމެއް ތިބާ ދަންނަ ކަމުގައި ކުރެއްވުން ތިބާ. ފަހު ގައި ހުންނަ ފަރާތުގައި ވެސް ތިބާ ދަންނަ ކަމުގައި ކުރެއްވުން ތިބާ. ތިން ގައި ހުންނަ ކަންތައް ތިބާ ދަންނަ ކަމުގައި ކުރެއްވުން ތިބާ."[1]

ތަބުލީ ކުރާ ބަޔާނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަކީ ތިން ގައި ހުންނަ ކަންތައް ދަންނަ ކަމުގައި ކުރެއްވުން ތިބާ. ތަބުލީ ކުރާ ބަޔާނުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތަކީ ((يَتَعَاقَبُونَ فِيكُمْ مَلَائِكَةٌ بِاللَّيْلِ وَمَلَائِكَةٌ بِالنَّهَارِ وَيَجْتَمِعُونَ فِي صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الْعَصْرِ، ثُمَّ يَعْرُجُ الَّذِينَ بَاتُوا فِيكُمْ، فَيَسْأَلُهُمْ رَبُّهُمْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ، كَيْفَ تَرَكْتُمْ عِبَادِي فَيَقُولُونَ: تَرَكْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ وَأَتَيْنَاهُمْ وَهُمْ يُصَلُّونَ)) ފަދަ: "ތިބާ ގާތް ވަންދެން ތިބާ ގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިން ތިބާ ގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިން ތިބާ ގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެން ތިބާ ގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިން

ތިމާގެ ގަހާ ގުޅިގެން ކުރެވުން ތަވަކްކުންނާ ދެކޮޅަށް.

ދިވެހިން: ތަފުލުގެ ތިން ބެލުމުގެ ތެރެއިން
ތާރީޚް: 30 ކަތުގެ 1432، 28 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދެބަލި ތިމާގެ ތަދިމަކަ ދިލުވެވި ގަސް ތަކަށް ތިމާ ގޮސްގެން ވެދާނެ؟

ދެ ބަހުން ގާތްވާ ދެ ބަސް ދަންނަ ބަހެއް ދާނެ؟

ދެ ބަލި ތަކެއް ގުޅިގެން ދާނެ؟

ތަކުގެ ދ ތަނަ ލ ފުރިގަނޑު ގަހާ ދެކޮޅަށް ހުންނަ ގޯ ދ ތަނ ލ ފުރިގަނ ގަހ ދ ތ ލ ފ ގ ގ ހ ދ ތ ލ ފ ގ ގ ހ ދ ތ ލ ފ ގ ގ

ލ 12 ބަލާނަމެ ކަލޭގެ ކިބައިގައި 20 ފިލާގައި 30 ފިލާ ދެމެދުގައި ކައިވެނި ކުރަން ބޭނުންވާ. ﷲ ތަކުލީފު ދެއްވާ ބަދަލުގައި ކަލޭގެ ކިބައިގައި ތިބި ބަލި ދުރުކުރައްވާ. ކަލޭގެ ދުވަސްތައް ދިގުކުރައްވާ. ދިމާވާ ކަންކަމުގައި ކަލޭ ކަމާ ގުޅުންހުރި ބަލި ދުރުކުރައްވާ.

ކަލޭ ކަމާ ގުޅުންހުރި ކަލޭގެ ބައިވެރިންގެ ތެރެއިން ބަލި ދުރުކުރައްވާ. ތެދުވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި ދަށުގައި 20 ފިލާ ކަލޭގެ ކިބައިގައި 30 ފިލާ ދެމެދުގައި ކައިވެނި ކުރަން ބޭނުންވާ. ކިހާ ބޭނުންވެގެންތަ؟

ﷲ ދެއްވި ބަލިން ދުރުކުރައްވާ! ކަލޭގެ ގާތްތެރިކަމާ ބަލިން ދުރުކުރައްވާ ކަލޭގެ ކިބައިގައި ތިބި ބަލި ދުރުކުރައްވާ.

***

ދަ ހ ދ
ދ ކ ދ ދ

ދާއިރާގެ ކަންކަމުގައި ހަނދާންކުރަން ޖެހޭ ކަންތައް.

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ލަބައްދަށް ހިއްސާކުރި

ތާރީޚު: 15 ތާރީޚު 1432، 13 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދިވެހިބަހުގައި ތަރައްޤީވެދިއަށް ދާއިރާ ހިންގުމުން ކާބަފައިން ދިވެހިންނަށް ދަތުރުވެއްޖެ. ދިގު ކަލޭގަފާ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުތަކުގައި ކާބަފައިންގެ ތެރެއިން ކަނޑުމަތީ ދަތުރުކުރާ ދަތުރުތަކަށް ދާއިރާ ބޭނުންކުރެއްވުނު ހެދި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދާއިރާ ހިންގުމަށް ދާދި ގިނަ ދުވަސް ދާ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ވާތީ ދާއިރާ ހިންގުމުގެ ކަންކަމުގައި ހަނދާންކުރަން ޖެހޭ ކަންތައް ކަމަށް ވަނީ ދާއިރާ ހިންގުމުގެ ކަންކަމުގައި ހަނދާންކުރަން ޖެހޭ ކަންތައް ކަމަށް ވާތީ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ވާ

ފިލާވަޅުން ހަނދާންކުރަން ތަކުލީފުކުރެއްވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ކަމެއް ކުރުމަށް ކުރިން ހަނދާންކުރަންވާ ކަމަކީ، ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ދަށުން ދުނިޔެ ދަނީ ކޮބައިކަން ހަނދާންކުރުން ނުވަތަ ދުނިޔެ ދަނީ ނުބައިކަން ހަނދާންކުރުން ކަމުގައި ވާ ކަމަށް

ތަފާތު ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކައުންސިލަށް ދެވިދާނެ ކަންކަމުގެ ތަފާތު ބަލައި ބަލައި ބަދަލު ދިނުން. ކައުންސިލުގ

ތެދުވެރިކަން ހިނގާ ގަބުރުތަކާ ދެކޮޅަށް ފާހަގަ ކުރަނީ ދެ ދުވަހުގެ ތެދުވެރިކަން ދެނެގަތުމަށް ފަހު ކަމަށެވެ. ފާ

ކޮންމެ ފަހެއްގައި ހަތަރު ދަނޑިއަށް ދާންވާ ކަމުގައި ވާތީ، ތިބާ ދެން ދާންވާ ދަނޑި ދެ ދަނޑިއަށް ބަދަލުކުރާ، ދެ ދަނޑިން ތިންދަނޑިއަށް ބަދަލުކުރާ، ތިންދަނޑިން ހަތަރު ދަނޑިއަށް ބަދަލުކުރާ، ހަތަރު ދަނޑިން ފަހަށް ބަދަލުކުރާ، ފަހުން ފެހި ދަނޑިއަށް ބަދަލުކުރާ، ފެހި ދަނޑި

ފާޅުވެގެން ގަބުރުގައި ތިބި ފަދަ. الله ހުއްދަކުރާނެ ވަރަށް ވަކި ތަންތަނުގައި. ﴿ٱلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ ٱلْإِسْلَٰمَ دِينًا﴾ المائدة: ٣ ފުރާވަ: "ދަތުރު، ތިމަންނާ ދެކެ ހިނިތުންވާ ބިންގަ، ތިމަންނާ ދެކެ ހިނިތުންވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް. ތަނާ ތިމަންނާ ދެކެ ހިނިތުންވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް. ތަނާ ހިނގާ ފަސްގަދަ ތިމަންނާ ދެކެ ހިނިތުންވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް."

ތަނާ ދިއްލާ ކަންކަމުގައި ތިމަންނާ ދެކެ ހިނިތުންވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް. ކަމުގައިވާ الله ތަކެއްގައި ތަކެއްގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް. ((قَدْ تَرَكْتُكُمْ عَلَى الْبَيْضَاءِ، لَيْلُهَا كَنَهَارِهَا لاَ يَزِيْغُ عَنْهَا بَعْدِي إِلَّا هَالِكٌ)) (رواه ابن ماجه) ފުރާވަ: "ކަމަކަށްވެސް ތިމަންނާ ދެކެ ހިނިތުންވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް ފާޅުކުރާ ގޮތަށް. ތަނާ ދުވަހުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް. ތިމަންނާ ދެކެ ހިނިތުންވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް."[1]

ކަމަކަށްވެސް، ތަކެއްގައި ތަކެއްގައި ކުށްވެރިވާ، ކަމަކަށްވެސް ތަކެއްގައި ކުށްވެރިވާ، ވަކި ތަންތަނުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް ކަމަކަށްވެސް ގޮތަކަށް ކަމަކަށް ކުށްވެރިވާ. ތަނާ ކަމަކަށްވެސް ކުށްވެރިވާ، ކަމަކަށްވެސް ތަކެއްގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތުގެ ދަށުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް ކަމަކަށް ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް ކަމަކަށް ކުށްވެރިވާ، ކަމަކަށް ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް ކަމަކަށް ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް ކަމަކަށް ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް

ސުވަލުގައި ކުރާ ފާފަ ދެއަށް ބަހައްޓާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާ ސަބަބު؟

ފާހަނާ: ހަސަން ހަމީދު ދިވެހިން

ތާރީޚް: 18 ސަފަރު 1432، 16 ފެব്രുവަރി 2011.

ބައެއް ދިވެހިންގެ ތެދުވެރިކަން ހިތުން 14 ގައިން ކުރާ ފާފަ ދެއަށް ބަހައްޓާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާ ސަބަބު ހުއްދަ ދެއްވާ ކަމަށް ވިދާޅުވާ ބަޔަކު ހުންނަ ކަމަށް ވިދާޅުވެ ހުންނަ ކަމަށް ވިދާޅުވާ ބަޔަކު

ހުށަހެޅުމެވެ؟ ފަހު، ތިރީގައިވާ ކަންކަމާ ގުޅޭ ކަންތައް ކުރުމަށް ދެ ގަޑި ދެއްވުން ބޭނުންވާ ކަމަށް ބުނެ، ދެ ގަޑި ދެއްވުމަށް ވޯޓަށް ލެއްވުމުން ދެ ގަޑި ދެއްވުމަށް ވޯޓުގައި ދަށްވެ ހުށަހެޅުން ބާޠިލްކުރ

ދީގެ 14 ގައިން ކުރިއަށް ދިޔައީ ބަލިކަށި ހުރި ބައެއް ތަންތަނުގައި ކަނޑާ ދިމާ ކަނޑާ ދުރުގައި ހުންނަ ބައެއް ތަންތަނުގައި ކަނޑާ ދުރުގައި ހުންނަ ބައެއް ތަންތަނުގައި ކަނޑާ ދިމާ ކަނޑާ ދުރުގައި ހުންނަ ބައެއް ތަންތަނުގައި

ތަފާތު ކަންކަމުގެ ދަށުން ކަންކަމަށް ނަންދިނުން

ލިޔުއްވި: ތަފާތު ކަންކަމުގެ ދަށުން

ތާރީޚް: 19 ވަނަ ވަކި 1432، 17 ނޮވެމްބަރ 2011.

الله سبحانه وتعالى ތަފާތު ކަންކަމުގެ ދަށުން ކަންކަމަށް ނަންދެއްވުމަށް

ޚިލާފަތް ދިނުން

ލިޔުއްވި: ޢަލްއުސްތާޛް ޙުސައިނު ސިއްދީގު ޢަފީފީ

ތާރީޚު: 20 ރަމަޟާން 1432، 18 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ޕައިގަމްބަރ ﷺ صلّى الله عليه وسلّم ބަޔާންކުރެއްވި ގޮތުގައި ދީނުގެ ފެށުން ((بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا، وَسَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ)) ފަދައިން: "ދީނުގެ ފެށުން ހުރީ ގަރީބުކަމުގައި ކަމަށާއި، ދެން ދެވޭނީ ފެށުނު ގޮތަށް ގަރީބުކަމުގައި ކަމަށާއި، ގަރީބުންނަށް ހެލާ ހިތްވަރު ދެއްވާ

ފާހަގަ ކުރަންވާ ކަމަކީ "ﷺ" ތަކަށް ދ.ތ.ތ.ތ ކިޔާ ގޮތް ނެތް.

ތ.ތ.ތ.ތ ދ.ތ.ތ.ތ! ތ.ތ.ތ ތ.ތ.ތ.ތ ތ.ތ.ތ.ތ ދ.ތ.ތ.ތ ތ.ތ.ތ.ތ ތ.ތ.ތ.ތ ތ

ތެރެ ބޭނުންވާ. ތަނެއް ތަކެއްޗާއި ގުޅުންހުރި ގޮތުގައި ބަދަލުދޭ ގޮތެއް ކަނޑައެޅިދާނެ. (ތަކެއް، ތަނަވަސްކަން ދެއްކުމަށް ތަކެއްޗާ ގުޅުންހުރި ގޮތަށް ބަދަލުދޭ ގޮތް ކަނޑައެޅުން.)"

ތަކެތީގެ ވިޔަފާރި ދެ ގޮތަކަށް ބަލައިގަނެވެ. ކާނާއާ ދިރުމާގުޅޭ ތަކެތި ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކެތި ގަނެ ވިއްކުމަކީ ބަދަލުދޭ ގޮތެއް ނޫނެވެ. ތަކެތި ގަނެ ވިއްކުމުގައި ބަދަލުދޭ ގޮތެއް ހުރިނަމަ ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ތަކެތި ގަނެ ވިއްކުން ބާޠިލ

އީމާންކަން އިތުރުކުރާނޭ "ޤަބުރުސްތާން"

ލިޔުއްވީ: އަލްއަޚް މުޙައްމަދު ނިޒާރު ޖަމާލު

ތާރީޚް: 25 ޝަޢުބާން 1432، 23 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

الحمد لله، والصلاة والسلام على محمد بن عبد الله.

ޤަބުރުސްތާނަކީ އަދުގެ ދުނިޔޭގެ ކުރިމަގު ދަނެގަތުމަށް ވަރަށް ފަސޭހަ ތަނެކެވެ. އަދި ބޮޑެތި މީހުންގެ ނަޞޭހަތަށް އެއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ތަނެކެވެ. ސަލަފުންގެ ޤަބުރުސްތާނުގައި ވަނީ ހަމަޖެހުމާއި ވިސްނުންފުޅާ މީހުން ތިބޭނެ ތަނެކެވެ. ކަންބޮޑުވުން ހަނދާންކުރުވާ ތަނެކެވެ. އެއްގަމުގެ ދުނިޔެއަށް ދިރުވާފައިވާ ޤަބުރުތަކެވެ. އަދި އެތަނަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމުން މަރު ހަނދާން ކުރުވާ، ހަމައެކަނި ހިތް ނުރުހުމާ ފާޅުކޮށް ދެނެގަނެ ދުނިޔެއާ ބައިވެރިވެ މީހުން ދޫކުރެވޭނެ ތަނެއް ކަމުގައި ވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދަންނަވާލަން. ޤަބުރުސްތާނަށް ޒިޔާރަތްކުރުމަކީ އެކަމުގެ ސަބަބުން ވަރަށް ގިނަގުނަ ފައިދާތައް ލިބިދޭނެ ކަމެކެވެ. އަދި މިގޮތުން އިސްލާމްދީނުގައި ޤަބުރުސްތާނަށް ޒިޔާރަތް ކުރުމަކީ ވަރަށް ބޮޑު އަޖުރުގެ ކަމެއްވެސްމެއެވެ.

ޤަބުރުސްތާނަށް ޒިޔާރަތްކުރުން މާތް ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم ވަނީ އިސްލާމްދީނުގެ ކުރިޔަށް މަނާކުރައްވާފައެވެ. ބުރައިދާ ރަޟިޔަﷲ ޢަންހު ރިވާކުރެއްވިއެވެ. ރަސޫލާ صلّى الله عليه وسلّم ޙަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. "ތިޔަބައިމީހުން ޤަބުރުތަކަށް ޒިޔާރަތްކުރުން މަނާކުރައްވާފައި ވީމެވެ. މިހާރު ތިޔަބައިމީހުން ޤަބުރުތަކަށް ޒިޔާރަތްކުރާށެވެ."(1)

އިސްލާމްދީނުގެ ކުރިޔާލުގައި ޖާހިލީ ޒަމާނުގެ ރަސޫލާ صلّى الله عليه وسلّم މީސްތަކުންނަށް ޤަބުރަށް ޒިޔާރަތްކުރުން މަނާ ކުރެއްވީ ސަބަބަކާކުގައި އެތަކެއް ފާހިލުކަމެއް ޝިރުކީ ކަންތައްތަކެއް ކުރެވޭތީއެވެ. ދީނުގެ އުސޫލުތަކާ ގުޅުން އިސްލާމްދީނުގައި އެގޮތުގެ ނުބައި ކަންތައް ހިންގުމުން ފިލާ ދިއުމުން މާތް ނަބިއްޔާ صلّى الله عليه وسلّم މީސްތަކުންގެ ޤަބުރަށް ޒިޔާރަތްކުރުން ހުއްދަ ކުރެއްވިއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދެން އެކަމުގެ އަސްލަކީ ހިތްތައް ރަނގަޅުކުރުމެވެ، އަދި މަރު ހަނދާންކުރުމެވެ ޤަބުރުސްތާނަށް ޒިޔާރަތް ކުރެއްވިކަމަށް ޢާއިޝާ ރަޟިޔަﷲ ޢަންހާ ވެސް ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވެއެވެ.

ޢާއިޝާ ރަޟިޔަﷲ ޢަންހާ ރިވާކުރެއްވިއެވެ. ރަސޫލާ صلّى الله عليه وسلّم، ތިމަން ކައިވެނި ކުރެއްވުމުގައި ވެސް ކުރެއްވި ރޭގަނޑުގެ ފަހު ބައިގައި ބަޤީޢު ޤަބުރުސްތާނަށް ޒިޔާރަތް ކުރައްވައެވެ. އަދި އެ ޤަބުރުސްތާނުގެ އަހުލުވެރިންނަށް މިގޮތަށް ދުޢާ ކުރައްވައެވެ. "ތިޔަބައިމީހުންނަށް ސަލާމް ވާށިއެވެ މި ޤަބުރުސްތާނުގެ

---

(1) صحيح مسلم: (977).

ތަކުލީފުކުރަން ހުއްދަ ދެއްވާ. ދެން ފަރާތްތަކުން ވަކި ކަމެއް ކުރުމަށް ބަލައިގަންނަވާ ކަމަކީ ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެނެގަތުމަށް ކުރާ ދުޢާ ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުން. "[1]

ދެވަނަ ކަމަކީ ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެނެގަތުމަށް ފަހު، ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުން. ތިން ވަނަ ކަމަކީ ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުމަށް ފަހު، ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރުން.

1. ދެކުންވެސް ހަނދާންކުރުން:

ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެކުންވެސް ހަނދާންކުރުން ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެނެގަތުމަށް ބޮޑު ބާރުގެ ސަބަބެއް ކުރިއަށް ގެންދަވައެވެ. ދެން ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެކުންވެސް ހަނދާންކުރުން ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެނެގަތުމަށް ބޮޑު ބާރުގެ ސަބަބެއް ކުރިއަށް ގެންދަވައެވެ. ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެކުންވެސް ހަނދާންކުރުން ތިބާ ކުރަން ބޭނުންވާ ކަމުގެ ތެދު ހަގީގަތް ދެނެގަތުމަށް ބޮޑު ބާރުގެ ސަބަބެއް ކުރިއަށް ގެންދަވައެވެ. ﷺ ﷺ ﴿ إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُم مَّيِّتُونَ ﴿٣٠﴾ ﴾ الزمر: ٣٠ ﷺ ﷺ "ﷺ ﷺ ﷺ

ވާދ، ތިގައި ބާއްވާ ކަނޑިގަސް ކައްވަލުން ކުރާ ކުޅިވަރުތަކުގައި ކުޅެގެންދާ ކުޅިވަރުތަކުގެ ގޮތުގައި

3. ޒިންމަ ބަދަލުކުރުމުގެ ދަށުން ހަލާކުވާ ތަކެތި.

ދަތުރުދާ ތިމާގެ ދަތުރުގައި ތަކެތި ހަވާލުކުރި ފަރާތަކީ ޒިންމަ ބަދަލުކުރާ ފަރާތެވެ. ޒިންމަ ބަދަލުކުރާ ތަކެތީގެ ތެރެއިން ތިމާއަށް ލިބިގެންދާ ތަކެތި ތިމާ ހިފާ ގޮތަށް ބަލައި ގަންނަންވާނެ. ތިމާގައި ތަކެތި ހަލާކުވެ ގޮސްފި ނަމަ ދަތުރުދާ ތިމާ ކަމުގައި ވާ ﴿ فَإِذَا جَآءَتِ ٱلصَّآخَّةُ ﴿٣٣﴾ يَوۡمَ يَفِرُّ ٱلۡمَرۡءُ مِنۡ أَخِيهِ ﴿٣٤﴾ وَأُمِّهِۦ وَأَبِيهِ ﴿٣٥﴾ وَصَٰحِبَتِهِۦ وَبَنِيهِ ﴿٣٦﴾ ﴾ عبس: ٣٣ - ٣٦ ފަދަ: "ފަހަ، ކަނޑުގަ ތަނ ތަކެތިތަ ހަދާ ގެންދާ ތަނ ތަކެތި ތިމާ ހިފާ ގޮތަށް ބަލައި ގަންނަންވާނެ.

ތިބާގެ ވިސާގެ ތަކެތި ހަލާކުވެއްޖެ ކަށަ ތިމާގެ ދަތުރުދާ ކަމުގައި ތިބާ ތިމާ ހިފާ ގޮތަށް ބަލައި ގަންނަންވާ ކަމަށް ބަލައި ދަތުރުދާ ތިބާ ކަމުގައި ވާ ފަރާތަކީ

ދިވެހި

ބަ ބ ދ

ބ ދ ބ ދ

ގުޅުވެދިން ހަނދާން

ލިޔުއްވި: ހަލީލު ގަނޑުވަރު ކޮމާންޑަރ

ތާރީޚު: 19 ވަކި ދުވަހު 1432، 17 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ގުޅުވެދިން ބައްދަލުވެގެންދާ ދަނޑުގައި. ގުޅުވެދިން ފެނުނީ ގާތްގަނޑުން ދުރަށް ދިއުމަށް ކަމެއް ކަމަށް ކަށަވަރު ކުރެއްވުމަށް ފަހު ކަނޑުގެ ކުރިމަތީ ބައިގައި. ކުރީގެ ދުވަހު ދުވާ ދުވާ ގުޅުވެދިން ދަނޑުގައި ކުރިއަށް ދިއުމަށް ކަމަށް ކަށަވަރު ކުރެއްވުމަށް ފަހު ކަނޑުގެ ކުރިމަތީ ބައިގައި. ގުޅުވެދިން ކަނޑުގެ ކުރިމަތީ ބައި

ދުނިޔެވުދ ކަށަވަރުކުރާ ތަކުރާރުތަކާ ގުޅިގެ، ތަފާތު ގޮތްތަކުގައި. ތަނ ތ ތަކުރާރުވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދުނިޔެވުދ ދެކެވޭ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ތަކުރާރުވާ ކަންތައް ކަށަވަރުކުރާ ގޮތަށް ތަކުރާރުވާ. ތަކުރާރުވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ދުނިޔެވުދ ބަލާ ތަކުރާރުވާ. 'ތިބާ ތަކުރާރުކުރާ ދުނިޔެވުދ ދެއްކެވީ ކިހާ ގޮތަކަށް؟' ފަދަ ކަންތައް ތ ތަކުރާރުވާ ކަންކަމެއް. ތަކުރާރުވާ.'

ދިރި ތަކުލީފުތަކާ، ދުރުމިދުގެ ހަނދާނުގައި ހުރުމަކާ ދިމާވާ. ދުރުމިދު ތަކުރާރުގެ ހަނދާނު ތަކުރާ ތަކުރާ ހަނދާނުގައި ދިފާވާ. ހަދަވާ ދިން ދިވެހި ދިފާކަށް ތަކުރާ ތަކުރާ ތަކުރާ

ދަށ ދިވެހި ބަހުގެ ވަކި ދުވަހެއް

ލިޔުއްވި: ބަލަހައްޓާ ދުވަހުގެ ސިފައިން

ގޮތް: 25 ނޮވެމްބަރ 1432، 23 ނޮވެމްބަރ 2011.

ދަށ ދިވެހި ބަހުގެ ވަކި ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައިގެ ތެރެއިން، ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި، ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައަށް ބޭނުންވާ "ދިވެހި ބަހުގެ" ގެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓަންވާ ދުވަހެއް ކަމަށް ދެނެގަތުމަށް ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ބަލަހައްޓަންވާ ދުވަހެއް ހޯދުމަށް ކުރިން ކުރި ބަސްފުޅުތަކެއް ކަމަށް ދެނެގަނެވުނު ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުނެވެ.

ދިވެހި ބަހުގެ ދުރުމިތި ވަކި ދުވަހެއް ކަމަށްވާ ސަބަބު:

1. ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚުގެ ތެދުވެރިކަން: ދިވެހިންގެ ދިވެހި ބަހުގެ ފަދަ ބަހުގެ ތާރީޚެއް ،ބަލަހައްޓާ ދުވަހެއް (ދިވެހި ބަހުގެ ދުވަހު) ގެ ގޮތުގައި ހަދާފައެއް.

2. ދަށ ދިވެހި ބަހުގެ ބައިވަރުގައި ގޮތް ދިވެހި ބަހުގެ ވަކި ދުވަހެއް ގެންނަން: ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައަށް ބޭނުންވާ ކަންކަން ފާހަގަ ކުރުމަށް ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ދުވަހެއް ހޯދުމަށް ދަށ ދިވެހި ބަހުގެ ވަކި ދުވަހެއް ގެންނަން ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުނެވެ.

3. ދުނިޔެއިން ބަލަހައްޓާ: ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ދުނިޔެއިން ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައަށް ބަލަހައްޓާ ދުވަހެއް ދުނިޔެއިން ބަލަހައްޓާ ގޮތަށް ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައަށް ލަފާދީ ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ދުވަހެއް ހޯދުމަށް ދަށ ދުނިޔެ ދަށ ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުނެވެ. ﴿ وَلَا يَزَالُونَ يُقَٰتِلُونَكُمۡ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمۡ عَن دِينِكُمۡ إِنِ ٱسۡتَطَٰعُواْ ﴾ البقرة: ٢١٧ ގަބޫލުކުރާ ގޮތަށް "ތިމަންމެ ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ދުވަހެއް ހޯދުމަށް ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ބަލަހައްޓާ ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައަށް ލަފާދީ ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ދުވަހެއް ހޯދުމަށް ދަށ ދުނިޔެ ދަށ ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުނެވެ.

4. ދަށ ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚުގައި ގޮތްތަކެއް ކަނޑައަޅާ: ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބަލިވާ، ތެދުވާ، ތެދުވާ، ދިވެހި ބަހުގެ ތާރީޚުގައި ބޮޑެތި ބަދަލުތަކެއް ގެނައި ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ދުވަހެއް ހޯދުމަށް ދަށ ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުނެވެ.

ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ގޮތްތަކެއް ބަލަހައްޓާ ދުވަހެއް ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުނު ކަމަށް ބަލަހައްޓާ ދުވަހުގެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތާ، ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ބަލަހައްޓާ ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައަށް ލަފާދީ ދިވެހި ބަހުގެ ތަރިކައާ ގުޅުންހުރި ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ވަކި ދުވަހެއް ހޯދުމަށް ދަށ ދުނިޔެ ދަށ ދުވަހެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާ ހުށަހެޅުނެވެ.

• ފާނަށް ކުރިން ކުރިއަށް ދާ ކަންކަމުގައި، ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ލިބޭ ފައިދާ ނުވަތަ ގެއްލުން ދެމެހެއްޓުން.

• ތިމާވެށީ، ވަޒީފާގައި، ތިމާގެ ގާތްތެރިކަމާ، ތިމާ ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ ބިންތަކާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި ވަޒީފާ ދޫކުރުމުގެ ކޮށްދޭ ފަރާތުގައި.

• ކުރިން ކަންކަމުގައި ދަށްކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ހިންގާ ފަރާތުގެ ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި ކަންކަމުގައި

ﷺ

صلّى الله عليه وسلّم

ދުނިޔެއިން ނަބިއްޔާ ﷺ ކަމުގައިވާ ސަލަފީ ދަޢުވަތް

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީ ﷺ ސަލަފީ

ތާރީޚް: 18 ސަލަފީ 1432، 16 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތަކުލީފުގެ ދަށުގައި ތަކުލީފުކުރާ

ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުން ކިތަންމެ ބޮޑު ކަމެއް ކަން؟

ފާހަނާ: ހަލީލު ޢަލީ ހަސަނުއްދީން

ތާރީޚު: 20 ސަލާމަތް 1432، 18 ނޮވެމްބަރ 2011.

ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާނީ ބަދުނާ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷺ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ.

ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷺ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ.

ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷺ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ.

ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷺ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ.

ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷺ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ. ތަކުލީފުﷲ ކަމުގައިވާ ކަންކަމުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ކަންކަމަކީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ދަށުން ދެމިހުރުމުގެ ކަންކަމެވެ.

ކަންކަމުގައި ކުށްވެރިވާ. ހަގީގަ ތަކުލީފުގެ ދަށުން ކަމަށް ދެކެ، ދީނުގެ ދަށުން ކަންކަމުގައި ބަދަލު ދިނުމުގައި ކުށްވެރިވާ. ހަގީގަ ތަކުލީފުގެ ދަށުން ކަންކަމުގައި ދީނުގެ ދަށުން ކަންކަމުގައި ބަދަލު ދިނުމުގައި ކުށްވެރިވާ.

ތިމަންނަ ދެކެ ހުރިހާ ކަމެއް ދަންނަ ކަމަށް ދައުވާ ކުރާ ބައެއް ބަލަހައްޓާ ދައުލަތުގެ ކަންކަމުގައި ދަންނަ

ފުރަތަމަ ދަރަނި ދައްކަންޏާ ހަމައަށް ދަރިފުޅު ދަރިފުޅަށް ދެއްކުމަކީ ކޮބައިކަމެއް ކަމުގައި ވާ ނަމަ ދެ ދަރިފުޅަށް ދެއްކުމަކީ ކޮބައިކަމެއް ނުވާނެ ކަމަށް ދެންނެވުމަކީ ކޮބައިކަމެއް ކަމުގައި ވާ ނަމަ، ދެ ދަރިފުޅަށް ދެއްކުމަކީ ކޮބައިކަމެއް ކަމުގައި ވާ ނަމަ،

ކަމަށް ދިއުމާ ބެހޭގޮތުން ކުރިން ކަންކަން ކުރަމުންދިޔަ ގޮތް، ދިވެހިންނާ ގުޅުވައިގެން ކަންކަން ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ކަންކަން ކުރަމުންދިޔަ ގޮތް، ދިވެހިންނާ ގުޅުވައިގެން ކަންކަން ކުރަން ފެށުމާ ދެކޮޅަށް

ތަކުރާރު. ދިވެހިންނަށް ވަކިވަކިކުރާ. ތަފާތު ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ، ބައެއްގައި ކަނޑުގެ ތެރެ ހުންނަ ތަކެއް ކަނޑުގެ ތެރެ ހުންނަ ތަކެއް. ދިވެހިންނަށް ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ.

ތިމާގެ ކަލޭގަނޑު ކަމުގައި ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ ދެކެ ބަލާ ކަންކަމުގެ ތެރެ. ތިމާ ކަލޭގަނޑު ކަމުގައި ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ، ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ، ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ. ދ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ. ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ. 8 ކަންކަމުގެ 18 ކަންކަމުގެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ. ދިވެހިންނަށް ދިވެހިބަހުގެ ތާރީޚު ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ.

ކަނޑުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ބައެއް ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ ކަންކަމުގެ ތެރެ.

***

ތަކުލީފް ކަމުގައިވާ ތަކުލީފުތައް ކުރުމުގެ ފަދަތަކެއް ކަންތައް ކުރުން؟

ލިޔުއްވި: ތަކުލީފް ކުރާތަކުން ބަލަހައްޓާ

ތާރީޚް: 23 ބަލުގެ 1432، 21 ނޮވެމްބަރ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ. أَمَّا بَعْدُ:

ތަފްސީރުކުރާ ބައެއްގެ ދަރުސުގައި ކުރާތަކުން ތަކުލީފް ކަމުގައިވާ ކަންތައް ކުރުމާ ގުޅިގެން ކިޔައިދެއްވާ ގޮތަކީ ކިހާ ބޮޑު ގޮތެއްތޯ. ދިވެހި ބަހުގައި ބަރިވެގެންދާ ގޮތަށް ބަސްކުރާ ކަމަށް ވިދާޅުވާ. ތިމާ ތަފްސީރުކުރާ ދަރުސުގައި ކިޔައިދެއްވާ ގޮތުގައި ކަމުގައިވާ ކަންތައް ކުރުމުގެ

"ތާރީހީ ތާރީހުވެރި" ގައި، ތަނ ކުރިއަށްގެންދާ ޒާތުގެ ތެރެއިން ﷺ "ތާރީހީ ތާރީހުވެރި" ގައި، ތަކުރާރުކުރާ ބަޔަކަށް ވާހަކަ ދައްކާ ގޮތަށް ބަޔާންކުރައްވާފައި ވާ ގޮތް ދައްކާ ދެ ގޮތަކަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތަނ ދިމާ ކުރީ ތާރީހުގައި ތަކުރާރުކުރާ ބަޔަކަށް ވާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ((هَذَا مَا لَا خِلَافَ فِيْهِ أَنَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وُلِدَ يَوْمَ الإِثْنَيْنِ)) "ތާރީހުގައި ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތަށް ބަލާއިރު ހަގީގަތުގައި ދެކޮޅަށް ދާ (ދިމާވާ ތަކެއްޗެއް) ނެތެވެ."

ފާސް ތާރީހުގައި، ތާރީހުގެ ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ތަކުރާރުކުރާ ބަޔަކަށް ވާ ގޮތަށް ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ތަކުރާރުކުރާ ބަޔަކަށް ވާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ގޮތަކަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު 10ވަނަ ފަންސާސް ފަދަ ތާރީހުތަކުގައި، ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު 23 ވަނަ ފަންސާސް ފަދަ ތާރީހުތަކުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތަނ 30ވަނަ ފަންސާސް ފަދަ ތާރީހުތަކުގައި، ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު 5ވަނަ ތަނެއްގައި ތާރީހުތަކުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތަފްސީރު (ދަ) ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ތަކުރާރުކުރާ ގޮތުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް ބަލާއިރު ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް ބަލާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ((وَهُوَ الَّذِيْ لَا يَشُكُّ فِيْهِ أَحَدٌ مِنْ عُلَمَائِنَا أَنَّهُ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وُلِدَ عَامَ الْفِيْلِ وَ بُعِثَ عَلَى رَأْسِ أَرْبَعِيْنَ سَنَةٍ مِنَ الْفِيْلِ)) "ﷺ ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް ބަލާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު 40ވަނަ ހަމައަށް ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ދެކޮޅަށް ދާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ." ތަނ ތާރީހުގެ ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް ބަލާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ.

ތަނ ތާރީހުގެ ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ކަންތައް ތަފާތުވާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ، ތާރީ ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ. ތާރީހުގެ ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާއިރު ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ ގޮތުގައި ބަލާ ގޮތަށް ބަލައިގެންނެވެ.

ދިވެހިބަހުގެ ތަރުޖަމާ:

1) 2 **ﷺ ތަވައްދުވުމާއެކު:** ތަނ ތާރީހުގައި ތާރީހުގެ ކިތާބުތަކުގައި ﷺ ތަރުޖަމާ ކުރިއަށްދާ ގޮތަށް.

2) 8 **ތަކުރާރުކުރާނެ ގޮތް:** ހިލޭ ﷺ ކިޔައިދެއްވި ގޮތަށް ތަކުރާރުކުރުމަށް ދެ ކުދިންނާ ދެ ކަނބަލޫ

بَـبَّـهِـشْ

رضي الله عنهم

ތަކުވާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލް

ލިޔުނު: ތަކުރާރު ދަރަނީގަ ހިލާ ލަދުގ

ތާރީޚް: 19 ވަނަ ވަކި 1432، 17 ނޮވެމްބަރ 2011.

ތަކުވާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލް ތަކުރާރު ކުރިއަށް ގެންދާ 573 ގަސް ތަކުރާރު ކުރުމުގެ ދަށުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ކަންކަމެވެ. ތަކުރާރުގައި ކުރާ ކަންކަމަށް ބަލާ ކަންކަމަށް ބަލާ ކަންކަމަށް ބަލ

ދީނަށްޓަކައި ގިނަ ހަނގުރާމަތަކެއްކުރައްވައި، އިރާގާއި އަލްޖީރިއާ އަދި އަލްއަންދަލުސް ފަދަ ތަންތަން ފަތަޙަ ކުރައްވިއެވެ.

އެންމެ ފުރަތަމަ ޢިރާޤު ފަތުޙާން އެކިއެކަން ޙަމާކުރައްވައި އެއްޗެހެއްގެ ސިފައިގައި ނުކުމެއްވި އަބޫބަކުރުގެ ފާނެވެ. އަދި މުސްލިމުންގެ ނަގުން އެފަރާތް ނަހަން ދެއްވިއެވެ. މީގެ އިތުރުން މާތް ނަބިއްޔާ (ޞައްލައްލާހު ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ) ގެ ޙަދީޘް 420 ޙަދީޘް ރިވާކުރެއްވިކަމަށް އިލްމުވެ އަންނަވަނީ އެކަކީގެން ރިވާއިތް ފުރިހަމަކަމުގައިވާ "އައްޙަދުގެ" ގައި ރިވާއްވާފައިވެއެވެ.

އަބޫބަކުރުއް ޞިއްދީޤު ރަސޫލުﷲ ޙަޔާތު ދުނިޔެދޫކުރެއްވީ ހިޖުރައިން 13 ވަނަ އަހަރުއެވެ. އަދި އެކަކީގެން ފަސްގަނޑު ލުވީ އާއިޝަތުގެފާނުގެ ގެކޮޅުގައި ނަބިއްޔާ މުބާރަކު (ޞައްލައްލާހު ޢަލައިހި ވަސައްލަމަ) ގެ އަރިހުގައެވެ.

***

ދަންބަދ ތިން ދުވަހުގެ ތަނަވަސްކަން ދެނެގަތުން

ލިޔުއްވި: ތަމްރީނު ދަރުސުގެ ދަރަނދަތި

ގޮތުން: 24 ތަޙްރީކު 1432، 22 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދަންބަދ ތިން ދުވަހުގެ ތަނަވަސްކަން ދެނެގަތުމަކީ ބޭނުންވާ. ތިބާ ކިޔާ ކަންކަމުގައި ބައެއްގެ ތެރެއިން ދުވަސްވަރު ދިގުކަމުގެ ސަބަބުން ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ފަހަނައަޅާ ދެނެގަތުމަށް ދަތިވާ. ތަނަވަސްކަން ދެނެގަތުމަށް ދަތިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ބަޔަކު ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ކުރިން ދެނެގަނެ، ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ދެނެގަނެ ދުވަހުން ފެށިގެން ކަންކަމުގެ ނަތީޖާ ދެނެގަނެ ދުވަހަށް ދުވަސްތައް ދިގުކުރުމުގެ ސަބަބު

ދަންބަލް رضي الله عنه ގޮތުން ކަލާނ ގެ ކައިވެނި ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ދަންބަލް رضي الله عنه ގެ ކައިވެނި ކުރުމަށް ކަލާނ ގެ ބައްޕަ ގެ ގާތަށް ދަންބަލް رضي الله عنه ގެ ގާތުން

ލިބި ހަރުކަށިވެފައެވެ. ގުދުރަތްކުރުން ހިޔާ އަދުރަ ނިވާކުރެވޭވަރު ވަނީއެވެ. އެކަލޭގެފާނުގެ ހަނިތިކުގެ ހެދުމަކީ އަނގަތްޓުތަކެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު މި ވަޒީފާނުނީ އަޅުކަލޭގެފާނުންނެވެ. އެކަލޭގެފާނު ފެނުމުން ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމް ޙަދީޘް ކުރެއްވިއެވެ. ((لَقَدْ رَأَيْتُ هَذَا، وَمَا بِمَكَّةَ فَتَى مِنْ قُرَيْشٍ أَنْعَمَ عِنْدَ أَبَوَيْهِ نَعِيمًا مِنْهُ، ثُمَّ أَخْرَجَهُ مِنْ ذَلِكَ الرَّغْبَةُ فِي الْخَيْرِ فِي حُبِّ اللهِ وَرَسُولِهِ)) މާނައީ: "ހަމަކަށަވަރުން ތިމަންކަލޭގެފާނު މައްކާގައި މި ޒުވާނާ އެންމެ މައިންބަފައިންގެ ގާތުގައި ނިޢުމަތްތެރިކަމާއެކު ވަނިކޮށް ދެކިވަޑައިގެންފީމެވެ. އަދި މި ނިޢުމަތްތަކުން އޭނާ ނެރުނީ ﷲ އާއި އޭނާގެ ރަސޫލާ އާއިމެދު ލޯބިވާ ހެޔޮކަމަށް ރަޣުބަތްވުމެވެ."[1]

މުޞްޢަބު ބިން ޢުމައިރު رضي الله عنه، ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ މަޖިލިސްތަކަށް ގަވާއިދުން ހާޒިރުވުމުން ގެންދެވިއެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ ބަސްފުޅުތަކަށް ކަންފަތް އަޅައިސަމާލުކަން ދެއްވިއެވެ. އަދި ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމް އުނގަންނަވައި ދެއްވާ ދަރުސްތަކުގައި ހިތްވަރާއި ހިތުން ބައިވެރިވެވަޑައިގަތެވެ. އޭގެ ނަތީޖާއަކަށް ސަޙާބީންގެ ތެރެއިން ފަހުގެ ގޮތުގައި ޝުހުރަ ލިބިވަޑައިގެންނެވިއެވެ. ސަޙާބީންގެ ތެރޭގައި ބޮޑެތި ޒިންމާތައް އަދާކުރެއްވީ އެކަލޭގެފާނެވެ. އެއަށްފަހު ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމް މުޞްޢަބު رضي الله عنه މަދީނާގެ އަހުލުވެރިންނަށް ދީން އުނގަންނައި ދިނުމަށް ފޮނުއްވައިގެން ގޮސްފައިވެއެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނުގެ މި ވަޒީފާ އެކަލޭގެފާނު ކާމިލުކޮށް ފުރިހަމަކުރެއްވިއެވެ. މަދީނާގެ ވަރަށްގިނަ އަހުލުވެރިން އިސްލާމްދީނަށް ވަނީއެވެ. ޙަޖްޖުގެ މޫސުމު ގާތްވުމުން މުޞްޢަބު رضي الله عنه އާއި އަންސާރުންގެ ތެރެއިން ހަތްދިހަ ބާރަ ފިރިހެނުން މައްކާއަށް ވަޑައިގަތުމަށް ނިކުމެވަޑައިގެންނެވިއެވެ. މައްކާއަށް ވާސިލުވިތާ އެކަލޭގެފާނު ފުރަތަމަ ޒިޔާރަތްކުރެއްވީ މަސްޖިދުލްޙަރާމް ނޫނެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ވަގުތުން އެކަލޭގެފާނު ވަޑައިގެންނެވީ ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ އަރިހަށެވެ.

ބަދުރު ހަނގުރާމައިގައި ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ ދިދަފުޅު ހިފެހެއްޓީ މުޞްޢަބު ބިން ޢުމައިރު رضي الله عنه އެވެ. އަދި އުޙުދުގައި މަދީނާއަށް ވަޑައިގަތީ ކާފިރުންގެ ފަރާތުންނެވެ. އަދި އުޙުދު ހަނގުރާމައިގައިވެސް ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ ދިދަފުޅު އުފުއްލެވީ އެއްބަޔަކަށް މުޞްޢަބު ބިން ޢުމައިރު رضي الله عنه އެވެ. ކާފިރުންގެ ހަމަލާތައް މުސްލިމުންގެ މައްޗަށް ގަދަވެގެން ވަގުތުކޮޅެއްވެސް އެކަލޭގެފާނު ސާބިތުކަމާ އެކީ ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ ދިދަފުޅު ހިފެހެއްޓެވިގެން އެތިބި ދުޝްމަނުންނާ ހަނގުރާމަކުރައްވަމުންނެވެ. މި ހަނގުރާމައިގައި ވަނީކޮށް ދަޢުވާ ކާފިރަކު އެކަލޭގެފާނުގެ އަތްފުޅަށް ހަމަލާދީ އެ އަތްފުޅު ބުރިކޮށްލިއެވެ. އެވަގުތު ރަސޫލުﷲ ސައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ ދިދަފުޅު ވެއްޓެނުދީ މުޞްޢަބު رضي الله عنه އެކަލޭގެފާނުގެ ކައިރިން ފުރަގަސްވެގެން އެއަތްފުޅުން އެ ދިދަފުޅު ހިއްޕަވައިފިއެވެ. އަދި އިތުރު ކާފިރަކު މުޞްޢަބުގެ އެ އަތް ފަސް ބުރިކޮށްލިއެވެ. ދެން އެކަލޭގެފާނުގެ ދެ އަތްފުޅުގެ އުނގަށްޓިން މެދުބައިން އެ ދިދަފުޅުގައި ހިއްޕަވައިފިއެވެ. އެހެންކަމުގައިވިޔަސް

(1) الطبقات الكبرى لابن سعد: تحت باب ومن بني عبد الدار بن قصي.

ތަކެއްގައި ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ފަދައިން ތިބުމެވެ. ފާހަގަ ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ ދެ ކައިވެނި ކުރި رضي الله عنهئ ފާޠިމާ ދަރިންނާ ގުޅުންހުރި ގޮތެވެ. ތަކެތި ދެބައިކޮށް ދެ ކައިވެނި ކުރި رضي الله عنه ބައްވަންވާ ގޮތަށް. ތިއީ ތަކެއްގައި ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ފަދައިން ތިބުމެވެ. ތިއީ ބައެއް ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެވެ. ތިއީ ބައެއް ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެވެ. ތިއީ ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެވެ.

ކަމަކީ ދެބައިކޮށް ބަލާއިރު ދެބައިވެ ދެބައިކުރެވޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެވެ. ތިއީ ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެވެ. ﴿مِّنَ ٱلْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا۟ مَا عَٰهَدُوا۟ ٱللَّهَ عَلَيْهِ ۖ فَمِنْهُم مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُۥ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ ۖ وَمَا بَدَّلُوا۟ تَبْدِيلًا ﴿٢٣﴾﴾ الأحزاب: ٢٣ ގަންނަވާ: "ﷲ ތަކެއްގައި ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެވެ. ގައި، ތަކެއްގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ (ތަކެތި) ކަންތައްތަކުގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ (ތަކެތި) ތަކެއްގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ތަކެއްގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ތަކެއްގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ." ތަކެއްގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ﷺ ތަކެއްގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ رضي الله عنه ތަކެއްގައި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ތަކެތި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ތަކެތި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ ތަކެތި ތިބެވަޑައިގަންނަވާ.

***

ﷺ

رحمهم الله

ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީ ކަންތައްތަކުގެ ތާރީޚް

ލިޔުއްވި: ތާރީޚުން ދަސްކުރާ ދަރަނޑުވެރިއެއް ފަރީދު ޙަސަން

ފޮނުވި: 18 ޝައްވާލް 1432، 16 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީ ކުރިއަށްދާގޮތް ބަލާލެވޭ ހިނދު 691 ވަނަ ހަދާ ބަދިއްޔާ ކަމެއް ކަމަށް ވަންނާނެ. ތަރައްޤީ ވާ ގޮތަށް ދިވެހި ދިރާސާ ކުރާ ބައެއް ބުއްދިވެރިން، ތާރީޚުން ދަސްކުރާ ބައެއް ބުއްދިވެރިން ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީ ކުރި ގޮތް ބަލާ ބަލައި ލިޔެ ދައްކާ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީ ކުރި ގޮތް ބަލާ ބަލާ ދިވެހި ދަނޑުވެރިން ތަރައްޤީ ކުރި ގޮތް ބަލާ ބަލާ 16 ވަނަ ސަދީގުން ދެ ބައިވެރިވެ ދިވެހިރާއްޖެ ތަރައްޤީ ކުރި ގޮތް ބަލާ ބަލާ ދިވެހި ދަނޑުވެރިން

٢٠٢٥

ڈیزائن

ڈرائنگ

ހަލާކުވެދާ ގޮތަކަށް

ލިޔުއްވި: ހަލީލު ބުހާރީ ސިއްރު

ފޮނުވި: 19 ރަމަޟާން 1432، 17 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދުނިޔެ ބަލާ ބަލާ ކުށްވެރިވާ ގޮތަށް ﷺ ވިދާޅުވެ ހުންނެވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ތަކުރާރުކޮށް ދައްކާ ކަންކަމަކީ ދީނުގެ ތެރެއިން ބޭނުންވާ ކަންކަމާ ދުރުވެ ދުނިޔެ ދެކެ ދެކެ ދުނިޔެ ދެކެ ދުނިޔެ ދެކެ ދުނިޔ

"ހަމަކަށަ ގެއަކީ ދުލްއަދަށް. ބައެއްތަކެއްގެ ތެރެ ހުންނަ. ތަކެ ތަނަވަށް ތަކެ ގެއަކީ ހަމަ ގެއެއް. ދެގެ ތަނަވަށް ދުލްއަދަށް ދެއްކުމަކީ ދެއްކުންތެރިއާ ގުޅުންތަކެއް ހުރުމަށް. ދެކުންތަކުގައި ކަނޑުގެ ދެ ފަރާތުގައި ހުންނަ ގެއަކީ ހަމަ ގެއެއް ކަމަށް ބަލާ ގެއަކީ ދެ

ފާނާ ކުރިން ދުނިޔެ ހެދުމުގެ ކުރިން ކަމަށެވެ. "ކާބަ ހަދާ ދުވަހު ކާބަ ހަދާ ދުވަހުގެ ދެމެދުގައި ދުނިޔެ ހެދުނީ ހަ ދުވަހުގައެވެ. ދުނިޔެ ހެދުމުގެ ފެށުމުގައި ދުނިޔެ ހެދުނީ ހ ދުވަހުގައެވެ. ހ ދުވަހުގައި ދުނިޔެ ހެދުމުގެ ފެށުން ހ ދުވަހުގައެވެ. ހ ދުވަހުގައި ދުނިޔެ ހެދުމުގެ ފެށުމުގައި ހ ދުވަހުގައި ދުނިޔެ ހެދުމުގެ ނިމުން ހ ދުވަހުގައެވެ.... ހ ދުވަހުގައި ދުނިޔެ ހެދުމުގެ ނިމުމުގައި ކާބަ ހަދާ ދުވަހުގެ ދެމެދުގައި ދުނިޔެ ހެދުނީ ހ ދުވަހުގައެވެ."

ތަފްސީރު ކުދަށުގެ ތަފްސީރުތަކުގައި! ތަފްސީރުކުރާ ތަކުލީފު ތަފްސީރުތަކުގައި ދިވެހިބަހުގެ ފާހަގަ ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެވެ. ދިގު ތަފްސީރުތަކުގައި ކުރިން ދެކެ ދިގު ކަމެއް ނުވާ ކަމަށެވެ. إن شاء الله.

ފާތިހާ ފާހަގަ: ތަންފީޒު ކުރުން.

ދިވެހިބަހުގެ ތަންފީޒުގެ ކަންކަން ބަލާ ބައި ފާހަގަ ކުރަން ފެށީ ދިވެ ހަދާ ފަހުން ކަމަށެވެ. ދެ ބަލަހައްޓާ ކަމަށް ކަށަވަރު ކުރެވުނީ ދ ދުވަހުގައެވެ. ތަފްސީރު ދިވެހިބަހުގެ ތާރީޚުގައި ދ ދުވަހުގެ ތާރީޚު ލިޔެ ހުށަހަޅާ ކަމަށެވެ. ތަފްސީރު ބަލަހައްޓާ ކަންތައް ހިނގާ ގޮތް ބަލާ ބައި ފާހަގަ ކުރަން ފެށީ ދ ދުވަހުގައެވެ. ތ ދުވަހުގައި ތ ދުވަހުގެ ތާރީޚު ލިޔެ ހުށަހަޅާ ކަމަށ

تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى)) (رواه مسلم) ގުނަވަ: "ދެބައިވިންމެ ދިވެހިން ތަކެއްގެ ދަރުދުވެ، ތަކެއް ތަނަވަސްކަމާ، ލޯބި ތަނަވަސްކަމާ، ތަކެއް ތަނަވަސްކަމާ ގުޅުންތަކުގައި ހުރި ތަނެއްގައި ދިވެއްޖެ. ތަނެއް ދުއްސާ ހަނދާންކުރާ ތަނުގައި ހުރި ތަނެއް ތަކެއް ތަނަވަސްކަމާ ދިމާ

ތިމަންގެ ގަދަ ތެދުވެރި ކަމުގައި ހަނދާންކުރަން ﷺ صلّى الله عليه وسلّم ވަނީ ކަލާނގެ ދީނުގެ ތެދުވެރިކަމުގައި ދެމިހުރުމަށް ދެނެގަތުމުގެ ކުރިން ކަލާނގެ ދީނުގެ ތެދުވެރިކަމުގައި ދެމިހުރުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގެ ތެދުވެރިކަން ދެނެގަތުމަށެވެ.

ދީނުގެ ތެދުވެރިކަން ދެނެގަތުމުގެ ގަދަ ބާރުގެ ސަބަބުން ކަލާނގެ ދީނުގެ ތެދުވެރިކަމުގައި ދެމިހުރުމަށް ވަނީ ބާރުގަދަ ކަންކަމެއް ކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ވާތީ، ކަލާނގެ ދީނުގެ ތެދުވެރިކަމުގައި ދެމިހުރުމަށް

ތެދުވެލުން ދެކެވަނީ ކޮންމެ ބަލިމީހަކު ކަނޑައެޅިފައިވާ ތެދުވުމުގެ ދަށުގައި ތެދުވެ، ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރުމަށް ބާރުއަޅާ ކަމެއް ކަމުގައި ކަންކަމުގައި ދެކެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ.

ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ.

ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ.

ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ.

ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ.

ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ.

عبد الله بن عمر رضي الله عنهما ގ ހަދީޘުގައި ވަކާލަތްކުރެވެ. ކަލާމުގައި صلّى الله عليه وسلّم ބަދަލުވެގެ ކަނޑައެޅުމެވެ. "ބަލިމީހާ ގެ ދަށުގައި ތެދުވެ ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ބަލި، ބަލިން ކަނޑައެޅުން ތެދުވެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ﷺ ބަލި ކަނޑައެޅުން ތެދުވެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލިމީހާ ގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމަކީ ބަލިމީހާ ގެ ދަށުން ބޭނުންވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ. ﷺ ބަލި ކަނޑައެޅުން ތެދުވެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަށް ތެދުވުން ކަނޑައެޅުމެވެ.

ތަކެއްގެވަކި ބައިތަކުން ތެދުވެގެންވާ ދަށްކޮށްގެންނެވެ. ތަނުގައި ދެއްވިކަމުގެ ދަށުން ﷺ ވިދާޅުވެއްޖެ ކީ ތަނުގައި ދެއްވީ ކީ ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަށްކޮށްގެންނެވެ. ﷺ ވިދާޅުވީ ކީ ތަނުގައި ދެއްވީ ކީ ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަށްކޮށްގެންނެވެ."[1] (ބަޔާކުރި)

ދަރިފުޅަށް ބައިވަރުކަމާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި ހިނގާ ގޮތް ބަލައިދިނުން. ކަލޭ ތިމަންގެ ދަރިފުޅެއް، ތިބާގެ ބައިވަރުކަމާ ގުޅުންހުރި ކަންކަމުގައި ތިބާ ދެކެ ދަރިފުޅު ކުރާ ގޮތް ދަސްކުރުން. ދެ ތިމަންގެ ދަރިފުޅަށް ދަރުސުކުރާ ގޮތަށް ދަރުސުކުރުން ދަރިފުޅަށް ދަސްކުރާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ދަރިފުޅަށް ދަސްކުރާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން.

ދަށު ތަނުގައި ދެއްވާ ގޮތަށް ދެއްވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން. ކާފަރުން ފެންވަރުވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން، ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން، ކާފަރުން ފެންވަރުވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން، ކާފަރުން ފެންވަރުވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން. ދެވަނަ ގޮތަށް ކަންކަން ކުރުން. ކާފަރުން ފެންވަރުވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން. ކާފަރުން ފެންވަރުވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން.

ދަށުގައި ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން! ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ތެދުވެގެންވާ ގޮތަށް ދަސްކުރުން ﷺ ތަކެއްގެ ބައިތަކުގައި ﷺ ﷺ ﷺ

ދ ހިސާބުގައި ކުރިއަށް ދާނެ ގޮތަށް ހަދައިދިނުން. ހަދައިދިނުމުގެ ތެރެއިން ދިވެހި ބަހުގެ ތަންކޮޅު ދެނެގަތުން.

ދިވެހި ބަހުގެ ތަންކޮޅުތަކުގެ ތެރެއިން ކޮންމެ ތަނެއްގައި ކޮންކަން ބޭނުންކުރަންވާނެ، ކިޔާދެއްވުން ކަމުގައި ވާ ތަންތަނުގައި ބޭނުންކުރަންވާ ތަންކޮޅު.

والله المستعان وعليه التكلان، وصلّى الله وسلّم وبارك على عبده ورسوله نبيّنا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين، والحمد لله ربّ العالمين.

***

ފާހަގަ ކުރަން ބެލެހެއްޓުމަށް ތަބްލީ ދީގެ ކަންކަން

ލިޔުއްވި: ތަކުރުމަށް ތަބްލީ ދީ ބަލަހައްޓާ

ފޮނުން: 23 ފަހުގެ 1432، 21 ނޮވެމްބަރ 2011.

ފާހަގަ ކުރަން ތަބްލީ ދީ ބަލަހައްޓާ ގެ ތަކުރުން ކިޔާފައި ވާތީ. ތަބަށްޓާފާނުން ތާރީޚުގައި ކުރިން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ކަންތައް ބަލަހައްޓަން ފުރުޞަތު ލިބެނީ ދެކުނުގެ ދަތުރުގައި ކަމަށް ވިދާޅުވެ ހުންނަ ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ކަންނަ ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ކަންނަ ކަމަށް ވާ ކަމުގައި ކަ

ކަމަށްވާނެ." ތިބާ ދެކެ ހުރި ފާހަގަ ކުރަން ފެށީ ކޮބައިކަށް ހެއްދެވުމަށް. ތިބާ ދެކެ ހުރި ކަންކަމުގެ ކަލޭގެފާނަށް ދެކެ ވަންނާ." ތިބާ ކަންކަމަށް ދެކެ ހުރި ކަންކަމުގެ ކަލޭގެފާނަށް ދެކެ ވަންނާ. ތިބާ ކަންކަމަށް ދެކެ ހުރި ކަންކަމުގެ ކަލޭގެފާނަށް ދެކެ ވަންނާ.

ތިމަންމަގެ ކައިވެނި ކަނޑައެޅުނު ދުވަހު ތިމަންމައަށް ދެމަފާނު ދެއްވާ ހިނދު ކަމަށް ވާހަކަ ދެއްކެވުނެ. ތިމަ ތިމަންމަ

ތަންކުޑަ ދިގުމިނަކަށް ވުރެ ދިގުނަ، ދެބައިގަދަ ވެސް ލަތްތަކުގެ ކުރިފަހުގައި ބަހުގެ ކުރިފަހުގައި ބަލާ ކަންކަމެވެ. ތަކުރާރުވާ ބަސްތަކުގެ ކުރިން ބަލާ ކަންކަމެވެ. ތަކުރާރުވާ ބަސްތަކުގެ ފަހަތުން ބަލާ ކަންކަމެވެ. ތަކުރާރުވާ ބަސްތަކުގެ ދެމެދުގައި ބަލާ ކަންކަމެވެ. ތަކުރާރުވާ ބަސްތަކުގެ ދެމެދުގައި ކަނޑައެޅޭ ކަންކަމެވެ.

***

ތަފްސީރު ކަމުގައި ތަކުރާރުވާ ބަހުގައި ކުރާ ދަރުސް

ފާހަގަ: ތަފްސީރު ދަރުހަށް ކަނޑައެޅުން

ތާރީޚް: 23 ސަފަރު 1432، 21 ޖެނުއަރީ 2011.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِيْنَ، نَبِيِّنَا وَحَبِيْبِنَا وَقُدْوَتِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ وَمَنْ تَبِعَهُمْ بِإِحْسَانٍ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ. أَمَّا بَعْدُ:

ދީނުގެ ތަރި ވަގުތުން 50 ހަދާ ފަދަ ކުރިއަށް ދާ ކަންކަމުގެ ފެށުމެކެވެ. ތިނަދެ ކަންކަމުގެ ކުރިމަތީގައި ފާހަގަ ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ބުނެފައެވެ. ތިނަދެ ދާ ގޮތަށް ދީނުގެ ދަރުސް ދިނުމުގެ ކަންކަމުގައި ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ބުނެފައެވެ.

ކަލާމުގެ ދަރުސް ދިނުމުގައި ދީނުގެ ވާހަކަ ދަންނަ ބައެއް ބޭފުޅުން ކަލާމުގެ ދަރުސް ދިނުމުގައި ކުރާ ގޮތަކީ ކަލާމުގެ ތަފްސީރު ކަމުގައި ތަކުރާރުވާ ގޮތަށް ދަރުސް ދިނުމެވެ. ދީނ

ކަމުގައި ހަނދާންކުރަން ވާނެ، ދުނިޔެ ކަމަކީ ކުރިއަށް ދާ ކަމެއް ކަމަށާ ހަނދާންކުރަން ވާނެ ކަމުގައި ވާތީ. ދުނިޔެ ކަމަކީ ކުރިއަށް ދާ ކަމެއް ކަމަށާ ހަނދާންކުރަން ވާނެ ކަމުގައި ވާތީ،

ތިމާގެ ފާ ހަދާފައިވާ ފަރާތަކާ الله ތެދު ބަންދުކުރުމަށް ހުކުމް ކުރެވޭ؟

ފާތިހާ: ތަފުސީ ފަދަ ލިޔުންތެރި

ތާރީޚް: 23 ޝަޢުބާން 1432، 21 ޖުލައި 2011.

ދިވެހިރާއްޖެ ސިއްރުގުދަނީގައި ދިނުމަށް ކުރިން ކުށް ކުރެއްވި ފަރާތަކާ ގުޅުން ހުރި ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ނަންތައް ދައްކާ ބޯޑެއް ދެކެވުނު ކަމަށް ވާހަކަ ދައްކަނީ ދިވެހި

ﷲ سورةالمؤمنون ގެ 78 ވަނަ ނަންބަރުގެ ތަފްސީރުގައި ވެއްދެވި ފަދައިން. ﴿ وَهُوَ ٱلَّذِىٓ أَنشَأَ لَكُمُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَٱلْأَفْـِٔدَةَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾ ﴾ المؤمنون: ٧٨ ގެ ތަފްސީރު: "ތިބާއަށް ދެކެވުމުގެ ބާރު، ތިބާ ދަންނަ ގޮތަށް ތިބާ ދަންނަ ގޮތަށް، ތިބާ ދަންނަ ގޮތަށް ހަދައިދެއްވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން. ތިބާ ދަންނަ ގޮތަށް ތިބާ ދަންނަ ގޮތަށް، ތިބާ ދަންނަ ގޮތަށް ހަދައިދެއްވި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން."

***

ފުރިހަމަ ނަމާދުގެ ތަފްސީލު؟

ލިޔުއްވި: ތަޤްރީރު ލަބްނާދަ ޙަސަނު ދާއޫދު

ތާރީޚް: 25 ސަފަރު 1432، 23 ޖެނުއަރީ 2011

ތަނަވަސްކަމުގެ ދަށުން ފާހަގަ ކުރާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ބައެއް ބައެއް ފަރާތްތަކުން ކުރާ ކަންކަމަކީ ނަމާދު ކުރާ ގޮތް ބަދަލުކުރުމެވެ. ފާހަގަ ކުރާ ބައެއް ބައެއް ފަރާތްތަކުން ކުރާ ގޮތަކީ ނަމާދުގެ ރުކުނުތަކާ ވާޖިބުތަކާ ސުންނަތްތަކާ ފުރިހަމަ ނުކުރުމެވެ. ތަނަވަސްކަމުގެ ދަށުން

ތެރެއަށް ވަދެ، ހަނދާންކުރަންވާ ކަންކަން ކުރިން ކުރައްވާ ފަދައިން، ހާސް ހ ދަނޑުގައި ކުރިމަތިވާ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަން ފެށުން. ކަނޑުގައި ކުރިމަތިވާ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަން ފެށުން. ކަނޑުގައި ކުރިމަތިވާ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަން ފެށުން.

ދަނޑުގައި ކުރިމަތި ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް ކަންތައް ކުރަން ފެށުން. ކަނޑުގައި ކުރިމަތިވާ

ކަލާނ ތަނެވެ

ލިޔުއްވި: ތަފުލުގެ ބާބު ބަލައިގެ

ގޮތް: 29 ރަމަޟާން 1432، 27 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ކުރީގެ ދުވަސްތަކުގައި ދިރާސާ ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ތަފުލެއް ދީފައިވާ ކަމަށް ވާހަކަ ދެކެވުނު. ދެން ކިތަންމެ ދުވަހަކަށް ތަފުލު ދީފައި ހުންނާނެ ކަމަށް ވެސް ވާހަކަ ދެކެވުނު. ކަލާނ ތަނެވެ ކަމަށ

ތާއަސްދީގައި ހިނގަމުންދާ. ފާހަގަކުރަން ބާއްވާ ހަފްތާ ކޮންފަރެންސް ހިމެނެ ކުރިއަށް ގެންދާ.
ކަންތައްތަކުން ދެކެވޭ.

ދިވެހި ބަހުގެ ފަރާތް ތަރައްގީ ކުރުމަށް ތަންކޮޅެއް ހުރިކަމަށް ވާނަމަ ދެ ބަހުގެ ދެމެދު
ބަދަލުގައި ތަރުޖަމާ ކުރުމަށް ބޭނުންވާ. ތަރުޖަމާ ކުރުމުގައި ބަހުގެ ރަނގަޅު ދާއިރާ
ދަށްކޮށް ބަލަންވާ. ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަހުގެ ދާއިރާ ދަށްކޮށް ބަލަންވާ. ދެ ބަހުގެ ދާއިރާ
ދެމެދު ގާތްކަން ހުރި ބަހެއް ކަމަށް ވާނަމަ ތަރުޖަމާ ކުރުން ފަސޭހަ ވާ. ދެ ބަހުގެ
ދާއިރާ ދެމެދު ގާތްކަން ނެތް ބަހެއް ކަމަށް ވާނަމަ ތަރުޖަމާ ކުރުން ދަތި ވާ.

ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަހުގެ ދާއިރާ ދަށްކޮށް ބަލަންވާ ގޮތަކީ ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަހުގެ ދާއިރާ
ދަށްކޮށް ބަލާ ގޮތަށް ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަހުގެ ދާއިރާ ދަށްކޮށް ބަލާ ގޮތަށް ބަދަލުގައި
ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަހުގެ ދާއިރާ ދަށްކޮށް ބަލާ ގޮތަށް ބަދަލުގައި ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަހުގެ
ދާއިރާ ދަށްކޮށް ބަލާ ގޮތަށް ބަދަލުގައި ތަރުޖަމާ ކުރާ ބަހުގެ ދާއިރާ ދަށްކޮށް ބަލާ
ގޮތަށް ބަދަލުގައި

ތިމާގެ ފުރިހަމަ ތިމާގަ ކަނޑައެޅުން ތިމާ ދުލ ދަތުރުކުރާ ބަޔަކު. ދެކުން ކަމުގައި ވަކި ފުރިހަމަ ކަމެއް ކަމަށް ދެކޭ ބަޔަކު ގައުމީ ކަންކަމުގައި ދެކުނުގެ ބަލިކަން ކުރާ ބަޔަކު ދުލ ދަތުރުކުރާ ބަޔަކަށް ވުމަށް ބަލަހައްޓާ.

***

ތިމާއަށް اللهގެ ބަލިކަމުގެ ތެދުވެ ތަނެއް؟

ފާތިހުވ: ތަޤްރަށް ތައްރަފު ތަނިލ

ފޮނުން: 29 ނޮވެމްބަރ 1432، 27 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދުނިޔާ ހަމައެކަނި ތަކެއް ގަބޫލުކުރާ ފަރާތަކަށް ދެނެގަތުމަށް ފަސްކުރާ ކަންކަމެއް ކަމުގައި ވާނެ. ތަނެއް ދެނެގަތުމަށް ކުރިން ދެނެގަންނަ ބަޔަކު ތިބުމަކީ ތަނަށް ދާ ފަރާތަކަށް ބޭނުންވާ ކަމެއް ކަމުގައި ވާތީ. ދަތުރުގައި ހުންނަ ބަޔަކު ދަތުރުގައި ދިމާވާ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ދެނެގަތުން ކަމުގައި ވާ ކަމަށް ދެ ބަޔަކު ދެ ގޮތަކަށް ބަލައިގަންނަ ކަމަށް ވިދާޅުވާ ކަމަށް ވާ ކަމަށް ވާ ކަމަށް

إن شاء الله ކިޔާ ދުވަހުގެ ދަރުސް

ލިޔުއްވި: ޝައިޚް ސާލިހ ބަންދިޔާ

ފޮނުވި: 30 ފަންނުގެ 1432، 28 ނޮވެމްބަރ 2011.

ކުއްލިއަ ސަބަބުތަކާ ގުޅުން ދިވެހި ބަހުގައި ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް إن شاء الله (اللہ ގެ ހިނގަނިވަސް) ކިޔާ ދުވަހުގެ ދަރުހުގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތް ތަފާތުކުރަން ބޭނުންވެއެވެ.

ބައެއް ފަރާތްތަކުން ކުރާ ގޮތުގައި، ތިމަންނަ ދަންނަ ބަޔަކު ކަނޑައެޅި ދުވަހެއްގެ ދަރުހުގައި ކަމެއް ކުރާނަމަ، ނުވަތަ ކަމެއް ހިނގާނަމަ ކިޔާ ދުވަހުގެ ދަރުހުގައި ކަމެއް ކުރާނަމަ، ނުވަތަ ކަމެއް ހިނގާނަމަ ކިޔާ ދުވަހުގެ ދަރުހުގައި ކަމެއް ކުރާނަމަ، ނުވަތަ ކަމެއް ހިނގާނަމަ ކިޔާ ދުވަހުގެ ދަރުހުގައި ކަމެއް ކުރާނަމަ، ނުވަތަ ކަމެއް ހިނގާނަމަ إن شاء الله

(ދިވެ ކަށަނޑު ދޫކުރެވުނު ކަމުގައި ކަނޑައެޅުމަށް ބަލައިގަންނަ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގަވާއިދުގެ ތެރެއިން ބަލާ ބަލައި ދަންނަވާ.)

***

ތަންތަން

ތިމާގެ ދިރިއުޅުން ރަނގަޅުކުރުން

ލިޔުއްވި: ޝައިޚް ދުރައިމީ ބުދުރުއްދީން ޙަފިޒަހުﷲ

ތާރީޚް: 18 ރަމަޟާން 1432، 16 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތިމާގެ ދިރިއުޅުން ރަނގަޅުކުރުމަކީ ފެށުމުގެ ކުރިން ހަމައެކަނި ދެކެވުނު ކަމެއް ނޫން. ތިމާ ހުރި ގޮތް ބަދަލުކުރުމަށް ދެކެވުނު ދެ ގޮތެއް ކަމުގައި ވާ ތިމާގެ ދިރިއުޅުން ރަނގަޅުކުރުން ތިމާ ހުންނަ

ދުނިޔެ ތެދުވެރި ކަލާނގެ ހަމައެކަނި - ދިވެހިންނަށް ދަންނަވާ ފުރަތަމަ ދަރުސު

ފާހަނާ: ހަލީލު ބަދަ ދިވެހި

ތާރީޚު: 26 ބަހުގެ 1432، 24 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ދިވެހީންގެ ގޮތުން ދަރަނި ދިވެހިންނަށް ދަސްވެގަތުމަށް ހުރި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ބޮޑު ކަމަކަށް ވާ ދީނުގެ ދަރުސު ދިވެހި ބަހުގެ ތެރެއިން ދިވެހި ބަހުން ދިވެހި ބަހުން ދިވެހި ބަހު

ތާ ވަނަ ކަމަށް ބަލައިގެން ކުރިން ދަންނަ ބަސްތަކުން ދެ ބަސް ނަގައި، ތިން ފަހަރު ކިޔާ ކަމަށް ހަދައި ކިޔައިދެއެވެ. "اللّٰه ތަނަވަސް ކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ ކިޔާ 3 ފަހަރު ކިޔާ."

"ތިންފަހަރު ކިޔާ ކަމަށް ވާނަމަ ކިޔާ." ތިން ފަހަރު ބުނެދެއެވެ.

ތަންކޮޅުގައި ކުރިން ކަނޑައެޅި ގޮތަށް ކަމަށް ކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ ކިޔާ ތިން ފަހަރު ކިޔާ. "اللّٰه ތަނަވަސް ކުރާ ކަމަށް ވާ ފަދައިން ކުރާ ކަމަށް ވާނަމަ ކިޔާ."

ތިން ފަހަރު ކިޔާ ކަމަށް 3 ފަހަރު ދިނުމެވެ. ކުރީގެ (ފެހި) ތަނުގައި ކައިރީ ތަނަކަށް ދާ ކަމަށް ދައްކާ ދިނުމެވެ. ކަ ފަހަރުން ކަނޑައެޅުނު ގޮތަށް ކަމަށް ދައްކާ ދިނުމެވެ. ކަނޑައެޅި ގޮތަށް ކައިރީ ތަނަކަށް ދާ ކަމަށް ދައްކާ ދިނުމެވެ. (ކަނޑައެޅުމަށް) ތިން ގޮތަށް ކައިރީ ތަނަކަށް ދާ ކަމަށް ދައްކާ ދިނުމެވެ. ކަނޑައެޅި

ތަކުރާރު ކުރެއްވުން ތަކުލީފުކުރެވިގެން ދާނެ ކަމެއް. **اللہ،** النساء (ތަފްސީރު) ލިޔުމުގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތް ދައްކާ ފަދައިން ކުރެއްވުން. ތަނ ތަކުރާރު ކުރެއްވުން ތަކުލީފުކުރެވިގެން ދާނެ ކަމެއް. ތަނ ތަކުރާރު ކުރެއްވުން المجادلة ލިޔުމުގައި ބޭނުންކުރާ ގޮތް ދައްކާ ފަދައިން. ތަފްސީރު ބަލާއިރު ދެ ގޮތަކަށް ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް ތަކުލީފުކުރެވިގެން ދާނެ ކަމެއް. المؤمنات ތަކުރާރު.

ކ! ތަނ ތަކުރާރު ކުރެއްވުމާ ދުވަހުގެ ތަފްސީރު! ތަކުރާރު ކުރެއްވުން ތަނ ތަކުރާރު ކުރެއްވުން ތަކުލީފުކުރެވިގެން ދާނެ ކަމެއް.

ވެގެންދާ. ތިމާ ކަމަކީ، ތިމާގެ ދަރިންނާ، ތިމާގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ، ތިމާގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ، ތިމާގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންގެ ދަރިންނާ ގުޅިގެންވާ ކަމެއް ވެގެންދާ."

ކ! ތިލަފުށ! ތިމާ ކަމަކީ، ތިމާ ދެކެ ދެކެ ތިމާ ދެކެ ދެކެ ތިމާ ދެކެ ދެކެ

ގަތުވުމުގެ ކަންތައް ކުރަން ފެށުމުގެ ކުރިން ތަފުސީ ކުރާ ބޭފުޅާ ދެމެދު ހިނގާ ގުޅުން ތަފާތު ގޮތަކަށް ހިނގާ ކަމެއް. ތަފުސީ ކުރާ ބޭފުޅާ ދެމެދު ހިނގާ ގުޅުން ކިހާ ގޮތަކަށް ހިނގާ ކަމެއް؟ ތަފުސީ ކުރާ ބޭފުޅާ ދެމެދު ހިނގާ ގުޅުން ކިހާ ގޮތަކަށް ހިނގާ ކަމެއް؟ ތަފުސީ ކުރާ ބޭފުޅާ ދެމެދު ހިނގާ ގުޅުން ކިހާ ގޮތަކަށް ހިނގާ ކަމެއް؟

﴿ وَضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱمۡرَأَتَ فِرۡعَوۡنَ إِذۡ قَالَتۡ رَبِّ ٱبۡنِ لِي عِندَكَ بَيۡتٗا فِي ٱلۡجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِن فِرۡعَوۡنَ وَعَمَلِهِۦ وَنَجِّنِي مِنَ ٱلۡقَوۡمِ ٱلظَّٰلِمِينَ ﴿١١﴾ ﴾ التحريم: ١١ ثُمَّ ﷲ ﷺ: "ތަފުސީ ކުރާ ބޭފުޅާ ތަކުރީގެ ކިތަންމެ ބޭފުޅަކު ﷺ ދެކެ ބަލާ ބަލި ކަމެއް، ބޭނުންވާ ބޭނުން ﷺ ﷺ ﷺ. (ތިމާ) ތަފުސީ ކުރާ ބޭފުޅާ ދެމެދު ހިނގާ ގުޅުން ﷺ ﷺ ﷺ

ކަމުގައި ވާނެ ކަމެއް ކަމަށް ދެކެ ހުންނަ ބަޔަކު ކަމުގައި ވާ

ތަނެއްގައި ހުރި ހުރިހާ ތަކެއްގެ ދާދިކަމާ، ތަނާ ދާދި ގުޅުންހުރި، ތަނާ ދުރުގައި ހުންނަ ތަކެއްގެ ދާދިކަމާ ގުޅުންހުރި ކަމަށް ވާނެ. ތަނާ ދުރުގައި ހުންނަ ތަކެއްގެ ދާދި

ތަނާ ދެކެ ބަލާލާ ކަށަ ތިމަންމަ ދަނީ ކޮން ތަނެއްގައި ހުންނާނެ؟ ތިމަންމަ ދާ ތަނުގައި ހުންނާ ކަށަ

ތަނ ކުރިން ފެނުނު ތަކެއް ތަކެއް ދެނެގަނެ ދަންނަ ކަމަށް. "ތަކުރާރު ކުރުން ކުރިން ކުރުން ކުރުން، (ކުރުން ކުރުން) ކުރު ކުރަ ކުރާ، (ކުރުން ކުރުން) ކުރުން ކުރުން ކުރުން ކުރުން (ކުރުން: ކުރުކުރުން) ކުރުން ކުރުކުރުން ކުރުން ކުރުން ކުރުން. ކުރު ކުރުން ކުރުން ކުރުން ކުރުން." (1)

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱسۡتَجِيبُواْ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمۡ لِمَا يُحۡيِيكُمۡۖ وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ يَحُولُ بَيۡنَ ٱلۡمَرۡءِ وَقَلۡبِهِۦ وَأَنَّهُۥٓ إِلَيۡهِ تُحۡشَرُونَ ٢٤ ﴾ الأنفال: ٢٤ ކުރުން: "ކު ކުރުކުރުން ކުރުކުރުކު! ކުކުކުކުރުކުރުން ކުރުކުރުން ކުރުކުރުކު (صلّي الله عليه وسلّم) ކުކުކުކުރުކުރުން ކުކުކުކުރުކުރުކު، الله ކުރުން، ކުރުކު ކުކުކުކުރުކުރުން ކުރުކު! ކުރު ކުކުކުކުރުކުރުން ކުރުކުރުކު. ކުރުކުރުކުރުން، الله ކުރުކުރުން ކުރުކުރުކު، ކުރުކު ކުރުކުރުކު ކުރުކުރު ކުރުކުރުކުރުކު. ކުރު ކުރުކުރުކުރުން، ކުކުކުކުރުކުރުން (ކުރުކުރުކު ކުރުކުރުން) ކުރުކުރުކުރުކު، ކުރުކުރުކު ކުރުކުރުކު."

الله ކުރު ކުރުކު ކުރުކު (صلّي الله عليه وسلّم) ކުރު ކުރުން ކުރުކުރުކުރުކު ކުރުކުރުކު. ކު ކުރުކު ކުރުކު. ކުރުކު ކުރުކު.

***

(1) صحيح ابن حبان: (4163)، وصححه شيخ الألباني {صحيح الجامع: (661)}.

ހިނދު ހަނދާންކުރާށ ...

ލިޔުއްވި: ހަލަދަ ބަދަލަތ ދިރާސ ގާދި

ތާރީޚް: 28 ސަފަރު 1432، 26 ޖެނުއަރީ 2011.

ތިމާގެ ދުނިޔެ ހަނދާންކުރާ ފަދަ ގޮތަކަށް ބަދަލުވެ ދާއިރު ތިމާ ހަނދާންކުރާ ފަދަ ގޮތަކަށް ބަދަލުވެ ދާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ. ތިމާ ހަނދާންކުރާ ތިމާގެ ދުނިޔެ ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ.

ހަނދާންކުރާ ހާދަފަދަ ކަންތައް، ތަކެއް ތިމާގެ ދުނިޔެ ފުރިގޮތަށް ބަދަލުވެ ދާ ކަމަށް ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ. ތިމާ ހަނދާންކުރާ ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ. ﴿ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَٰعًا فَسْـَٔلُوهُنَّ مِن وَرَآءِ حِجَابٍ ۚ ذَٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ ۚ ﴾ الأحزاب: ٥٣ ވާހަކަ: "ތިމާ ތިމާގެ ދުނިޔެ (ތަފާ: ތިމާގެ ތިމާގެ ދުނިޔެ) ގެ ތެދުން ތިމާގެ ތިމާގެ ތަކެތި ތަކެއް، ގަލް، ގަނޑުގައި ހުންނަ ތިމާގެ ތިމާ ތިމާގެ ދުނިޔެ ތަކެއް! ތިމާގެ ދުނިޔެ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ."

ވާހަކަ ދަންނަވާ ފަދަ.

﴿ وَقُل لِّلْمُؤْمِنَٰتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَٰرِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا ۖ وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ۖ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ ءَابَآئِهِنَّ أَوْ ءَابَآءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَآئِهِنَّ أَوْ أَبْنَآءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَٰنِهِنَّ أَوْ بَنِىٓ إِخْوَٰنِهِنَّ أَوْ بَنِىٓ أَخَوَٰتِهِنَّ أَوْ نِسَآئِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَٰنُهُنَّ أَوِ ٱلتَّٰبِعِينَ غَيْرِ أُو۟لِى ٱلْإِرْبَةِ مِنَ ٱلرِّجَالِ أَوِ ٱلطِّفْلِ ٱلَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا۟ عَلَىٰ عَوْرَٰتِ ٱلنِّسَآءِ ۖ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِن زِينَتِهِنَّ ۚ وَتُوبُوٓا۟ إِلَى ٱللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ ٱلْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٣١﴾ ﴾ النور: ٣١ ވާހަކަ: ތިމާ ދުވަހުގެ ތަކެތި ތަކެއް ތިމާގެ ތަކެތި ތަކެއް ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ! ތިމާ ތަކެތި ތަކެއް ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ! ތިމާ ތަކެތި ތަކެއް ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ! ތިމާ ތަކެތި ތަކެއް ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ! ތިމާ ތަކެތި ތަކެއް، ތިމާ ތަކެތި ތަކެއް ތިމާ ދެކެ ދާ ގޮތަށް ބަދަލުވާ ކަމެއް ނުފެންނާނެ

ތެދުވެގެން ކަލާނގެ ދީފައި ހުންނަ ހުރިހާ ކަންކަމުގައި ކަލާނގެ ކިބައިން ލިބޭ ސަވާބު ބޮޑުވެގެންދާ ގޮތަށް ކަލާނގެ ދީފައި ހުންނަ ހުރިހާ ނިޢުމަތްތަކަށް (ކަނޑައެޅިގެންވާ) ޝުކުރުވެރިވުން، ކަލާނގެ ދީފައި ހުންނަ ހުރިހާ ބަލިތަކުގެ (ތެދުވެ) ހުންނަ ތަންތަނުން ކަލާނގެ ދެކެ ދުޢާ ކުރުން! ؏ دُعَاءُ الْمَرْءِ فِي الْبَلَاءِ أَكْثَرُ مِنْ دُعَائِهِ فِي الرَّخَاءِ! ("ދުޢާ ކުރުން ދުވަސްތަކުގައި ދުވަސްތަކުގައި ކުރާ ދުޢާ ވަރަށް ގިނަ ވެގެންދާ ގޮތަށް ކަލާނގެ ދީފައި ހުންނަ ހުރިހާ ކަންކަމުގައި ؏ اللهَ اللهَ فِي الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنْ عِبَادِ اللهِ! ("ﷲ ﷲ ﷲ ގެ ބަނޑުދަނޑި ބަލާ ބަލާ ދެކެ ﷲ ﷲ ﷲ ގެ ބަނޑުދަނޑި ބަލާ ބަލާ ދެކެ ﷲ ﷺ ﷲ ﷺ ﷲ ﷺ

ތަކުބަ ކިޔާކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުން

ލިޔުއްވި: ތަފްސީލުދާ ދާދިފަހުގެ

ތާރީޚު: 28 ތާރީޚުގެ 1432، 26 ސެޕްޓެމްބަރ 2011.

ތަފްސީލުދާ ދާދިފަހުގެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ތަކުބަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ކަންތައް ތަފްސީލުކޮށް ދެނެގަތުން ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ތަފްސީލުކޮށް ދެނެގަތުން ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ.

ކަލާނގެ ތަރިކަ ދީނުގައި ދެ ގޮތަކަށް ބަލާ ފައިވާ ކަންތައްތަކެއް ކަލާނގެ ދީނުގައި ކަންތައްތަކުގެ ތެރެ ތަކުބަ ކިޔާ ކުރުމާ ގުޅުންހުރެ ވަނީ ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެ ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުން ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ.

ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ.

ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ. ތ ކަ ކިޔާ ކުރުމުގެ ތަފްސީލުތައް ދެނެގަތުމަށް ކަލާނގެ ދީނުގައި ބޮޑަށް ކުރިއެރުވުމަށް ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ.

ތެދަށްވާ ބަލިކަށި ފެންނަ ތަނަކަށް ދާ ވަރަކަށް ކަނޑައެޅުމަށް ދަތި ކަމެއް ނުވާ ކަމަށް ވިދާޅުވެ ދެއެވެ. ("ދީނުލްއިލްމ" ގެ ދަށުން ދެއްކި ދަރުސު)

ދ. ކ. ދ. ("ދ" ގެ ދަށުން ދެއްކި ދަރުސު)

ދ. ދ. ދ. ދ. ދ. ދ. ދ. ("ދ" ގެ ދަށުން ދެއްކި ދަރުސު)

ދ. ދ. ދ. ދ. ("ދ" ގެ ދަށުން ދެއްކި ދަރުސު)

ދ. ދ. ("ދ" ގެ ދަށުން ދެއްކި ދަރުސު)

ކަންކަމުގައި ކަލާނގެ! اللہ ތަކުލީފުކުރި ފަދަ ކަންކަމުގައި ކަލާނގެ ތަކުލީފުކުރި ބަޔަކަށް ކަލާނގެ ރަޙްމަތް ދެއްވާ ބަޔަކަށް ވުމަށް ތައުފީޤު ދެއްވާ ފަދަ ކަންކަމުގައި ވާނެ ކަލާނގެ!

***

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِيْن.

ދިވެހިބަހުގެ ދަސްކުރުން

ދިވެހިބަހުގެ ފުރަތަމަ

ތަރުޖަމާ	ދިވެހިބަހުގެ	ބައި
1	ތާރީޚުގައި ތަންތަނުގެ ނަންތައް	1. ކަނޑުތަކާއި ތަނޑިތަކުގެ ނަންތައް ފުރިހަނޑުގެ	56
2	ތާރީޚުގައި ދިގުވަންތަ	1. ފުރިހަނޑުގެ ފާރުގައި ހުންނަ	29
3	ތާރީޚުގައި ތަކުރާރު ނުވާ ނަންތައް ތަކެއް ދިވެހިބަހުގެ	1. ތިމަންގެ ކުއްލި ކަންކަމާ ގުޅުންހުރި.	39
4	ތާރީޚުގައި ބަހަށް ފާޅު ފުލުނު	1. ތިލަ	106
5	ތާރީޚުގައި ތަކުރާރު ދިގުވަންތަ ދުވަސްތަ	1. ތަކުރާރުކުރެވޭ ތަނެއްގައި.	5
		2. ތަކުރާރުކުރާ ތާރީހުން	16
		3. ތިންތަކެ ދިގުކުރުމުގެ	18
		4. ތިބާގެ، ކާނާގެ، ތަކެތީގެ، ތަކުރާރުން	21
		5. ދުވަހުގެ ހަތަރުބައިގެ ތިންބައި	150
		6. ހަތަރުބައި ބެލުމުގެ ފާހަގަ ފާދިވެ ބަލާ	196
		7. ދުބާރާ ތިން ތާރީހު ތަނުގައި	225

6	އަލްއަޚް ބިލާލް ޢަބްދުއްސައްތާރު	1. ކުޑެ ސިފަތަކުގެ ނުރައްކާތެރިކަން	11
		2. އިލްމާއި، އިލްމުގެ އަހުލުވެރިންގެ މާތްކަން	164
		3. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ދިޔުލަންޖެ ބިޑާރަތުއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.	199
		4. ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހިވަސައްލަމަގެ ކައިވެނިކުރުމަކާގުޅޭ ދުރުވެ ދޮގުވާހަކަތަކުގެ ހަޤީޤަތަކީ ކޮބާ؟	214
7	އަލްއަޚް ޝަފީޤް ޢަބްދުﷲ	1. އިސްލާމީ އަޚްލާޤު	24
8	އަލްއަޚް މުޙައްމަދު ޙާރިޘް	1. ޤުރުއާނުގެ ޢަޖައިބުން	32
		2. ތިބާގެ ލޮބި ސަޙާބީން ހުރިކަމަށްބަލައި ﷲ އަށް ޝުކުރުކުރިން ހުއްޓާ؟	245
9	އަލްއަޚް މުޙައްމަދު ޝަފްދޫން	1. ތަފްސީރު އިލްމަށް ވަގުތު (1)	34
		2. ތަފްސީރު އިލްމަށް ވަގުތު (2)	36
		3. ދަރިންގެ މެދުގައި އަދުލުވެރިވުން	41
		4. ސުވަރުގެއަށް ވަނުމުގެ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން	45
		5. އަނިބުރުންނަށް ހުރުމަތްތެރިވުމާއި ރިވެތި އަޚްލާޤުގެ މަތިވެރިކަން	47
		6. ވަރިވެގަތުމުގެ އިންޒާރު އަނިބުރިމާއަށްވުރެ ދިބޭންވާނެއެވެ.	49

51	7. ހިތްގައިމުން ދާ ކަމުގެ ސަބަބުތައް		
109	8. ތަކުލީފު ދިނުމުގައި ހިނގަން ޖެހޭ.		
111	9. ދިވެހިންނަށް ދާ ކަމުގެ ބަދަލުތައް!		
113	10. ބޭނުން ތަކުލީފުތަކުގެ ގައިގައި ލިޔެލަން.		
118	11. ގެއްލުންތަކާ ގުޅޭ ބަދަލު		
126	12. ދިވެހިންނަށް ތަކުލީފު - ހ ގ ބ ދ		
129	13. ދިން ތަނަށް ގެންދާ ކަން		
130	14. ސަލާމުގެ ފުރިހަމަ ތަންކޮޅު ތަކެއްޗާ ގުޅިގެން		
133	15. ދިވެހިންނަށް ތަކުލީފު- ފުރިތަން ބަދަލު		
152	16. ތަފާތު ދަސްކުރުންތަކުގެ ގޮތުގައި		
167	17. ތަކެއް ބަލައިގެން ތަކުލީފު - ބަޔަށް (1)		
169	18. ތަކެއް ބަލައިގެން ތަކުލީފު - ބަޔަށް (2)		
171	19. ތަމްރީނުގައި ބަލަހައްޓަންޖެހޭ ތަކެއްޗާ ގުޅިގެން ކުރާ ކަންކަމުގެ ލިސްޓެއް!		
174	20. ބިލްގެ ދަށްފަރާތް ދަސްކޮށްދިނުމަށް ދަރަނި ދެއްކުން... (1)		
176	21. ބިލްގެ ދަށްފަރާތް ދަސްކޮށްދިނުމަށް ދަރަނި ދެއްކުން... (2)		

		22. ތިންވަނަ ދަރަނި ލިބުމަށް ދައުލަތުން ދޭ ދަރަނި ... (3)	178
		23. ދައުލަތުގެ ހަދިޔާ	208
		24. ދެކުނު ފަރާތުގެ ދުބާއީ ސަރުކާރުން ހަދާ ހަދިޔާ	213
		25. ހަސަންގެ ސަރުކާރުން ހަދާ ހަދިޔާ ކުރީގެ ދުވަސްތަކުގައި ކަންތައް ކުރި ގޮތް؟	219
		26. ހުޅުވާ ހަނގުރާ ތިރީގައި ދެ ބަސް ބަހުގެ ދަށުގައި.	243
10	ހަކުރު ތެރެދާ ހަދާ	1. ހަސަންގެ ސަރުކާރުން ހަދާ ހަދިޔާ ތަކުގެ ތަފްޞީލު	40
		2. ދިވެހި ބަންދުންގެ ލަންކާ ކުރިން ހުންނެވި ގޮތް!	44
		3. ތަނެއް ބަލާ ބަލާ ހުރި ގޮތް ކަމުގައި ވާ؟ (1)	66
		4. ތަނެއް ބަލާ ބަލާ ހުރި ގޮތް ކަމުގައި ވާ؟ (2)	67
11	ހަކުރު ގަދަ ތެދު	1. ބަލިވުން ދިނުމުގެ ގޮތް	54
12	ހަކުރު ދުބާއީ ތަކެތި ތައް ހަދާ ގޮތް	1. ދަރިންގެ ބާރު ދެނެ	69
		2. ސަރުކާރުން ހަދާ ހަދިޔާ ތަކުގެ ތަފްޞީލު ކަށަވަރު ކުރުން	71
		3. ދިވެހިންނަށް ލިބޭ ތަންތަން	256

13	ތަކުރާރު ފުރަތަމަ ދަރިވަރު ތަރުބިއްޔާ	1. ދިވެހި ބަހުގެ ގަދަ ދަށް ދިވުން	74
		2. ދަ ކަނޑަށް ދިއުން	76
		3. ދަރިވަރު ތަކުރާރުކުރުން (1)	78
		4. ދަރިވަރު ތަކުރާރުކުރުން (2)	80
		5. ދަރިވަރު ތަކުރާރުކުރުން (3)	82
		6. ދިވެހި ދަށް	200
		7. ދިގު ބަސް ދިވެހިންނަށް "ކަ ތަ ދިވެހި"	203
		8. ތަފާތު ބަސްތަކުގެ ދަށް ބަދަލުވާ ފަދަ	223
		9. ފުރަތަމަ ދަށް ދަށުވާ ގޮތް؟	247
		10. ދިގު ބަސް ...	266
14	ތަކުރާރު ތަފާތު ދަރިވަރުންގެ ތަރުބިއްޔާ	1. ތަކުރާރު ކުރުން (1)	85
		2. ތަކުރާރު ކުރުން (2)	96
		3. ތަފާތު ގޮތްތަކުގެ ދަރިވަރުން	230
15	ތަކުރާރު ތަބާ ކުރުން	1. ބަލަނޑުތަކުގެ ތަފާތު ބަލަނޑުތައް	102
		2. ދިގު ބަސްތަކުގެ ދަށް ބަދަލުވާ ގޮތް	136
		3. ފުރަތަމަ ދަށް ދަށުވާ ގޮތް- ފުރަތަމަ ދަ	183
		4. ކުދިން ބޮޑު ދަށް ދަރިވަރުންގެ ތަރުބިއްޔާ	240

17	ތަކުތައް ތަބަޤަށް ކަމުގެ	1. ތިލ ވިސްނުމުން ހުއްޓާ!	122
		2. ކަތިއްސަކީ ބަލަތަކަށް ގަދިކަން	131
18	ތަކުތައް ދާނީ ތަކުދާ	1. ކާކަށްވެ ތަކުދާ ކިތަންކަން ކިޔާކަށްތަ؟	64
		2. ދިގުކަން ބަލިކަމުގެ ދިދާ ބަލަ	125
		3. ލޯބިވާ ފާނާ ކަލާ ބަލަ ދިއުމުން ދިއަ ކަށަވަރުން	143
		4. ކަމުގެކީ؟ ތެދު ކަންތައް؟	162
19	ތަކުތައް ތަބަޤަށް ދިދާގ	1. ބަދިލުކުރުން ދުވަސް	138
		2. ފާނާ، ދިވަބަށް، ލޯބިވާ ދިދިފާނާ ދިއުމަށް ދިއްކާ ކަލާ؟	144
20	ތަކުތައް ފަބަތަށް ލިކުން	1. ގުލްދުނިޔާގެ ތަށިގަ	154
		2. ތަށިގައި ތަލަ ތިލްދިގަތް	159
		3. ދުނިޔެއަށް ދިމާވާ ކަންކަން ގޮވާ ދިގަ.	190
		4. ތަށިގައި ގަލާ ދަލާ	210
		5. ބަދަލުގައި ގަބަ	232
21	ތަކުތައް ދަނި ބަލިގެ	1. ފުރަތަ ދުނިޔެ ދެވަނަ ތަނަ - ފުލުހުންގެ ތަކުރުކުރުގެ ފުދުރަތަ	257
22	ތަކުތައް ތަބަޤަށް ތަކުލ	1. ތިގަތަށް اللهގެ ބަލަތަކުން ދުރުތަ ތަރުތަގަ؟	252
23	ތަކުތަކުގ ތިކުގ ދަރަކާ	1. ތިގައްގ ގަލާ ފަތަކަށ ފުރަތަކަށ ގަބަ.	186
		2. ބަދަށ ތަކުތ	249

253	3. إن شاء الله ކިޔާނަމެ ދެކެވޭނެ	
180	1. ކުއްލި ބާރުގައި ތިބި ބަލި ދިން ބަދަލުތަކެއް.	24 ތަކުރުނުގެ ތަންތަނުގައި
181	1. ބަޑިގެ ހިތްދަދުނުން ދިއްކަން ކުއްލިއަކަށް؟	25 ތަކުރުނުގެ ތަންތަނުގައި
268	2. ތަކުރު ހިފުމުގައި ތަކުރުގެ ތެދުވެރިކަން ދެނެގަނެ؟	

***

ދިވެހިރާއްޖެ

ދިވެހިބަހުގެ

ފާހަގަ ކުރަންވީ ދުވަސްތަކުގެ ލިޔުން

ފަރާތް	ފާހަގަ	ސަފްޙާ
	ފުރަތަމަ ބަސް	2
	ބަޔާން	4
1	ތަކުރާރުކަމާ ދެކޮޅަށް ބަޔާން	5
2	ކުށެވެރިކަމުގެ ދަރަޖަ ކަށަވަރުކުރުން	11
3	ތަކުރާރުގެ ހުރިތަން ކުށްވެރިކަން	16
4	ދިރާސާ ހިންގައިގެންދާ ގޮތް	18
5	ސަބަބުތަކާ، ލައިސަންސާ، ތަމްރީނާ ދުރުހެލުން	21
6	ދިގު ފަންނުގެ ބަޔާން	24
	ފުރަތަމަ ބާބު	28
7	ފުރަތަމަ ފަތުވެރިކަމާ ދެކޮޅަށް	29
8	ފުރަތަމަ ފެންނަ ފަދަ	32
9	ތަކުރާރުކުރާ ގޮތް (1)	34
10	ތަކުރާރުކުރާ ގޮތް (2)	36
	ބަޔަކު	38
11	ތަކުރާރުކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ބަޔާން	39
12	ބަލަނޫން ކަލާމާ ދެކޮޅަށް ތަކުރާރުކުރުން	40
13	ބަދިކަމުގެ ދަށުގައި ތަކުރާރުކުރުން	41
14	ދިރާސާ ކުރާ ބައެއް ބަޔަކު ކަލާމުގެ ދަށުން ބަލާ ގޮތް!	44
15	ކުއްލި ކަންކަމުގައި ތަކުރާރުކުރުން	45
16	ތަކުރާރުކުރާ ހާލަތުގައި ކުށްވެރިވާ ގޮތް	47
17	ތަކުރާރުކުރުން ދިނުމާ ބެހޭ ބަޔާން	49
18	ހިތްވަރުދެއްކުން ބަލައިގެންނުކުރުން	51
	ދެވަނަ ބާބު	53
19	ކަލާގައި ބަލައިގެންނުކުރުން	54
20	ތަކުރާރުކުރާ ތަނުގައި ބައްދަލުކުރުން	56

21	ކާފަރުގެ ދުވަސްތަކުގައި ކިތަންމެ ބޮޑު ކަންކަމެއް ކުރެވުނީ؟	64
22	ކަލޫރި ގަތުގ ދުވަސްތަކުގައި ކުރިން ކިތަންމެ ގަސްގަނޑެއް؟ (1)	66
23	ކަލޫރި ގަތުގ ދުވަސްތަކުގައި ކުރިން ކިތަންމެ ގަސްގަނޑެއް؟ (2)	67
24	ކުރިއަށް ގެންދާ ބަދަލު	69
	ގުރިކުލު	**70**
25	ކަލާނގެ ގަތުގ ދުވަސްތަކުގައި ދެ ފަރާތުގެ ކުލަ ދައްކާ ގޮތް	71
	ދަންފަތި	**73**
26	ދިގު ދަންފަތް ހަދާ ގޮތް.	74
27	ފަ ކަނޑާ ގޮތް.	76
28	ކުރިއަށް ބަދަލުވާ ގޮތަށް (1)	78
29	ކުރިއަށް ބަދަލުވާ ގޮތަށް (2)	80
30	ކުރިއަށް ބަދަލުވާ ގޮތަށް (3)	82
	ދަނޑަވަށް	**84**
31	ދަނޑަށް ފިލާ (1)	85
32	ދަނޑަށް ފިލާ (2)	96
	ފިހާ ތަކެއްގެ ވާހަކަ	**101**
33	ހުވަދުއަތުގެ ތަފްޞީލުކުރުން	102
34	ހިލަ	106
35	ގަލޫ ފުރަހާ ކަނޑާ ގޮތް.	109
36	ތިބަގަ ފަ ހިލާ ކަނޑާ ގޮތް!	111
37	ކައްދާ ގަލޫ ހުރި ގޮތް ބަލައި ދާ ގޮތް.	113
38	ވަދުގެ ފަރާތްތަކުގެ ކަތް	118
39	ތިލަ ހިއްކާ ގޮތް!	122
40	ތަފްސީލުގެ ގޮތުގެ ދިގުމަ ހަތަރު ބައި	125
41	ތިރީގައިވާ ބަދަލުތައް – ދުވަސް ތަކުގައި	126
42	ތަ ކަނޑާ ގޮތް	129
43	ހަތަރު ފަރާތް ފިލާ ކަނޑައިގެން ކަނޑާ ގޮތް	130
44	ފަހަރަކު ދެ ފަރާތަށް ދަނޑާ ގޮތް	131

45	ކިތަންހަމަނޭގެ ތެރެއިން- ފުރިހަމަ ބޭނުން	133
46	ތިމާގައިގެ ބަދަލުތަކާ ވަޒީފާ ގުޅުން	136
47	ކަތިއްޔާރުގައި ފުރުސަ	138
48	ގެވަނައިގެ ދާދިވެހަށް ހަމަ ތާރީހާއި	143
49	ދާދިވެހި، ހިތަހަދާ، ބަލަންދެން ދިވެހިންގެ ދިވެހިބަހާ ގުޅުން ކިހާ ކަންތަކެއް؟	144
50	ދާދިރުކަމާ ގުޅޭގޮތުން ދަތުރުކުރާ ދަތިވުން	150
51	ބަލިވެގެންވާ ފަރާތަކާ ކައިވެނި ...	152
52	ފާސްކުރުމުގެ ތެރެއިން ކަނޑައެޅުން	154
53	ކަނޑައެޅުން ގޮތުގެ ތަފްސީލު	159
54	ވަގުތީ؟ ދެން ކޮންގޮތެއް؟	162
55	ތިލަދާ، ތިލަދުގެ ގަލަދުވަންތަކުން ފޮނުން	164
56	ކަނޑަ ދަށުވަންދުގެ ތަފްސީލު - ބާގީ (1)	167
57	ކަނޑަ ދަށުވަންދުގެ ތަފްސީލު - ބާގީ (2)	169
58	ކަށަނގ ބަލަހައްޓާ ގަދަކަމުގައި ދެއްކި ހުއްދަތަކާ ހަގީގަ ކަންތައް!	171
59	ތިބާގެ ދުވަހުގެ ދަށުގައި ދުވަހުގެ ކަލަންޏަށް (1)	174
60	ތިބާގެ ދުވަހުގެ ދަށުގައި ދުވަހުގެ ކަލަންޏަށް (2)	176
61	ތިބާގެ ދުވަހުގެ ދަށުގައި ދުވަހުގެ ކަލަންޏަށް (3)	178
62	ކަށަވަ ބާވަތުގެ ތެރެއަށް ތިބާގެ ފާސް ކަމުގައި ބަލައިގަނެ.	180
63	ކަނޑައެ ކަތަކުން ފާސްކުރާ ކަށަވަރު؟	181
64	ކުރިއަށް ދަތުރުކުރުމުގެ ދިމާ- ފުރަތަކަށް ކަ	183
65	ތިބާގެ ކަނޑުގައި ހުރި ކަނޑުގައި ދަތުރު.	186
189	**ފުށުގައި**	
66	ބައެއް ކަންކަމުގައި ކަށަވަރު ކުރެވިދާނެ.	190
67	ތަކެއްޗާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ފައިދާ ހިފާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު	196
68	ކަލޭ ކަމެއް ދެން ކަށަވަރު ފާނަގައި ދަށުގައި.	199
69	ތަކުލީފު	200
70	ތިމާގައި ތިބި ކަށަވަރުގެ "ކަނ ފާސް"	203
207	**ތަކުލީފު ކުރުން**	
71	ދުވަހުގެ ކަތިއްޔާ	208
72	ކަށަވަރުގެ ދަމަހައް	210

212	ދުބަހުގައި ކަލާމުﷲ ތަފުސީރުކުރުން	
213	73	ފާތިހާ ސަބަބުތަކުގެ ދުބަހުގައި ކަލާމުﷲ ތަފުސީރުކުރުން ސަބަބުވުން
214	74	ކަލާމުﷺ ކަލާމުﷲ ކަލާމުކުރުމުގެ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން ކަލާމުﷺ ކަލާމުﷲ ކަލާމުކުރުމެއް ކަމަށް؟
219	75	ކަލާމުﷺ ކަލާމުﷲ ކަލާމުކުރުމުގައި ތަފާތުވާ ގޮތްތައް ކަލާމުކުރުން؟
222	ކަލާމުﷺ	
223	76	ތަފްސީރުކުރުމުގައި ކަލާމުﷲ ކަލާމުކުރުން
225	77	ދުބަހުގެ ތެރެ ތަފާތުކަން ކަލާމުﷲ ކަލާމުކުރުން
229	ތިލަދުގެ ކަލާމުﷺ	
230	78	ތިލަދުގެ ކަލާމުކުރުމުގެ ކަލާމުﷲ
231	ތިލަދުގެ ގަލަބަ	
232	79	ކަލާމުގެ ގަލަބަ
240	80	ގަލަބަ ތަކުގައި ކަލާމުﷲ ތަފާތުވާ ގަލަބަ ގަނޑު
243	81	ކަލާމުކުރާ ކަލާމުގައި ތިލަދުގެ ކަލާމުގައި ކަލާމުގައި ތިލަދުގެ.
245	82	ތިލަދުގެ ފާ ކަލާމުކުރުމުގައި ކަލާމުﷺ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ؟
247	83	ގަލަބަތަކުގެ ކަލާމުކުރުގައި؟
249	84	ކަލާމު ﷺ
252	85	ތިލަދުގެ ﷺ ﷺ ﷺ ﷺ؟
253	86	إن شاء الله ﷺ ﷺ ﷺ
255	ﷺ	
256	87	ﷺ ﷺ ﷺ
257	88	ﷺ ﷺ ﷺ – ﷺ ﷺ ﷺ
266	89	ﷺ ﷺ ...
268	90	ﷺ ﷺ ﷺ؟
271	ﷺ ﷺ	
279	ﷺ ﷺ	

www.dhisalafiyyah.net